

نخستین کنگره ملی «صائب تبریزی و شعر اخلاقی» با حضور حجت الاسلام و المسلمین محمد محمدی گلبایگانی رئیس دفتر مقام معظم رهبری، دکتر سید محمد حسینی وزیر فرهنگ و ارشاداسلامی، جمعی از صائب پژوه‌ها، شعرا، اهالی فرهنگ و هنر و میهمانان داخلی و خارجی عصر دیروز در تالار وحدت تهران برگزار شد.

حجت‌الاسلام محمدسید گلبایگانی در این مراسم ضمن باشکوه خواندن آن و تقدیر از ارشاد برای برگزاری این مراسم اظهار داشت: زنده‌یاد محمد قهرمان شاعری است که در پیام رهبر انقلاب به خوبی از ایشان تجلیل شایانی شده بود. او با روحیه شهرت ستیزی که داشت اجازه نمی‌داد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای او بزرگداشت برگزار کند چرا که این وزارت‌خانه بارها در تلاش برای مراسم بزرگداشتی در زمان حیات قهرمان بود اما او هرگز نپذیرفت و از این رو شاید نام او برای بسیاری ناشناخته ماند، البته نتخبگان شعر ایشان را خوب می‌شناختند.

رئیس دفتر مقام معظم رهبری ضمن بیان خاطره‌ای از سفر رهبر انقلاب به مشهد مقدس تصریح کرد: هر سال تابستان که در کنار رهبر انقلاب به مشهد مشرف می‌شدم یک روز اختصاص به جلسه با شاعران برجسته خراسان از جمله مرحوم کمال یا کمالپور، مرحوم ذبیح‌الله صاحب‌کار و مرحوم قهرمان و آخرین شان به خدا خدمت کند باقی‌زاده اختصاص داشت. سه نفر شان در قید حیات نیستند و قهرمان در بین آنها از ویژگی خاصی برخوردار بود چرا که شعری ناب داشت.
وی ادامه داد: در آثار باقی مانده از زنده‌یاد قهرمان تصحیح دیوان صائب تبریزی کار بزرگی شمرده می‌شود که بنده نیز آن را در کتابخانه‌ام دارم؛ این صائب‌پژوه تمام وقت خود را صرف این مسائل می‌کرد. در ادامه انجمن ۵۵ ساله را اداره می‌کرد.
حجت‌الاسلام گلبایگانی ضمن اشاره به برگزاری جلسات سه‌شنبه‌ها در این انجمن خاطر نشان کرد: هنگام مشرف به مشهد هنگامی که روزهای سه‌شنبه و هم‌زمان با جلسات این انجمن بود سبعمی می‌کردم در آن حضور یابم چرا که بزرگان شعر به اینجا می‌آمدند و مرحوم قهرمان در استانه در ایستاد و پذیرای میهمانان بود، البته رهبر هم ایشان را قدر می‌دانستند رهبر انقلاب ادب‌دوست قهرمان را دیدم و طبعی سرشاردارند قدر زر زرگر شناسد قدر گوهر گوهری‌وی ضمن عرض تسلیت به خانواده زنده‌یاد قهر مان فقدان ایشان را جبران‌ناپذیر خواند و تأکید کرد: نمی‌دانم فرد زنده زنده‌یاد قهرمان فریقیه پدر را به اثر برده یا نه، اما سفارش می‌کنم حتماً را پدر را ملاقات و با همعت بلند در آینده جای خالی او را پر کنند.
رئیس دفتر مقام معظم رهبری شعر را در زندگی ایرانی‌ها مهم و ارزشمند خواند و افزود: شعر در دوق آدمی و جوامع انسانی نقش اساسی دارد. پیش از اسلام شعری عرب اشعاری را می‌سرودند و بهترین‌ها را به خانه کعبه اُویان می‌کردند که نام آن معلفات سبعه بود اما پس از اینکه پیامبر مبعوث شدند شبانه و سایل خوشدان را جمع کرده چرا که در پیش قرآن دیگر جلوه‌ای نداشت.
وی ضمن بیان اهمیت تجلیل از شعرا کار ارزشمندی است که خبایت دولت انگلیسی طی سال‌های گذشته اشاره و عنوان کرد: شما هم از صمیم دل از زرر کنید خدای این حکومت جبار و دولت فاسد انگلیس را نابود کند زیرا خبایت آنها به فارسی‌زبانان مشهود است وی افزود: در شبه قهرمان هزبان زبان فارسی رواج داشت و خیل شعری‌ما نیز به آنجا هجرت کردند به این دلیل که آنجا شعرا را قدر می‌شناختند و حتی گاهی شاعر را در کفای از ترازو گذاشته و هم‌وزنش طلای می‌پرداختند؛ فارسی‌دری هم همان دیربازی است اما استعمار پیر انگلیس آمدو با تصرف هندوستان یکی از خبایت‌هایش به اسلام و زبان فارسی یعنی براندازی این زبان را رقم زد.
وی در خاتمه پیشی از قرائت غزلی از سروده‌هایش گفت: چنین خاتمه‌ای ختمی است ماندنی و به یادگاری می‌ماند و به بخت انقلاب طی این چند سال غنایت ویژه به شعرا شده است

تاکید وزرای فرهنگ ایران و سوریه بر توسعه روابط فرهنگی هنری

دکتر سیدمحمد حسینی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و «لبانه مشوح» وزیر فرهنگ سوریه دیروز در دیداری، ضمن اشاره بر دوستی دیرینه میان دو کشور، بر توسعه بیش از پیش روابط فرهنگی هنری تأکید کردند.

به گزارش ایرنا، حسینی در این دیدار گفت: روابط ایران و سوریه پس از انقلاب اسلامی همواره و روبه توسعه بوده و همکاری ها و ارتباطات خوبی آن دو ملت وجود داشته است. وی ادامه داد: سوریه را با عنوان کشوری می‌شناسیم که در خط اول مقاومت در مقابل رژیم صهیونیستی و غرب ایستاده است. بیماران های اخیر سوریه توسط رژیم صهیونیستی و اسرائیل به اردوستان‌های غیرقانونی در اردوستان‌های سوریه به بهانه های واهی و پوچ دشمنان، آماج حملات ویرانگر قرار گرفته و ملت سوریه با مقاومت و پایداری هرگز تسلیم زور نخواهند شد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد: زمینه ها و مشترکات فرهنگی هنری فراوانی میان دو کشور وجود دارد که بطور قطع توسعه بیش از پیش روابط، این مشترکات را تقویت خواهد کرد.

وزیر فرهنگ سوریه نیز در این دیدار با قدر دانی از مسئولان فرهنگی ایران گفت: ایران از همواره به عنوان کشوری دوست و برادر تلقی کرده و همواره از حمایت ها و پشتیبانی نظام اسلامی ایران کمال تشکر و قدردانی را داریم. «لبانه مشوح» افزود: متأسفانه اکنون سوریه به بهانه های واهی و پوچ دشمنان، آماج حملات ویرانگر قرار گرفته و ملت سوریه با مقاومت و پایداری هرگز تسلیم زور نخواهند شد.

وی همچنین سوریه در ایران شد و

هفته فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز خواست مرکز مشترکی برای تولید فیلم های سینمایی تشکیل شود.

برگزاری کنگره «صائب تبریزی و شعر اخلاقی»

و برخورداری از رهبری هنر‌پور عامل رونق شعر و شاعری در کشور ما است.
وزیر ارشاد نیز در کنگره «صائب تبریزی و شعر اخلاقی» گفت: صائب چهره مردمی داشت. با مردم حسرت و نشر می‌نمود از این رو هم با مشکلات افراد و هم با معضلات جامعه آشنا بود و شناسید توان گفت که شعر اجتماعی بیشترین تجلی را در دیوان صائب دارد.

دکتر سید محمد حسینی در این مراسم با قرائت شعری از صائب تبریزی گفت: این تبریزی شاعر اصفهانی منزلت، آنهم اصفهان دوران درخشان صفوی! هم ریشه را در آب تربیت آذری طراوت ماندگارش بخشیده بودند و هم ساقه و شاخه را به پرورش سپاهانی لطافت بسیارش! صائب از خاک پاک تبریز است! اما آنچه محصول آن بوته تبریزی پیوند صفاهان خورده را موزستان غورگی ندیده کرد، هرس بهنگام زیارت عتبات عالیات و خصوصاً حج با کرامتی بود که حاصل این تآکستان را تا همیشه بیمه نمود

وزیر ارشاد در این بخش با گرامیداشت یاد و خاطره این استاد صائب‌پژوه از زحمات آقای طاهری از نزدیکان این استاد مرحوم به عنوان مولف آثار صائب پژوه قدرانی کنی کرد.

همچنین کتاب شعر بیداری اسلامی نوشته دکتر محمدعلی آذرشب در مراسم اختتامیه کنگره ملی صائب تبریزی و شعر اخلاقی رونمایی شد. دکتر آذرشب در این کتاب همچنین بیان کرد: این کتاب به‌عنوان یک اثر ارزشمند در ادبیات فارسی و به‌ویژه در ادبیات معاصر فارسی و عربی، تسلط به شعر و نقد ادبی و ذوق سرشار معظم له در فهم تجربه شعوری شعر است.

دکتر آذرشب در این کتاب همچنین بیان کرد: این کتاب به‌عنوان یک اثر ارزشمند در ادبیات فارسی و به‌ویژه در ادبیات معاصر فارسی و عربی، تسلط به شعر و نقد ادبی و ذوق سرشار معظم له در فهم تجربه شعوری شعر است.
این کتاب همچنین نشان می‌دهد مقام معظم رهبری به خوبی با شعرای قدیم عرب همچون ابو تمام، منتبتی، ابوالفراس حمدانی و شعراي معاصر دنیای عرب همچون احمد شوقي، جواهری، نزار قبانی آشنا هستند.

رابطه شعر و مقاومت و حرکت شعر افزود:
مقالات پیوست شده در این کتاب مربوط به ابوالقاسم شابی است که در جوانی دار فانی را وداع گفت و در مدت کوتاه عمرش آثار ی شاهکار از عشق و مقاومت از خود بر جای گذاشت.

پیوست دیگری شامل اشعار مقاومت و بیداری از شعراي بزرگ عرب مانند مهدي جواهری و نزار قبانی و عمر بورشبه و تمیم البرغوثی نیز اضافه شده است.

اسامی برگزیدگان نخستین کنگره صائب تبریزی و شعر اخلاقی بدین شرح است:

فاطمه تسلیم جهرمی برای نگارش مقاله بررسی مضامین و شگرد های شعر طنز تعلیمی و اخلاقی در دیوان صائب تبریزی و دکتر ترکی اسکوچی برای نگارش مقاله الگوی زندگی بر مدار قناعت در شعر صائب تبریزی- کاوش

دکتر حسین حاجی علینود برای نگارش کاوش مضامین و مظاهر عرفانی شناسی و اخلاقی در اشعار صائب تبریزی «مهدی سلحشور برای نگارش مقاله کارکردهای قناعت در دیوان صائب

در نخستین کنگره صائب تبریزی و اشعار جمعی از نتخبگان، فرهنگیان، شخصیت های ادبی و هنری و اهالی فرهنگ حضور داشتند و مقالات خود درباره صائب تبریزی و مصادیق شعر اخلاقی در آثار این شاعر بزرگ را ارائه دادند.

بخش های مختلف، استفاده سال ۹۱منتشر شده بود. بخش عمده ای از مقالات برتر رسیده به این کنگره چاپ و به علاقه مندان عرضه می شود.

اخبار داخلی

جزيات كنكور ۹۲اعلام شد

مشاور عالی سازمان سنجش با اشاره به برگزاری کنکور ۹۲ روزهای ششم، هفتم و هشتم تیرماه جزئیات برگزاری این آزمون را تشریح کرد.

حسین توکلی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به ثبت‌نام یک میلیون و ۸۳ هزار و ۵۷۱ داوطلب در کنکور ۹۲، گفت: از این تعداد ۶۲۳ هزار و ۸۵۲ داوطلب زن و ۲۳۹ هزار و ۷۱۹ داوطلب مرد هستند.

توکلی با اشاره به امکان ثبت‌نام داوطلبان علاقمند به شرکت در رشته محل‌های با آزمون دانشگاه آزاد، گفت: با احتساب این تعداد داوطلب، تعداد داوطلبان کنکور امسال نسبت به سال گذشته ۱۷ هزار و ۲۹۷ نفر افزایش داشته است.

مشاور عالی سازمان سنجش گفت: کارت ورود به جلسه آزمون در روزهای دوم تا پنجم تیرماه از طریق سایت سازمان سنجش به نشانی **www.sanjesh.org** توزیع می‌شود.

وی با تأکید بر تستی و چهارگزینه بودن سوالات آزمون خاطر نشان کرد: سوالات دقیقاً از کتاب‌های اعلام شده دبیرستان و پیش دانشگاهی نظام جدید سسالی واحدی که در دفترچه به عنوان منابع اعلام شده‌بود، طراحی می‌شود.

وی با اشاره به برگزاری آزمون سراسری ۹۲ در حوزه‌های امتحانی ۲۵۸ شهرستان کشور گفت: آزمون گروه آزمایشی علوم ریاضی صبح روز پنجشنبه و آزمون گروه آزمایشی هنر بعد از ظهر روز پنجشنبه ششم، علوم تجربی صبح روز جمعه و زبانهای خارجی بعد از ظهر روز جمعه هفتم و علوم انسانی صبح روز شنبه هشتم برگزار می‌شود.

توکلی با اشاره به داوطلبان علاقمند به شرکت در رشته محل‌های با آزمون دانشگاه آزاد، گفت: پذیرش دانشجو در هر یک از کدرشته محل‌های دانشگاه آزاد به صورت مستقل انجام می‌شود.

مشاور عالی سازمان سنجش ادامه داد: پس از اعلام نتایج اولیه نحوه انتخاب رشته و نتایج نهایی دانشگاه آزاد توسط خود دانشگاه انجام می‌شود.

راه اندازی نخستین خانه نهج‌البالغه

نخستین خانه نهج‌البالغه شهر تهران در منطقه یک به بهره‌برداری رسید. این مطلب را سعید کارگران رئیس اداره فرهنگی شهر داری منطقه یک اعلام کرد و افزود: خانه نهج‌البالغه در سرای محله تجریش خدمات مذهبی و فرهنگی به شهروندان ارائه می‌کند و با بنیاد نهج‌البالغه همکاری دارد. به گفته او، برگزاری مسابقات شفاهی و کتبی، آموزش حفظ و تفسیر نهج‌البالغه از جمله برنامه‌های این سرای فرهنگی به‌شمار می‌رود.

مجمع‌ناشران قم

با حضور وزیر ارشاد افتتاح می‌شود

افزود: نشر دینی درصدد دایر کردن روز پنج‌شنبه ۹ خرداد ماه امسال با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس مجلس شورای اسلامی افتتاح خواهد شد.
به گزارش ایرنا؛ مدیرعامل تعاونی ناشران آثار قم در جمع خبر نگاران گفت: احداث مجتمع ناشران قسم از الزامات فرهنگی و نشر دینی در این استان بود که مورد نیاز در اسرع وقت ضروری انکارناپذیر است.

وی یادآور شد: این مجتمع به‌منظور ساماندهی و انسجام بخشی به عرضه کتاب احداث شد تا کتاب‌های فاخر دینی قم در این مکان ارائه شود.

وی بیان داشت: این مجتمع در سه هزار و ۲۰۰ متر و ۳۰ هزار متر مربع بنا در ۱۱ طبقه و ۳۳۰ واحد تجاری ساخته شده است.

خوشنویسی در ایران

ولی الله کاسوی

از آغاز ورود اسلام به ایران و رواج خط عربی در این سرزمین، ایرانیان مهارت‌مندی در پیشبرد و تحولات خطوط پارسی داشته و حتی در موارد بسیاری پیشگام این تحولات بوده‌اند. حضور کسانی چون **مالک بن دینار** بن داهب‌بن دایبه و **عبدالحمید** کاتب در دوره اومایان و ابراهیم و یوسف **سجزی** در عهد عباسیان گواه جایگاه خوشنویسان ایرانی در زمان صفویه تمدن اسلامی است. گویا نیاکان این **مُثَلِّه**‌ها فارس بودند و خود او نیز در زمان خلافت مقتدر عباسی یک بار به حکومت نواحی فارس رسید و بار دیگر به فارس تبعید شد. همین حضور او، در رواج خطاطی در ایران مؤثر بود.

نسخه‌نویسی در اسلام با سامانیان (حکومت: ۲۶۱–۳۹۵ق) رواج داشت و کسانی چون ابوالاحسان ابی بکر – کاتب امیراسماعیل سامانی – در دستگاه این خاندان فعالیت می کردند. یکی از کهن‌ترین مصحف‌های ایرانی موجود، به‌قلم کوفی در عهدنوح بن نصر سامانی (حک: ۳۳۱–۳۴۲) کاتب شده است.

ابن‌بواب در دربار آل‌بویه به مقام کتابداری بهاء‌الدوله رسید و **علی بن خلف** فخرالملک وزیر آل‌بویه –او را به ندیمی خود برگزید. در صفحه‌های آغازین مصحفی به خط ابن‌بواب که در ۳۹۱ در بغداد کاتب شد، نام علی بن ابی طالب علیه‌السلام آمده‌است که نشان می‌دهد ابن‌بواب کاریش شیعی حامیان بوهی خود را محترم می‌داشت. شیوه ابن‌بواب را شاگردان و پیروان ایرانی از جمله مهیار دلیلمی، ابویوسف محمدبن اسماعیل گلباکیانی، عبدالمؤمن بن صفی الدین اصفهانی که به‌قولی شاگرد مستقیم ابن‌بواب بود، ابراهیم بن هلال صابی، ابوالعمالی رازی، و محمود بن مسعود اهری را تا پایان سده ششم در ایران ادامه دادند.

برخی مصحف‌هاو کتابهای دیگری که در دوره غزنویان(۳۳۶–۵۸۳ق) تحریر شده، نشان از تداوم خطاطی در ایران دارد. از جمله مصحفی (با تاریخ ۴۱۸) به خط عسبی بن عبدالله بلخی و کتابهای صفات‌الشعیه شیخ صدوق (با تاریخ ۳۹۱) به قلم نصرالله بن عبدالله قزوینی و تفسیر قران پاک (متعلق به اواخر سده چهارم یا اوایل سده پنجم). همچنین بخشهایی از قرآن به خط ابوعمر و عثمان بن حسین **وزاق غزنوی** در ۴۶۴ و ۴۶۶ به قلم کوفی ایرانی خوشنویسی شده‌اند.

در زمان سلجوقیان، با حمایت ایشان خطاطی و نسخه نویسی رونق گرفت. خوشنویس مشهور این عهد **نجم‌الدین واوندی**، از خاندانی خوشنویس بود و دو دیارش – تاج‌الدین احمد و زین‌الدین محمود راوندی – از خطاطان سرشناس بودند؛ چنان که بسیاری از امیران و صاحب‌منصبان با فضالان عراق و خراسان، فرزندان خود را برای تعلیم خط نزد ایشان می‌فرستادند و چون این خاندان اهل کاشان بودند، هر خط خوشی را به خطاطان این شهر یا شاگردان ایشان نسبت می‌دادند. نجم‌الدین به گفته خودش در نوشتن هفتاد گون خط مهارت داشت.

در ۵۷۷ مغل سلاجوقی فرابگری خط را نزد **زین‌الدین محمود** آغاز کرد و پس از آن کتاب مصحفی سی‌پاره را به او سپرد. همین خوشنویس در ۵۸۰ مجموعه‌ای از اشعار را برای مغلر کاتب کرد و جمال اصفهانی نگاره‌های بدان افزود. نجم‌الدین راوندی فضلی از کتابش –رحمه‌الصدور و الیسرور– را به تعلیم قواعد ادبی مستطیر اختصاص داده و تناسبات و حروف را در چهار خط «محقق»، «ثلث»، «سخ» و «رقاع» براساس نقطه و دایره معیار تشریح کرده است. در زمان راوندی خطوط مختلف هنوز به صورت اقالم سته (فصلنامه‌ی ششگانه) از ترتیب یافته بودند.

در حدود همین زمان محمدبن عبدالخالق میهنی رساله‌ای در تعلیم آداب دبیری نوشت و در نخستین صفحات آن از ابزارها و آلات کتابت و تناسب حروف سخن گفت. اقالم مورد استفاده تا سده ششم همان اقالم عربی، اما تاحدی متفاوت از آنها و دارای رنگ و بوی ایرانی بود. رواج اقالمی چون پیرآموز و اصفهانی در کتابت مصاحف، حاکی از آن است که ایرانیان عناصری از خطوط باستانی خود را با اقالم مکی و مدنی از آمیخته و بدلهای ویژگی ایرانی بخشیده بودند. براساس برخی شواهد، نظیر صفحه‌ای از کتاب صفات‌الشعیه، ظاهراً ایرانیان مدبغ نوعی خط کوفی ایرانی بوده‌اند که در گدوها و پیوستگی‌های حروف آن بی شباهت به خطوط پهلوی و اوستایی نیست. همچنین خط رایج ایرانیان برای امور جاری نوعی نسخ بوده که با نسخ قدیم عربی و نسخ جدید تفاوت داشته و احتمالاً از خط پیرآموز استخراج شده است. همین نسخ ایرانی بعدها اسامی شکل‌گیری اقالم اصیل ایرانی، «تعلیق» و «ستعلیق» قرار گرفته است.

از سده‌های پنجم و ششم و اوایل هفتم، نسخه‌های متعددی در دست است که رواج اقالم خاص ایرانی را در بین ایرانیان نشان می‌دهد. مستققان در نامگذاری این اقالم اختلاف نظر دارند و آنها را «پیرآموز»، «کوفی ایرانی»، «نسخ ایرانی» و «تعلیق اولیه» خوانده‌اند. البته نه حقایق الادویه به خط اسدی طوسی (با تاریخ ۴۴۷)، در جمان‌البدیع به خط ابوالهچا دایلم سیار (با تاریخ ۵۰۷)، سر‌المکوم (با تاریخ ۶۱۰)، و جامع‌العلوم (با تاریخ ۶۱۱) نمونه‌هایی از این نسخه‌ها به شمار می‌روند. همچنین در تیزترین ظرفی لعابی اواخر سده ششم، از خطی شبیه تعلیق استفاده شده است. پس از فتح بغداد و اقتراض خلافت عباسیان در ۴۵۶، **یاقوت مستعصمی** از دربار خلیفه مستعصم عباسی به دستگاه عظاملک جوینی راه یافت که هو لاخوان حکومت بغداد را به وی سپرده بود. یاقوت در نوشتن هر شش قلم مهارت داشت؛ اما اقالم «ثلث» و پیوزیه «ریحان» را خوشتر می‌نوشت. او علاوه بر انبوهی از مصحف‌ها، نسخه‌ها و قطعه‌خطهای متعددی به دو زبان عربی و فارسی نوشت و همین آثار سرمشق بسیاری از کاتبان مشایخ بعد شد. گفته شده است هرروز شش تا هفتاد نفر از یاقوت سرمشق می‌گرفتند، اما شاگردان برگزیده‌اش نسبت می‌بوند که اجازه داشتند دستخط خود را به نام او در رقم بزنند. در منابع نام این شش تن به اختلاف ذکر شده است.

محمّد مستعد هروی در ۹۵۱، ذیل عنوان اسامی نسخ‌نویسان، تنها از پنج تن به نامهای نصرالله طیب، شیخ‌زاده سهروردی، ارغون کاملی، مبارک‌شاه زین‌قلم، و سیدحیدر حسینی یاد کرده است. او سپس یوسف عیسی و عبدالله صبیحی را شاگردان سیدحیدر و یحیی جاسع صوفی معروف به پیریچی را شاگرد مبارک‌شاه دانسته؛ اما بوداق‌منشی قزوینی پیریچی را در جمع شاگردان یاقوت آورده است. در نهایت منشی قعی و به پیروی از او فضائلی، به جای پیریچی صوفی، سیدحیدر حسینی (گلدنویس) را یکی از این شش تن دانسته‌اند که این روایت درست‌تر می‌نماید. از این گروه احمد سهروردی، ارغون کاملی و نصرالله طیب در عراق، و مبارک‌شاه، سیدحیدر حسینی و یوسف مشهدی در ایران به سر می‌بردند.

اقالم هم‌خوانده

خطاطان ایران اولا ستره‌ابه‌به‌صورت فجنهای هم‌خوانده در اندازه‌های بزرگ و کوچک دسته‌بندی می‌کردند که عبارت بودند از: محقق و ریحان، ثلث و نسخ، قویق و رقاع. در هریک از این جنشتا، قلم نخست بزرگتر از قلم دوم بود. در قرن هفتم و نیمه اول قرن هشتم، بغداد، مرکز اصلی کاتبان بود و در آنجا مصحف‌ها و نسخه‌های بسیاری برای حامیان ایلخانی کتابت می‌شد. پیشتر این‌ها کار را روی کاغذ قطع بغدادی می‌نوشتند که صفت صاف آن به خطاط امکان می‌داد قلم را به آسانی به گردش درآورد و حروف را با تیرگی یک‌نواخت بنگارد. بدین سبب، نسخه‌های عهد ایلخانان به لحاظ جنس کاغذ و مرکب، کیفیتی مطلوب دارند.

از دیگر نکات درخور تداوجه، برداشته شدن نسخه‌های این دوره است. اهمیت تذهیب بدان پایه بود که پیروان یاقوت غالباً از آغاز تا پایان استنساخ در کنار تذهیبی سرشناس و کاردان کتابت می‌کردند. چنان که کتابهای ارغون کاملی و امجدالدین سیف‌الدین نقاش تذهیب می‌کرد. برخی مصحف‌های عظیم این عهد بر آثار بنیادهای خیریه یا مقابر ایلخانان کتابت می‌شد. نمونه‌ای از آنها مصحفی سی‌پاره به خط امجد سهروردی است که احتمالاً برای غازان‌خان کتابت شده است. همین به فرمان خواجه رشیدالدین فضل‌الله – وزیر ایلخانی – هر سال موتوی را با خطی خوش بر کاغذ بغدادی برای مجموعه ربیع رشیدی کتابت می‌کردند. نسخه‌های دیگری نیز با حمایت خواجه رشیدالدین فراهم شد که مجموعه‌الرشیدیه (با تاریخ ۷۱۰) و جامع‌التواریخ (با تاریخ ۷۱۴) از آن جمله است. او بر دقت و خوالتی این نسخه‌ها تأکید کلینی ادبی (با تاریخ ۶۹۹)، تاریخ جهانگشای جوینی (با تاریخ ۶۹۸) و ترجمه تاریخ طبری اثر بلعمی را کتابت کرد. با استناد به این نمونه‌های می‌توان گفت همچنان که قلم ثلث در کتب خوشنویسی این دوره عمومیت یافته بود، جاگاه خط نسخ نیز در کتابت و نسخه نویسی تثبیت شده بود.

نظریات شاگرد یاقوت، شاگردانی پرورنده که هر یک در پیشبرد خطاطی سهمی اساسی داشتند. یکی از آنان **احمد رومی**، استاد اقالم سته بود که به گفته منشی قعی، برخی طرافت خط او را برتر از یاقوت می‌دانستند. دیگری پیریچی صوفی، خط را نزد احمد رومی و مبارک‌شاه زین‌قلم برگزاکرت و علاوه بر دربار ایلخانان، نزد جالوریان و جوانیان هم فعالیت کرد و برخی کتیبه‌های بناهای نجف به قلم او است.

ادامه دارد

خَسیه‌سَرایِی، سرودن اشعاری است توسط شاعر زندانی در وصف زندان و سسختی‌ها ورنجهای حاصل از آن. کلمهٔ حبسیه صفتی است که به جای مصروف نشسته، یعنی اصل آن قصیدهٔ حبسیه بوده، که موصوف آن حذف شده و صفت نشستن جایگزین اسم گردیده‌است؛ به همین سبب، غالباً این کلمه‌ قالب قصیده را در ذهن تداعی می‌کند.

قدیمی‌ترین منبعی که صورت جمع این‌ کلمه (حبسیات) در آن دیده می‌شود، کتاب «چهارمقاله» است که در حدود سال ۱۰۵۵/۱۰۵۰ م یعنی ۲۵ سال پس از درگذشت مسعودسعد (۴۳۸ یا ۴۴۰–۵۱۵ق یا ۱۰۴۷ یا ۱۰۴۸ م) تألیف شده، و در آن با یپانی سخت مؤثر، دربارهٔ حبسیات این شاعر چنین آمده است: «و اصحاب انصاف دانند که حبسیات مسعود در علو به چه درجه رسیده‌است و در فصاحت به چه پایه باشد. وقت باشد که من از اشعار او همی خوانم، موی بر اندام من بر پای خیزد و جای آن بود که آب از چشم من برود.»

حبسیه به‌سبب بار عاطفی شدید، از شاخه‌های مهم ادبیات غنایی است. از نقادان شعر سده‌های بعدی بعضی آن را از نوع حسبب حال و تشکوییه و برخی دیگر، اشعارش شکایات‌آمیز می‌شمارند. از آنجا که شاعر حبسیه را در بیان مصائب و آلام خویش سروده‌است، در آن مرثیه‌ای برای عمر از دست رفته در سختی و نیز بَش‌الَشکوی و حسب حال نیز گفته‌اند.

کمان واژهٔ حبسیه، با نام **مسعود سعدسلمان** گره خورده‌است، زیرا وی در این راه فصلی تقدم و تقدم فصل را با هم داشته‌است. دربارهٔ فضل تقدم مسعود سعد، باید گفت، اگرچه از لحاظ زمانی، **ناصرخسرو** و (در گذشته ۴۸۱ق/۱۰۸۷ م) بر او مقدم است و گاهی در اشعار خویش که در سهالهای پایانی عمر، در حال تبعید در زاد یمکان بدخشان سروده، خود را زندانی خوانده‌است، مانند:
پانزده سال بر آمد که به یگمگم

چون و از بهر چه؟ زیرا که به زندانم

و یا:

بگلار ای باد لافروز خراسانی

و از غم غریب‌ت و رنج تنهایی و دوری از یار و دیار شکوه کرده‌است؛ اما او هرگز در یک چهاردیواری به نام زندان، مقید و محبوس نبوده‌است، بلکه به اختیار خود به آن سرزمین پناه برده و در آنجا آزادانه حرکت و حتی تبلیغ عقاید خویش می‌کرده و از جانب حکام آن دیار نیز حمایت می‌شده‌است و به روایت قزوینی در آثار ابیلاد: «در آنجا باغها و قصور و حمامهای ساخته بود.» بنابراین شکوایه‌های او را به رغم نظر برخی از مؤلفان نمی‌توان با تعریف حبسیه مطابق دانست.

رشید و طواط ذیل «الکلام الجامع» می‌نویسد: «این صنعت چنان باشد که شاعر ابیات خویش بی حکمت و شکایت و روزگار ننگدار، در او پس از آوردن مثالهایی از شعر عربی و پارسی، ادامه می‌دهد: «بیشتر اشعار مسعودسعد کلام جامع است، خاصه آنچه در حبس گفته‌است و هیچ کس از شعرای عجم در این شیوه به گرد او نرسند، نه در حسن معانی و نه در لطف الفاظ.»

پس نخستین شاعری که هم از لحاظ تقدم زمانی و هم طول مدلت زندان و حبس حبسیات و مهمتر از

آنان که درد و رنج را مادر هنر می‌دانند، می‌توانند حبسیه‌های مسعود سعد را مثال اعلای هنر شاعری به شمار آورند که شعر به معنی واقعی و امروزی آن است و مشحون از معانی لطیف و احساسات رقیق و مضامین دلکش است که برخاسته از تحلیل شاعرانه نیست

همه تأثیر سخن در سراسر ادوار شعر پارسی برجستگی دارد، مسعود سعداست. این شاعر که در سهالهای ۴۵۰،۴۵۱،۴۵۲،۴۵۳،۴۵۴،۴۵۵،۴۵۶،۴۵۷،۴۵۸،۴۵۹،۴۶۰،۴۶۱،۴۶۲ و ۴۶۳ در ندمیاس و شاعران دستگاه حکومت سیف‌الدوله محمودبن ابراهیم ابن مسعود غزنوی بود، در حدود سال ۸۰۰ق مورد سوزن سیف‌الدوله واقع شد و به فرمان او از آزار و مصلادآمیزه‌های پرفلانتد، شاعر برای دادخواهی به غزنین، پایتخت سلطان ابراهیم رفت و در آنجا تنها به دشت نرسید، بلکه با توطئه و سعایات حاسدان و به تمهید رفتن به خراسان و پیوستن به سلجوقیان که دشمن و رقیب سرسخت غزنویان بودند، او را به زندان افکندند.

گفتهٔ خنثهٔ لاهاورم و گه بسنهٔ تهمت خراساتم به این صورت گفتهٔ صاحب چهارمقاله که در همهٔ منابع پس از او نیز تکرار شده‌است و بر اساس آن، سبب زندانی شدن مسعود را «سبب سیف‌الدوله» دانسته‌اند، نقض می‌شود.

مسعودسعدنخست مدت ده‌سال در زندانهای دهک، سوئی و گزفتار بود تا آنکه در حدود۴۰۰ق/۱۰۸۷ م، مورد غفر سلطان ابراهیم قرار گرفت و آزاد شد. سلطان ابراهیم در ۴۹۲ق از جهان رفت و فرزندش علاءالدوله مسعود جانشین او شد. شاعر چند سالی در زمان این پادشاه نیز به سبب دوستی و قربت با بوضر پارسی – از سدراران آن روزگار که معزول و گرفتار شده بود، در قلعهٔ مرغ زندانی شد. مسعود در نخستین زندان خود، قلعهٔ دهک، آسایش نسبی داشت؛ اما بدمشائش آن را برناتفتند و با توطئهٔ آنها او را به قلعهٔ سسو که هوایی گشنده و غفن داشت، بردند. وی جمعا هفت سال در این دو قلعه گرفتار بود و پس از آن به معر وفتربن و وحشتناکترین زندان خود یعنی قلعهٔ نای انتقال یافت. شاعر در این زندان در شسجی (نقعی مانند اغل گوسفندان که در گوه کنده شده) تنگ و تاریک با یک و زنجیر نگهداری می‌شد. سوزناکترین و مؤثرترین حبسیات مسعودسعد در همین زندان سروده شده‌است.
در دورهٔ دوم زندان در قلعهٔ مرغ، هنگامی که شاعر زندانی نیروی جوانی را در دست داده بود و رنجی مضاعف می‌کشید، شنیدن خبر مرگ درآفرین پسرش، صالح، برده‌های او افزود.

آنان که مادر هنر را درد و رنج می‌دانند، می‌توانند حبسیه‌های مسعودسعد را مثال اعلای هنر شاعری به شمار آورند. حبسیه‌های مسعود سعد، شاعر به معنی واقعی و امروزی آن محسوب می‌شود و این حبسیه‌ها اشعاری مشحون از معانی بسیار لطیف و احساسات رقیق

لیان گریوری

چغازنبیل

چُغازنبیل نیايشگاهي باستانی است که در زمان عیلامی‌ها و در حدود ۱۲۵۰ ق.م ساخته شده‌است. چغازنبیل بخش به‌جامانده از شهر دوراوشت است. این سازه در ۱۹۷۹ اولین اثر تاریخی از ایران بود که در فهرست میراث جهانی یونسکو جای گرفت و زنجیرهٔ نگهداری آن، به نام میراث جهانی یونسکو برای آن ارزش استثنائی و جهانی قابل است. این بنا در استان خوزستان و ۴۰ کیلومتری شهر شوش و ۳۵ کیلومتری شوشتر قرار دارد و در تقسیمات کشوری جزء شهرستان شوش محسوب می‌گردد که در نزدیکی منطقه باستانی هفت‌تپه است.

«چغازنبیل» ازجملهٔ محلی و مرکب از واژهٔ «چغاز» (در گویش لری به معنی تپه) و زنبیل به معنی سبیل، است که آن را به زنبیل

و مضامین دلکش و رقت‌انگیز است.

درد و رنج مسعود برخاسته از ذهن و تحلیل شاعرانهٔ او نیست، بلکه او درد و رنج را با تمام ذرات وجود خود تجربه کرده و با قدرت تمام در حبسیات خود منعکس ساخته‌است. با توجه به طول مدت زندانی بودن او، حجم حبسیات مسعود با هیچ شاعر دیگری قابل مقایسه نیست. دیوان او بیش از ۱۶ هزار بیت دارد که تقریباً نیمی از آن حبسیه‌های مکتوبی است که در حدود سال ۱۰۵۵/۱۰۵۰ م یعنی ۲۵ سال پس از درگذشت مسعودسعد (۴۳۸ یا ۴۴۰–۵۱۵ق یا ۱۰۴۷ یا ۱۰۴۸ م) تألیف شده، و در آن با یپانی سخت مؤثر، دربارهٔ حبسیات این شاعر چنین آمده است: «و اصحاب انصاف دانند که حبسیات مسعود در علو به چه درجه رسیده‌است و در فصاحت به چه پایه باشد. وقت باشد که من از اشعار او همی خوانم، موی بر اندام من بر پای خیزد و جای آن بود که آب از چشم من برود.»

حبسیه به‌سبب بار عاطفی شدید، از شاخه‌های مهم ادبیات غنایی است. از نقادان شعر سده‌های بعدی بعضی آن را از نوع حسبب حال و تشکوییه و برخی دیگر، اشعارش شکایات‌آمیز می‌شمارند. از آنجا که شاعر حبسیه را در بیان مصائب و آلام خویش سروده‌است، در آن مرثیه‌ای برای عمر از دست رفته در سختی و نیز بَش‌الَشکوی و حسب حال نیز گفته‌اند.

کمان واژهٔ حبسیه، با نام **مسعود سعدسلمان** گره خورده‌است، زیرا وی در این راه فصلی تقدم و تقدم فصل را با هم داشته‌است. دربارهٔ فضل تقدم مسعود سعد، باید گفت، اگرچه از لحاظ زمانی، **ناصرخسرو** و (در گذشته ۴۸۱ق/۱۰۸۷ م) بر او مقدم است و گاهی در اشعار خویش که در سهالهای پایانی عمر، در حال تبعید در زاد یمکان بدخشان سروده، خود را زندانی خوانده‌است، مانند:
پانزده سال بر آمد که به یگمگم

چون و از بهر چه؟ زیرا که به زندانم

و یا:

بگلار ای باد لافروز خراسانی

و از غم غریب‌ت و رنج تنهایی و دوری از یار و دیار شکوه کرده‌است؛ اما او هرگز در یک چهاردیواری به نام زندان، مقید و محبوس نبوده‌است، بلکه به اختیار خود به آن سرزمین پناه برده و در آنجا آزادانه حرکت و حتی تبلیغ عقاید خویش می‌کرده و از جانب حکام آن دیار نیز حمایت می‌شده‌است و به روایت قزوینی در آثار ابیلاد: «در آنجا باغها و قصور و حمامهای ساخته بود.» بنابراین شکوایه‌های او را به رغم نظر برخی از مؤلفان نمی‌توان با تعریف حبسیه مطابق دانست.

رشید و طواط ذیل «الکلام الجامع» می‌نویسد: «این صنعت چنان باشد که شاعر ابیات خویش بی حکمت و شکایت و روزگار ننگدار، در او پس از آوردن مثالهایی از شعر عربی و پارسی، ادامه می‌دهد: «بیشتر اشعار مسعودسعد کلام جامع است، خاصه آنچه در حبس گفته‌است و هیچ کس از شعرای عجم در این شیوه به گرد او نرسند، نه در حسن معانی و نه در لطف الفاظ.»

پس نخستین شاعری که هم از لحاظ تقدم زمانی و هم طول مدلت زندان و حبس حبسیات و مهمتر از

آنان که درد و رنج را مادر هنر می‌دانند، می‌توانند حبسیه‌های مسعود سعد را مثال اعلای هنر شاعری به شمار آورند که شعر به معنی واقعی و امروزی آن است و مشحون از معانی لطیف و احساسات رقیق و مضامین دلکش است که برخاسته از تحلیل شاعرانه نیست

همه تأثیر سخن در سراسر ادوار شعر پارسی برجستگی دارد، مسعود سعداست. این شاعر که در سهالهای ۴۵۰،۴۵۱،۴۵۲،۴۵۳،۴۵۴،۴۵۵،۴۵۶،۴۵۷،۴۵۸،۴۵۹،۴۶۰،۴۶۱،۴۶۲ و ۴۶۳ در ندمیاس و شاعران دستگاه حکومت سیف‌الدوله محمودبن ابراهیم ابن مسعود غزنوی بود، در حدود سال ۸۰۰ق مورد سوزن سیف‌الدوله واقع شد و به فرمان او از آزار و مصلادآمیزه‌های پرفلانتد، شاعر برای دادخواهی به غزنین، پایتخت سلطان ابراهیم رفت و در آنجا تنها به دشت نرسید، بلکه با توطئه و سعایات حاسدان و به تمهید رفتن به خراسان و پیوستن به سلجوقیان که دشمن و رقیب سرسخت غزنویان بودند، او را به زندان افکندند.

گفتهٔ خنثهٔ لاهاورم و گه بسنهٔ تهمت خراساتم به این صورت گفتهٔ صاحب چهارمقاله که در همهٔ منابع پس از او نیز تکرار شده‌است و بر اساس آن، سبب زندانی شدن مسعود را «سبب سیف‌الدوله» دانسته‌اند، نقض می‌شود.

مسعودسعدنخست مدت ده‌سال در زندانهای دهک، سوئی و گزفتار بود تا آنکه در حدود۴۰۰ق/۱۰۸۷ م، مورد غفر سلطان ابراهیم قرار گرفت و آزاد شد. سلطان ابراهیم در ۴۹۲ق از جهان رفت و فرزندش علاءالدوله مسعود جانشین او شد. شاعر چند سالی در زمان این پادشاه نیز به سبب دوستی و قربت با بوضر پارسی – از سدراران آن روزگار که معزول و گرفتار شده بود، در قلعهٔ مرغ زندانی شد. مسعود در نخستین زندان خود، قلعهٔ دهک، آسایش نسبی داشت؛ اما بدمشائش آن را برناتفتند و با توطئهٔ آنها او را به قلعهٔ سسو که هوایی گشنده و غفن داشت، بردند. وی جمعا هفت سال در این دو قلعه گرفتار بود و پس از آن به معر وفتربن و وحشتناکترین زندان خود یعنی قلعهٔ نای انتقال یافت. شاعر در این زندان در شسجی (نقعی مانند اغل گوسفندان که در گوه کنده شده) تنگ و تاریک با یک و زنجیر نگهداری می‌شد. سوزناکترین و مؤثرترین حبسیات مسعودسعد در همین زندان سروده شده‌است.
در دورهٔ دوم زندان در قلعهٔ مرغ، هنگامی که شاعر زندانی نیروی جوانی را در دست داده بود و رنجی مضاعف می‌کشید، شنیدن خبر مرگ درآفرین پسرش، صالح، برده‌های او افزود.

آنان که مادر هنر را درد و رنج می‌دانند، می‌توانند حبسیه‌های مسعودسعد را مثال اعلای هنر شاعری به شمار آورند. حبسیه‌های مسعود سعد، شاعر به معنی واقعی و امروزی آن محسوب می‌شود و این حبسیه‌ها اشعاری مشحون از معانی بسیار لطیف و احساسات رقیق

لیان گریوری

آواتاش کال پادشاه عیلام باستان

دستور ساختن این شهر مذهبی راداد

و بنای چغازنبیل در میانهٔ شهر واقع

ایران شناسی

او پیچیده و قامت او را خم کرده است، سخن می‌گوید. به نظر می‌رسد زندان با وجود همه شداید و بلایا به خاقانی این مجال را داده‌است تا در سرودن حبسیات نیز چون موضوعات دیگر شعری، قدرت طبع خود را نشان دهد. او که در مقام مفاخره، خود را از شاعران بزرگی چون عنصری و رودکی هم برتر می‌داند، در قطعه‌ای می‌گوید: مسعودسعد که در شعرش کنج روان می‌توان یافت، در برابر من شاعر فحلی نیست و برای افتخای سبک خراسانی، بیشتر در بعضی حبسیه‌ها به اندازهای تکلف و فضل فروشی کرده‌است که به‌جای جلب همدردی خواننده‌اش شعر، بیشتر شگفتی و حیرت را برمی‌انگیزد!

انبوهی تلمیحات و استعارات و تشبیهات بدیع و متنوع خاقانی از قدرت تحلیل شاعر حکایت می‌کند؛ اما در مقابل، روانی، صمیمیت و تأثیر عاطفی شعر را کم‌رنگ جلوه می‌دهد. با این همه، مهارت و نیروی تحلیل و آگاهی وسیع خاقانی از مسائل مختلف و همچنین نبوغ نسبی حبسیاتش او را در کنار مسعودسعد و ملک‌الشعرا بهار در سرودن این گونه شعر قرار می‌دهد.

حبسیه‌سرایِی در ایران

می‌داند و می‌گوید:

کردون به درد و رنج مرا کشته بود اگر
پیوند عمر من نشدی نظم جانفزای
حقیقت آن است که اگر مسعود سعد به زندان نیافته‌بود و چنین حبسیاتی نسروده بود، شاعری درجه دوم به شمار می‌آمد و بسا مانند بسیاری از شاعران آن روزگار، دیوان او هم از میان می‌رفت؛ چنان که از اشادی – ملک‌الشعراي دربار آن زمان – که رشید یاسمی او را توطئه‌گر و تهمت‌زنندهٔ اصلی به مسعود می‌داند، چنین نامی، آن هم در دیوان مسعود سعد، باقی نمانده است. پس باید گفت اگرچه ایام زندان برای شاعر از لحاظ روحی و جسمی بسیار طاقت‌فرسا و عذاب‌آور بوده، اما نام او را در شمار شاعران درافت و او پارسی‌گوی، مخدس ساخته‌است. مسعود با چنان صداقت و صمیمیت و در عین حال قدرت بیان به وصف احوال خود می‌پردازد که هر کس شعرش را بخواند، با او احساس همدلی و همدردی می‌کند و بر آنان که چنین ظلمی بر او روا داشتند، نفرین می‌فرستد.

منشی و بغدادی
پس از مسعود سعد، باید از ادیب بزرگ و مترجم بلندآوازهٔ کلبیه و دهنه‌ابوالمعالی نصرالله بن محمدبن عبدالحمید منشی نام برد. چنان که در لباب الالباب آمده است، وی در زمان خسرو ملک غزوی (حکومت: ۵۵۵–۵۵۳ق یا ۱۱۲۰–۱۱۸۷ م) به زندان افتاد و حبسیه‌ای از قالب موزج رباعی با این مضمون برای او فرستاد: کاری مکن که در روز رستاخیز تو را بازخواست کنند؛ چون در آنجا کسی از تو نمی‌ترسد. تو در عین خوشبختی و فرمانروایی، بندهٔ ناسپاس پروردگاری، من چگونه به‌بند و زندان از تو خرسند باشم؟

یکی دیگر از نویسندگان بلندآوازهٔ دینار نامدار که او نیز به روایت عوفی مدتی در شهر جُند شهربند و چندی در نیشابور محبوس و مقید بود، **بهاء‌الدین بغدادی** (مؤلف التوسل الی التریل) است که بخشی از حبسیات او در لباب‌الالباب آمده است.
خاقانی شروانی
شاعر بزرگ پارسی‌گوی دیگری که مدت ۷ ماه تا سی سال از عمر خود را در حبس و بند سپری کرد، خاقانی شروانی است که به فرمان خاقان ایران خسرو بن منوچهر شروانشاه (حکومت حدود ۵۵۶–۵۹۷ق یا ۱۱۶۱–۱۲۱۰ م) به زندان افتاد. در سارهٔ اتهام خاقانی نظهر‌های گوناگونی ابرار اشد که به‌ذیرفتنی‌ترین آنها –درست مانند اتهام مسعودسعد –قصهٔ ترک خدمت پادشاه و پیوستن به دربارهای دیگر و نیز توطئه و سعایات حاسدان و ماعت و بلندمنشی شاعر است. حاکم این گرفتاری حبسیات بلند و غرایب است که بعضی از آنها در میان اهل ادب شهرت به‌سزا دارد. از آن جمله: «قصیدهٔ ترس‌ناکه»؛ مشحون از تلمیحات و اشارات به آیین مسج^[پ] است و طی آن شاعر از «وزالدوله عظیم‌الاروم مخلص المسیحا» شاهزادهٔ مسیحی که نزد شروانشاه به سفارت آمده بود، طلب شفاعت کرده است و بر قصیده‌ای با مطلع صبحدم چون کلبه بندهٔ آه دودآسای من

چون شفق در خون نشیند چشم به‌پیامی من

که در آن از آواز خوش‌نشین می‌شود و این آه‌نشین خود را

زنجیری به سنگینی سنگ آسیا که چون مار ضحاک بر پای

از گردش چرخ واژگون می‌گیرم
از جور زمانه‌بین که چون می‌گیرم

ایشوششیک –ایزدانسیو نگهبان
شهر شوش –ساخت؛ اما در حمله آشور
نیپال به همراه تمدن عیلامی ویران گردید.
سده‌های متصادی این بنا در زخ خاک به شکل زنبیلی واژگون مدفون بود تا اینکه رومن گبر ششمن فرانسوی از آن خاکبرداری کرد.
گرچه خاکبرداری از این سن بنا، موجب مقنارن موجب تکمیل دانش دنیا نسبت به پیشینه باستانی ایرانیان گردید، اما پس از گذشت حدود ۵۰ سال از این کشف، دست عوامل فرساینده طبیعی و بی دفاع گذاشتن این بنا در برابر آنها آسیبهای فراوانی را به این بنا خشتی – گلی وارد کرده و خصوصاً باقیماندهٔ طبقات بالایی را دچار فرسایش شدید کرده‌است.
چغازنبیل در فهرست آثار میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.
بلندی اقزاین این بنا ۲۵ متر و ۵ طبقه و دارای امروزه ارتفاع آن ۲۵ متر است و تنها دو طبقه و نیم از آن باقی مانده.
در بهار چغازنبیل یک مربع ۱۱۰ در ۱۱۰ متر است؛ یعنی دو برابر یک زمین فوتبال.

شده است. این نیايشگاه را آواتاش

ناپريش، فرمانروای بزرگ عیلام

(حدود ۱۲۵۰ ق. م) برای ستایش

باقدمیده‌چونصراحی‌شب‌وروز
در قهقههٔ، ولیسک خون می‌گرم
در همین روزگار شاعرانی نیز به سبب اعتقادات خود زندانی می‌شدند؛ از جمله **ابوالقاسم امری** به‌سبب آنکه متهم به مذهب تائلسخ بود، به اتهام شهادهٔ صوفی وی را مقید ساخت و سپس –مستور داد از قوهٔ پنبایی محرومش کردند. **وازی** یک رباعی دربارهٔ کوری شاعر، در بیت دربارهٔ اینکه در زندان دچار تشیش فراوان شد، چنان که اگر آستین پيشانند، قطار تشيش تا قنادرها می‌رسد، نقل کرده‌است.

از شاعران بزرگ روزگار صوفی که به هندوستان سفر کرده‌اند، **کلب کاسانی** (۱۰۶۱ق/۱۶۵۱ م) هنگام سفر در داخل سرزمین هند، به قصد رفتن به جاپاور مورد سوءظن راهداران قرار می‌گیرد و به همین سبب مدتی او را بازداشت و تنقیش می‌کند. شاعر با اغراق شاعرانه می‌گوید:
آنان به او شک کرده بودند که می‌آید جاسوس باشد و در پی خط و معما می‌گشتند و چون سفیدی استخوانها به کاغذ شباهت دارد، می‌خواستند استخوانهای شاعر را از اعضا بیرون بکشند؛ خوشبختانه خط پیشانی را کرد و غبار راه پوشانده بود، و گر نه ویالی می‌شد، و می‌افزاید جز سرونشت به نوشته‌ای همراهش نبوده‌است.

فرخی یردی

در دوران اخیر مقنارن نهضت مشروطیت و آزادی خواهی، سرودن حبسیات رنگ و بوی تازه‌ای یافته است. از شاعران این دوران که چندین بار با قلم و بعد از حکومت رضاشاه (حکومت: ۱۳۰۴ – ۱۳۲۰ ش) به زندان افتاد و حبسیات مؤثری در قالب غزل سرود، فرخی یردی (متقول: ۱۳۱۸ ش) است. وی شاعری از آمان‌خواه و مقاوم بوده که در زندان صیغهٔالدولهٔ شفقانی – حاکم‌یزد –لپاش را دوخته‌اند؛ ولی او دست از عقیدهٔ خود برنداشت. آخرین حبسیهٔ فرخی، غزلی است که در نوروز ۱۳۱۸ در زندان قصر سروده‌است و در آن از اینکه برای زندانیان عیدی وجود ندارد، و در نوروزی که از «پیداد ضحاکي» به عزا مبدل شده، هرکس شادی کند، «از دودهٔ جمشیدی نیست»، سخن گفته‌است و به حال شهری افسوس می‌خورد که در آن مزد مردان پاک جز حبس و کشتن

بانک پارسیان

مجمع عمومی عادی سالانه بانک پارسیان صبح روز سه شنبه، ۳۱ اردیبهشت ماه در سالن اجتماعات پژوهشگاه نیرو و با حضور بیش از ۸۵ درصد از سهامداران برگزار شد و تقسیم ۴۰۰ ریال سود به ازای هر سهم به تصویب رسید. در ابتدا، علی جهانی، مدیر روابط عمومی بانک پارسیان، ضمن خیر مقدم به حاضرین، متن پیام هیات مدیره به سهامداران را برای جمع حاضر قرائت نمود . سپس هیات رئیسه با ترکیب آقای دکتر مهری، به عنوان رییس جلسه، آقایان شهریار ی و تقی پور به عنوان ناظرین و آقای زاغری به عنوان دبیر جلسه و آقای ربیعہ بعنوان نماینده سازمان

گزارش عملکرد بانک پارسیان در سال ۹۱

در مجمع عمومی عادی سالانه بانک پارسیان تصویب شد:

تقسیم ۴۰۰ ریال سود برای هر سهم

بورس در جایگاه حضور یافتند. در ادامه آقای علی سلیمانی شایسته مدیر عامل بانک، گزارش مستدل و مسبوطی از عملکرد بانک در سال ۹۱ را برای جمع حضارایه کرد. تصویب صورت های مالی سال ۱۳۹۱، انتخاب موسسه حسابرسی « دش و همکاران» به عنوان حسابرס مستقل و بازرس قانونی، انتخاب روزنامه های دنیای اقتصاد و اطلاعات به عنوان روزنامه های رسمی بانک پارسیان در سال ۹۲ و تعیین میزان پاداش اعضای هیات مدیره بانک،از دیگر مصوبات مجمع عمومی عادی بانک پارسیان بود. در مجمع عمومی فوق العاده بانک پارسیان که بلافاصله پس از مجمع عادی آغاز شد،

افتخارات کسب شده در بانک پارسیان در سال ۱۳۹۱

الف – جایگاه بانک در رتبه بندی های داخلی

الف-۱- رتبه بندی ۱۰۰شرکت برتر:

بانک پارسیان در رتبه بندی صد شرکت برتر، موفق به کسب رتبه هشتمین شرکت بزرگ کشور گردید، مبنای اصلی این رتبه بندی میزان کسب درآمد و فروش بوده که الگویی از رتبه بندی ۵۰۰شرکت برتر جهان می باشد و هرساله توسط سازمان مدیریت صنعتی صورت می گیرد.

بانک پارسیان در رتبه بندی سال ۱۳۹۱ مقام دوم را شبکه بانکی کشور به دست آورد.

الف-۲- افتخارات بانک پارسیان در دیگر حوزه های بانکی:

– معرفی بانک به عنوان برترین بانک نوآور سالال ۹۱–۱۳۹۰ شبکه بانکی کشور در بانکداری الکترونیک توسط پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی و کسب جایزه سطح اول نوآوری با ارائه طرح نبوشا.

– برتری بانک به لحاظ تراکنش های الکترونیکی بر روی دستگاه های POS

بانک پارسیان پا در اختیار داشتن ۱۳درصد دستگاه های POS کشور، در سال ۱۳۹۱ موفق گردید ۲۲/۳درصد تعداد کل تراکنش های شبکه بانکی را با ۳۸۱میلیون تراکنش در اختیار گرفته و جایگاه دوم کشور را کسب نماید.(براساس آخرین گزارش بانک مرکزی در آذرماه ۱۳۹۱)

– کسب تندیس زرین ITA در سومین دوره جشنواره جوایز فناوری این جایزه از معتبر ترین جوایز عرصه فناوری اطلاعات در کشور بوده و طی دوره های گذشته نیز بانک پارسیان برگزیده این جشنواره بوده است.

– در پنجمین کنفرانس دو روزه بانکداری الکترونیک در بخش

ترازنامه

دارایی‌ها	۱۳۹۱/۱۲/۳۰	(تجدید ارائه شده) ۱۳۹۰/۱۲/۲۹	بدهی ها و حقوق صاحبان سهام	۱۳۹۱/۱۲/۳۰	(تجدید ارائه شده) ۱۳۹۰/۱۲/۲۹
			بدهی‌ها		
موجودی نقد	۱,۰۹۱,۷۹۴	۱,۷۰۱,۱۰۶	بدهی به بانک مرکزی	۱۷,۵۷۴,۸۳۱	۳,۴۵۰,۶۰۰
مطالبات از بانک مرکزی	۳۵,۱۸۰,۳۲۷	۲۸,۸۴۴,۵۴۲	بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری	۷,۳۳۳,۶۹۸	۹,۰۰۵,۸۵۸
مطالبات از سایر بانکها و موسسات اعتباری	۴۴,۲۳۴,۹۷۳	۲۱,۸۲۸,۰۸۲	سپرده های دیناری	۱۷,۴۳۸,۶۴۴	۱۱,۶۹۸,۶۲۱
تسهیلات اعطایی	۲۴۱,۶۴۳,۵۸۱	۲۰۸,۸۱۹,۵۶۴	سپرده های قرض الحسنه پس انداز و مشابه	۶,۷۸۷,۶۷۱	۴,۷۰۷,۲۷۲
سایر حساب‌های دریافتنی	۱۶۰,۰۰۶,۷۲۱	۱۸۱,۱۶۰,۰۰۴	سپرده های سرمایه گذاری مدت دار	۲۶۵,۵۲۰,۳۷۶	۲۲۷,۷۸۸,۳۷۶
اوراق مشارکت	۱,۳۹۷,۵۱۹	۹۰۷,۰۰۵۴	سایر سپرده ها	۹,۵۷۹,۶۲۶	۱۲,۰۷۳,۲۷۰
سرمایه‌گذاری‌ها	۱۲,۴۷۲,۴۶۷	۱۱,۳۹۷,۵۵۲	ذخیره مالیات عملکرد	۱۰,۵۵,۶۸۲	۲,۶۵۹,۷۴۹
دارایی‌های ثابت مشهود	۵,۵۴۰,۷۳۷	۵,۵۱۸,۶۵۲	سود پرداختنی به سپرده گذاران	۶,۷۵۰,۶۶۵	۷,۱۴۲,۳۷۰
دارایی‌های نامشهود	۱۰,۶۳,۷۱۷	۴۷۸,۲۲۴	ذخایر و سایر بدهیها	۹,۷۵۹,۷۰۷	۱۰,۷۹۹,۵۷۱
سایر دارایی‌ها	۱۰,۸۷۷,۵۵۹	۱۶,۳۴۶,۲۸۴	سود سهام پرداختنی	۵۷,۴۳۰	۴۱,۴۳۵
			ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	۲۳۱,۶۲۷	۱۶۳,۶۸۱
			جمع بدهی ها	۳۴۲,۰۹۰,۶۱۸	۲۸۹,۵۳۱,۰۰۳
			حقوق صاحبان سهام		
			سرمایه پرداخت شده (۱۲,۲۰۰ میلیون سهم ۱,۰۰۰ ریالی تمام پرداخت شده)	۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱۱,۰۰۰,۰۰۰
			وجوه حاصل از افزایش سرمایه	-	۲,۱۹۶,۶۳۶
			اندوخته قانونی	۵,۴۱۷,۹۲۷	۴,۲۲۲,۰۶۰
			سایر اندوخته‌ها	۷۲۲,۳۹۰	۵۶۲,۹۴۱
			سود انباشته	۸۰,۷۸,۴۶۰	۶,۴۸۸,۴۲۴
			جمع حقوق صاحبان سهام	۲۷,۴۱۸,۷۷۷	۲۴,۴۷۰,۰۶۱
جمع دارایی ها	۳۶۹,۵۰۹,۳۹۵	۳۱۴,۰۰۱,۰۶۴	جمع بدهیها و حقوق صاحبان سهام	۳۶۹,۵۰۹,۳۹۵	۳۱۴,۰۰۱,۰۶۴

صورت سود و زیان

شرح	سال مالی منتهی به ۱۳۹۱/۱۲/۳۰	(تجدید ارائه شده) سال ۱۳۹۰
درآمدهای مشاع		
سود تسهیلات اعطایی	۴۸,۶۱۸,۸۱۶	۳۸,۵۰۲,۷۴۷
سود حاصل از سرمایه گذاریها و سپرده گذاریها	۲,۸۲۶,۸۷۰	۳,۱۹۶,۱۸۹
جمع درآمدهای مشاع	۵۱,۴۴۵,۶۸۶	۴۱,۶۹۸,۹۳۶
سود علی الحساب سپرده های سرمایه‌گذاری	(۴۱,۰۸۶,۷۰۸)	(۳۱,۷۷۰,۷۸۸)
تفاوت سود قطعی و علی الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری	-	(۱,۳۱۸,۳۳۱)
سهم سود سپرده گذاران	(۴۱,۰۸۶,۷۰۸)	(۳۳,۰۸۹,۱۱۹)
سهم بانک ازدرآمدهای مشاع (شامل حق الوکاله)	۱۰,۳۵۸,۹۷۸	۸,۶۰۹,۸۱۷
درآمدهای غیر مشاع		
کارمزد و درآمد عملیات ارزی	۳,۲۹۱,۹۴۲	۴,۲۱۰,۲۴۲
نتیجه مبادلات ارزی	۴۴۳,۷۰۳	۶۰۴,۴۷۷
سایر درآمدها	۳۱۶,۱۰۰	۱۸,۸۰۱
جمع درآمدهای غیر مشاع	۴,۰۵۱,۷۴۵	۴,۸۳۳,۵۲۰
جمع درآمدها	۱۴,۴۱۰,۷۲۳	۱۳,۴۴۳,۳۳۷
کسر می شود هزینه‌ها		
هزینه های اداری و عمومی	(۳,۰۹۱,۲۷۳)	(۳,۱۰۹,۹۳۷)
هزینه ذخیره مطالبات تسهیلات اعطایی	(۱,۷۸۰,۹۸۹)	(۱,۹۵۰,۰۰۰)
هزینه های مالی	(۴۸۲,۶۵۱)	(۳۶۴,۸۱۷)
سایر هزینه‌ها	(۲۵,۸۲۸)	(۲۳,۹۵۷)
جمع هزینه‌ها	(۵,۳۸۰,۷۴۱)	(۵,۴۴۸,۷۱۱)
سود قبل از مالیات	۹,۰۲۹,۹۸۲	۷,۹۹۴,۶۲۶
مالیات	(۱۰,۵۷,۵۳۸)	(۶۶۱,۴۲۷)
سود خالص	۷,۹۷۲,۴۴۴	۷,۳۳۳,۱۹۹
سود هر سهم (ریال)	۶۰۴	۵۵۶
تعداد سهام در روز مجمع (میلیون سهم)	۱۳,۲۰۰	۱۳,۲۰۰

آگهی

خدمات بانکداری الکترونیک

به منظور کاهش مراجعه حضوری مشتریان به شعب و توسعه فرهنگ استفاده از ابزارهای بانکداری الکترونیک، بانک پارسیان تلاش چشمگیری در ارائه این خدمات نموده است. در جداول زیر عملکرد سال ۱۳۹۱ بانک در مقایسه با سالهای قبل به تفصیل آمده است.

خلاصه وضعیت تراکنشهای بانکی در سال ۱۳۹۱

حضورى –شعبه	غير حضورى –مدرن	
تعداد	مبلغ (میلیون ریال)	تعداد
۱۰۴,۷۷۴,۸۵۹	۲۵۳,۷۵۰,۶۱۵	۴۹۴,۶۱۱,۵۸۴
۱۷ %	۲۹ %	۸۳ %
		۶۱۰,۴۰۱,۶۲۰
		۷۱ %

تراکنشهای غیرحضورى شامل :

- تلفن بانک
- اینترنت بانک
- پایای اینترنتی
- افتتاح حساب اینترنتی
- تراکنش انتقال وجه درATM
- و کلیه تراکنش‌های خرید کارت‌های صادر شده توسط بانک پارسیان می‌باشند

تعداد و ترکیب کارت‌های بانک پارسیان

نوع	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	رشد(درصد)
کارت برداشت	۲,۰۸۰,۸۱۶	۲,۹۳۱,۱۰۷	۳,۸۸۶,۷۰۲	۳۲/۶۰
کارت اعتباری	۲۴۴,۱۸۳	۲۴۹,۲۲۹	۲۵۶,۴۲۷	۲/۸۹
کارت هدیه و سایر	۶,۲۹۱,۷۱۲	۸,۱۶۵,۶۰۸	۱۰,۲۳۷,۲۹۸	۲۵/۳۷
جمع	۸,۶۱۶,۷۱۱	۱۱,۳۴۵,۹۴۴	۱۴,۳۸۰,۴۲۷	۲۶/۷۵

سهم بازارکارت‌های بانک پارسیان

شرح	کارت برداشت	کارت اعتباری	کارت هدیه وسایر
شبکه بانکی	۱۴۹,۲۷۷,۱۴۶	۱,۶۵۵,۳۵۲	۶۲,۹۱۱,۸۰۵
بانک پارسیان	۳,۸۸۶,۷۰۲	۲۵۶,۴۲۷	۱۰,۲۳۷,۲۹۸
سهم بازار	۲/۶۰	۱۵/۴۹	۱۶/۲۷

توسعه فرهنگ استفاده از کارتهای بانکی در سطح جامعه باعث کاهش نیاز به وجه نقد شده است. در جدول زیر روند افزایش دستگاه‌های پایانه فروش (POS)، خودپرداز (ATM) و پایانه شعب (PIN Pad) نمایش داده شده است.

روند افزایش تعداد ابزار و تجهیزات بانکداری نوین

نوع	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	رشد(درصد)
پایانه فروش (POS)	۲۲۰,۱۴۸	۲۸۵,۶۱۶	۳۵۹,۶۱۷	۲۶
خودپرداز (ATM)	۳۳۹	۴۵۰	۵۴۰	۲۰
پایانه شعب (PIN Pad)	۲۶۲	۲۹۹	۳۰۱	۰/۷

وضعیت ارائه خدمات بانکداری الکترونیکی در دو سال اخیر در جدول زیر نمایش داده شده است.

تعداد مشتریان استفاده کننده از خدمات بانکداری الکترونیکی

سال	تلفنبانک	همراه بانک	اینترنت بانک	SMS	Email
۱۳۸۹	۸۸۷,۴۱۱	۱۸۳,۸۷۷	۳۰۵,۰۱۰	۳۹۲,۷۱۱	۲۲۹,۲۷۳
۱۳۹۰	۹۳۰,۲۰۵	۲۸۳,۳۸۰	۵۳۰۴۵۹	۶۴۴,۳۶۲	۲۸۷,۱۵۸
درصد رشد	۵ %	۵۴ %	۷۴ %	۶۴ %	۲۵ %

برنامه ها و طرح های توسعه

با توجه به استقبال مشتریان از خدمات غیرحضورى بانک و در پاسخ به نیازهای مشتریان، اغلب پروژه ها در راستای بانکداری الکترونیک دنبال گردید. اهم اقدامات و طرح هایی که در سال ۱۳۹۱ به نتیجه رسیدند به شرح زیر مرور می گردد:

- اهم پروژه های انجام شده**
- ارائه سپرده های سرمایه گذاری متنوع متناسب با شرایط (پیش‌تاز، ربع،…)
- توسعه کانال های الکترونیکی بانک
- عملیاتی سازی و ارتقای طرح سام (نوعی Loyalty Club)
- طرح برون سپاری مرسولات بانکی و شعبه ای به شرکت پست
- ارتقای طرح «حساب سپرده دانش آموزی»
- طرح ارائه تسهیلات ارزان قیمت به پذیرندگان POS

روند صعودی بورس

یک کارشناس اقتصادی افت اخیر در شاخص بورس تهران را طولانی مدت ندانست و تصریح کرد: با توجه به شرایط می‌توان انتظار داشت، روند صعودی بورس ادامه یابد.

مرتضی دلخوش در گفتگو با ایسنا، افت و خیز در شاخص‌ها را طبیعی بازار بورس قلمداد کرد و گفت: بازار سرمایه هم مانند دیگر بازارهای اقتصادی، از عوامل مختلف تأثیر می‌گیرد اما شرایط فعلی بورس نشان می‌دهد روند چند ماه اخیر ادامه خواهد داشت و می‌توان برای شاخص قله‌های بالاتری را نیز پیش‌بینی کرد.

وی تحولات سیاسی کشور را در فضای حاکم بر بازار بورس بسیار موثر ارزیابی کرد و افزود: این سوال که نسوع نگاه کاندیدایی پیروز به بازار سرمایه چگونه است در خرید و فروش‌ها تأثیر زیادی دارد و بسیاری از فعالیت‌های خود را با مشخص شدن نتیجه انتخابات متوقف کرده‌اند.

دلخوش در رابطه با تأثیر سهام شرکت‌های پتروشیمی در بازار بورس اظهار کرد: با توجه به کاهش ارزش پول ملی سود برخی از شرکت‌های صادرکننده افزایش یافت و به تبع آن سهامشان نیز رشد پیدا کرده که در این بین شرکت‌های پتروشیمی محوریت داشتند در روزهای گذشته بحث‌های مطرح شده درباره تصویب قانون که به‌وسیله آن بخشی از درآمدهای پتروشیمی‌ها به صندوق توسعه ملی واگذار شود ارزش سهام این شرکت‌ها را با کاهش روبرو کرده است که البته عملی شدن آن چندان محتمل نیست.

از سوی دیگر روز دوشنبه شاخص بورس تهران در ادامه روند صعودی خود به کانال ۴۴ هزار واحدی رسید.

شاخص بورس تهران که از ابتدای هفته جاری روند رو به رشد خود را آغاز کرده و موفق به بازگشت به کانال ۳۳ هزار واحدی شده است، در ادامه روند صعودی خود موفق به باز پس‌گیری کانال ۴۴هزار واحدی شد.

شاخص بورس تهران در روز ۱۰ اردیبهشت برای اولین بار وارد کانال ۴۴ هزار واحدی شد و در روز ۲۵ اردیبهشت و با تصمیمات مجلس در باره صنایع پالایشگاهی از این کانال فاصله گرفت تا جایی که پریروز در ادامه روند رو به رشد شرکت‌ها مجدداً وارد این کانال شد.

البته روند حرکتی شاخص تا نیمه معاملات افزایشی بوده و

دامساج بازار سرمایه تا کانال ۴۴ هزار و ۱۷۹ واحد هم رشد نکرد اما

در نیمه معاملات بورس تهران روند کاهشی به خود گرفت و تا سطح

۴۴ هزار و ۱۰۷ واحد کاهش یافت.

بازار در یک نگاه

عنوان شاخص	مقدار	بیشترین	کمترین	تغییر	درصد
شاخص کل	۴۴۷۰۷/۰	۴۴۷۰۷/۰	۴۴۷۱۶/۹	۳۳۳/۳	۰/۸۲
شاخص ۳۰شرکت بزرگ	۲۱۶۹۱/۰	۲۱۶۹۱/۰	۲۱۶۹۱/۰	۹/۳	۰/۴۳
شاخص آزادشماره	۵۰۷۰۶/۸	۵۰۷۰۶/۸	۵۰۴۹۲/۶	۳۱۳/۷	۰/۶۲
شاخص بازاراول	۳۳۵۹۱/۶	۳۳۵۹۱/۶	۳۳۴۷۳/۱	۱۳۸/۲	۰/۴۱
شاخص بازار دوم	۸۳۰۵۶/۸	۸۳۰۵۶/۸	۸۲۴۶۷/۴	۱۳۳/۶	۱/۷۷
شاخص صنعت	۳۸۷۴۹	۳۸۷۵۱/۸	۳۸۵۸۰/۵	۳۳۳/۶	۰/۸۴

آمار معاملات آخرین روز معاملاتی (سه شنبه ۹۲/۳/۷)

مجموع حجم معاملات	۳۳۸۱۸۶۰۹۷/۳ میلیون سهم
مجموع ارزش معاملات	۱/۲۰۰/۱۴۶ میلیون ریال
جمع تعداد معاملات	۲۹۷۲۰ معامله
ارزش بازار	۲/۱۴۵/۵۷۴ میلیارد ریال

سهام فرش ایران روی میز فرابورس

۱۰۰ درصد از سهام شرکت فرش ایران در روز یکشنبه ۱۹ خرداد در فرابورس عرضه می‌شود. سازمان خصوصی‌سازی قصد دارد ۲۵۷۷ میلیون و ۴۰ هزار سهم شرکت فرش ایران معادل ۱۰۰ درصد سهام این شرکت را به وکالت از وزارت صنعت، معدن و تجارت در روز ۱۹ خرداد از طریق فرابورس واگذار کند.

ارزش پایه هر سهم این شرکت ۵۲۹۳ ریال و ارزش کل پایه آن هزار و ۲۱۱ میلیارد و ۹۲۰ میلیون و ۷۲۰ هزار ریال بوده و مبلغ ۴۲ میلیارد و ۳۵۷ میلیون و ۶۲۱ هزار و ۶۰۰ ریال هم برای شرکت در این مزایده تعیین شده است.

خریدار این شرکت است در ۲۰ روز کاری ۲۰ درصد مبلغ پیشنهادی خود را به صورت نقد و مابقی را در اقساط شش ساله بپردازد.

همچنین مدیرعامل گران‌ترین سهم بازار سرمایه با ارسال نامه‌ای به بورس در زمینه دعوی ابطال

پیش بینی سود ۳۶۰ هزار میلیارد ریالی صنایع بورسی

آخرین وضع پیش‌بینی سود صنایع بورسی نشان می‌دهد که پیش‌بینی بورس صنایع بورسی نسبت به ماه گذشته بیش از ۱۵ هزار میلیارد ریال افزایش یافته و به حدود ۳۶۰ هزار میلیارد ریال رسیده است.

به گزارش ایسنا، آخرین وضع پیش‌بینی سود صنایع حاضر در بورس نشان می‌دهد که صنعت بورسی تا پایان اردیبهشت مبلغ ۳۵۹ هزار و ۳۷۹ میلیارد ریال سود پیش‌بینی می‌کردند.

جزئیات پیش‌بینی سود شرکت‌های بورسی حاکی از افزایش ۱۵ هزار و ۱۸۳ میلیارد ریالی پیش‌بینی سود نسبت به ماه گذشته است که بر اساس آن پیش‌بینی سود ۱۳ صنعت بورسی نسبت به مدت مشابه ماه گذشته افزایش یافته و پیش‌بینی سود چهار صنعت بورسی با کاهش مواجه شده است.

به گزارش ایسنا، آخرین وضع پیش‌بینی سود صنایع حاضر در بورس نشان می‌دهد که صنعت بورسی تا پایان اردیبهشت مبلغ ۳۵۹ هزار و ۳۷۹ میلیارد ریال سود پیش‌بینی می‌کردند. جزئیات پیش‌بینی سود شرکت‌های بورسی حاکی از افزایش ۱۵ هزار و ۱۸۳ میلیارد ریالی پیش‌بینی سود نسبت به ماه گذشته است که بر اساس آن پیش‌بینی سود ۱۳ صنعت بورسی نسبت به مدت مشابه ماه گذشته افزایش یافته و پیش‌بینی سود چهار صنعت بورسی با کاهش مواجه شده است.

به این ترتیب فرآورده‌های نفتی، کک و سوخت هسته‌ای با ۱۲ هزار و ۵۷۷ میلیارد ریال، محصولات شیمیایی با ۶۸۳ میلیارد ریال و شرکت‌های

آخرین تغییرات قیمت سهام دربورس تهران

نام شرکت	آخرین قیمت (ریال)	تغییرات	نام شرکت	آخرین قیمت (ریال)	تغییرات	نام شرکت	آخرین قیمت (ریال)	تغییرات
سیمان آرتا اردبیل	۱۸,۶۰۰	۱۲,۹۷۳	البرز دارو	۶,۲۳۲	۲۴۰	مغور سازان ایران خودرو	۵۰۰	۵
درخشان تهران	۳,۹۷۲	۱,۷۹۹	سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی	۶,۳۳۲	۱۶۶	بانک کار آفرین	۵۰۰	۱۹
شکوه شهر	۷,۵۵۵	۷۷۲	پارس سرام	۲,۸۷۷	۱۱۱	مغان باقی	۱۳,۶۳۱	۱۱۲
ج - کشت و صنعت پایدار	۱,۹۷۲	۱۴۶	جام دارو	۶,۳۷۲	۱۷۹	حمل و نقل پتروشیمی - سهامی عام	۱۳,۶۳۱	۷
صنایع کاغذسازی کاهو	۷۰,۹۸۰	۲۷۳	مونوز	۵,۰۰۰	۱۹۵	سرمایه گذاری رانا هلدینگ	۷۰۹	۳
لت تهر ایران	۱۸,۷۲۲	۷۲	ایران دارو	۶,۷۵۱	۱۸۲	ایران خودرو دیزل	۵۶۰	۲
شیشه و گاز	۲,۷۸۲	۱۰۷	سیمان داراب	۶,۴۹۹	۱۸۰	یاما	۹,۰۷۵	۳۲
سیمان بهبهان	۳۶,۹۹۱	۱,۴۱۵	سیمان باجورد	۲,۹۲۴	۱۱۲	نوسه صنعتی ایران	۲۰۰	۴
گل کوزان	۲۴,۲۹۰	۹۳۴	تولید مواد اولیه و لیاف مصنوعی	۲,۹۲۵	۱۱۲	نوسازی ساختمان تهران	۳,۲۰۰	۱۰
بیمه البرز	۲,۲۹۱	۱۶۵	سیمان خاش	۵,۱۱۹	۱۹۶	قند ششپور	۳,۲۰۰	۱۳
گروه دارویی سبحان	۳,۷۴۵	۱۴۴	سرمایه گذاری ساختمان ایران	۲,۶۳۸	۲۰۱	کنترل خودرویی تکنیکو	۳,۹۱۲	۷
صنایع شیمیایی ایران	۲۷,۶۹۷	۱,۰۶۵	تولید مهرمد	۵,۲۵۰	۲۰۱	گسترش نفت و گاز پارس	۸,۶۵۲	۱۴
ایران مینوس	۶,۲۷۶	۲۵۹	کاشی سعدی	۳,۰۸۲	۱۱۸	مدنی و صنعتی گل گهر	۹,۷۵۰	۱۴
بهوش ایران	۶,۲۸۸	۲۲۱	سیرپارسوزیر بهکها خراسان	۴,۱۰۲	۱۵۷	پتروشیمی شیراز	۸,۱۰۳	۱۰
سیمان هرگزگان	۱۰,۷۲۴	۴۱۵	ماشین سازی نیرومحرکه	۹۹۳	۳۸	سرمایه گذاری توسعه ملی	۱,۵۳۰	۱
سیمان ایلام	۴,۷۲۴	۱۸۲	دشت مرغاب	۲,۲۸۴	۹۵	بانک پاسارگاد	۱,۵۳۰	۱
دوده صنعتی پارس	۱۱,۸۶۱	۴۵۶	لاسیران	۲,۲۸۴	۹۵	سایا	۹۰۵	-
پتروشیمی آبادان	۱۱,۶۰۱	۴۴۶	سرمایه گذاری پردیس	۱,۳۸۶	۵۳	مدنی و صنعتی جادر ملو	۱۱,۶۰۱	(۲)
دارویی رازک	۱۸,۴۱۶	۷۰۸	یکه آرد یاجان غربی	۱,۱۷۷	۴۵	افست	۳,۶۰۰	(۱)
کاشی و سرامیک حافظ	۲,۱۸۵	۴۰	پشم شیشه ایران	۳,۵۰۵	۱۳۴	عمران توسعه فارس	۱,۶۶۵	(۲)
بیسکویت کرچی	۲,۴۰۰	۱۶۳	لینک رابان سایا	۱,۱۵۱	۴۴	پتروشیمی خراسان	۲۶,۵۰۴	(۶۱)
سیمان انصهان	۱۵۰,۰۳۶	۵۷۸	کشت و صنعت پایدار	۳,۸۸۸	۱۳۳	سامان گستر انصهان	۱,۹۹۵	(۳)
سرمایه سازی آتیه دماوند	۳,۵۱۳	۱۲۵	توسعه شهری نوس گستر	۳,۴۸۰	۱۴۲	سرمایه گذاری غدیر (هلدینگ)	۳,۸۰۰	(۹)
لاپاس پارس شهاب	۴,۶۰۶	۱۷۷	سیمان شرق	۱,۷۰۱	۶۵	قطعات اتومبیل ایران	۱,۰۲۶	(۴)
شیمی دارویی دارویشی	۶,۳۳۲	۱۷۸	کاشی انصهان	۱,۳۶۱	۶۵	فرآورده مواد معدنی ایران	۵,۸۹۱	(۲۷)
تولید مواد اولیه دارویشی	۱۶,۲۳۲	۶۴۳	کاشی الوند	۱,۶۶۶	۵۶	صنایع شیمیایی سینا	۵,۱۰۱	(۲۶)
لبیات کاتیر	۴,۳۸۸	۱۰۹	تولیدی گرانیت پسرمار	۱,۵۲۵	۴۸	نور و قطعات فولادی	۳,۲۵۰	(۱۶)
پست بانک ایران	۵,۲۵۷	۲۰۲	فولاد گلاب	۲,۱۲۲	۸۱	بانک ملت	۱,۳۱۵	(۱۰)
حمل و نقل بین المللی خلیج فارس	۱۰,۴۰۱	۴۰	سیمان شمال	۲,۸۸۲	۱۱۰	بانک تجارت	۱,۳۸۹	(۱۲)
تهران شیمی	۶,۰۳۸	۲۲۲	گروه صنایع بهمن پسر ایران	۱,۴۲۲	۵۵	پالایش نفت انصهان	۲۶,۲۲۴	(۲۷۷)
شهد	۱۷,۲۸۲	۶۶۴	بانک انصار	۲,۴۱۳	۹۲	مدیریت پتروشیمی های نیروگاهی	۳,۰۶۷	(۹)
سیمان فارس	۱۸,۰۳۶	۴۹۲	توسعه صنایع بهمن پسر (هلدینگ)	۲,۳۸۷	۹۱	کالسمین	۵,۰۲۱	(۵۵)
داروسازی اسوه	۱۴,۶۰۲	۵۶۱	بیمه سازی ایران	۲,۴۶۶	۹۴	بانک پارس پارس	۱,۹۱۰	(۲۲)
ملی صنایع می ایران	۵,۳۰۳	۲۲۴	پارس سویج	۲,۴۶۷	۹۴	ملی سرویس ایران	۲,۱۷۰	(۲۷)
پارس دارو	۱۵,۷۴۹	۶۰۵	کاشی کلبو	۱,۶۰۱	۶۱	الکترونیک خودرو شرق	۵۴۵	(۷)
سیمان کرمان	۱۸,۰۰۲	۳۴۴	سیمان فارس و خوزستان	۲,۵۴۴	۸۲	سرمایه گذاری توسعه آردیاجان	۱,۰۲۶	(۱۴)
لینک صنعت معدن	۱,۴۵۸	۵۶	داروسازی کونر	۲,۰۲۴	۷۷	ایران خودرو	۹۲۶	(۱۳)
سیمان خور	۲,۸۳۴	۱۰۹	ایران ترانسفو	۲,۱۵۶	۸۲	گسترش سرمایه گذاری ایران خودرو	۱,۰۳۰	(۲۳)
سیمان مازندران	۳,۲۴۲	۵۹۰	سرما آفرین	۱,۷۸۹	۶۸	سایا دیول	۴۹۸	(۸)
سرمایه گذاری شاهد	۱,۳۰۸	۲۰	کابل البرز	۱,۶۳۲	۶۸	مخابرات ایران	۱,۳۲۹	(۲۲)
صنایع پتروشیمی خلیج فارس	۹,۸۴۴	۳۷۸	سرمایه گذاری صنایع پتروشیمی	۱,۷۰۰	۶۸	کارت گستران	۳,۵۶۲	(۵۸)
سینا	۴,۵۵۷	۱۷۵	صنعتی رنگین	۱,۶۰۶	۶۱	حمل و نقل توکا	۳,۰۷۰	(۲۴)
سیمان سپاهان	۱,۸۰۱	۷۳	کارخانجات تولیدی شیشه سازی	۱,۳۷۰	۵۲	قند انصهان	۳,۸۰۴	(۶۷۶)
لینک خودرو غدیر	۶۵۵	۲۴	پلی اکریل	۸۴۴	۳۲	فولاد خوزستان	۲,۰۱۲	(۳۶)
سیمان کرمان	۶,۴۰۷	۲۴۶	لینک ایران	۱,۴۵۱	۵۵	پارس خودرو	۱,۹۱۰	(۱۳)
سیمان تهران	۴,۷۱۴	۱۸۱	تولیدی کاشی تکسرام	۱,۲۶۷	۴۸	پارس خودرو	۱,۹۱۰	(۱۳)
نفت پارس	۱۱,۰۶۹	۴۵۵	سخت آژند	۱,۴۸۰	۵۶	کارت های عمومی اسلامی ایران	۱,۲۰۱	(۲۶)
سیمان رومین	۶,۳۵۵	۲۴۴	بانک سینا	۱,۳۳۸	۵۱	گروه بهمن	۱,۶۶۴	(۲۷)
سرمایه گذاری بوعلی	۱۱,۱۶۶	۴۴	سرمایه گذاری صنعت و معدن	۱,۲۱۷	۴۶	سرمایه گذاری ملی ایران	۱,۶۶۴	(۲۷)
دامپران	۱۲,۴۷۷	۴۹۲	سایاتش	۸۴۷	۳۲	سرمایه گذاری صنعت بیمه	۱,۰۳۱	(۲۷)
خوراک دام پارس	۱۲,۵۸۲	۴۷۸	تورستی و رفاهی آبادگران ایران	۲,۲۵۰	۴۷	داروسازی سینا	۱,۰۳۱	(۲۷)
صنعتی آما	۱۲,۹۴۵	۴۷۸	سرمایه گذاری ملت	۴۶۰	۱۷	دانش جهان	۹,۴۵۰	(۲۵۷)
سیمان سفیدپریز	۱۱,۰۱۹	۴۲۳	سایا آذین	۳۳۷	۱۶	فرآورده های غذایی و قندپز انشهر	۱۷,۰۱۰	(۴۶۸)
صنایع خاک چینی ایران	۱۰,۵۵۰	۴۰۵	سرمایه گذاری سبه	۴۰۵	۴۰	نیرو محرکه	۷۷۶	(۲۲)
سرمایه گذاری ملی ایران	۱,۰۴۲	۴۰	لایرواز داروسازی دکتر عبیدی	۴,۰۰۰	۱۵۶	سرمایه های صنعتی اردکان	۲۷,۳۰۰	(۸۰۳)
دارویشی (هلدینگ)	۸,۲۰۶	۳۱۵	ماشین سازی اراک	۲,۷۹۰	۹۲	ایرکا یارت صنعت	۱,۷۱۰	(۵۱)
بانک اقتصاد نوین	۵,۵۲۷	۹۷	بین المللی توسعه ساختمان	۲,۶۳۲	۹۷	قند شیرین خراسان	۵,۱۷۰	(۱۶۷)
بیمه دانا	۸,۱۳۰	۳۱۲	تولید تجهیزات استنکین هیگو	۸۷۸	۲۸	کارخانجات قند قزوین	۷,۴۵۲	(۲۵۵)
تکنوتار	۳,۲۸۴	۱۲۶	زامیاد	۶۰۵	۱۹	بیمه ملت	۱,۲۱۳	(۴۳)
تراکتور سازی ایران	۱,۹۵۵	۱۸۵	سرمایه گذاری مسکن	۱,۳۸۸	۴۱	آشکوری تراکتور سازی ایران	۱,۳۲۴	(۴۹)
شیرپاسوزیر بهکها انصهان	۹,۹۲۷	۱۸۹	گروه صنعتی ملی (هلدینگ)	۳,۱۱۳	۳۱	آسمان	۱,۷۲۰	(۶۳)
صنایع شیمیایی فارس	۵,۸۴۰	۲۲۴	کاشوروی دامپرویی و مکمال	۲۳,۰۰۰	۶۷۱	کامپان سازی ایران	۸۰۰	(۲۹)
پارس مینو	۱,۰۶۹	۴۱	فولاد آلبازی ایران	۵,۰۰۰	۱۳۷	دامپران دازی ایران	۲,۹۲۳	(۱۱۶)
صنایع آذراب	۴,۷۲۶	۱۶۴	کارخانجات دارویشی	۵,۱۵۰	۱۲۶	مونوز پارس ترانکتور سازی ایران	۹۱۸	(۳۸)
کرین ایران	۸,۸۶۶	۱۸۷	قند ثابت خراسان	۴,۳۰۰	۹۷	فیبر ایران	۳,۴۷۵	(۱۴۴)
صنایع کاشی و سرامیک سینا	۵,۷۶۶	۱۲۱	گروه مبارک کاه انصهان	۳,۳۵۰	۱۰۳	تجارت الکترونیک پارس پارس	۹,۱۲۲	(۲۵۵)
لغابران	۷,۱۳۲	۲۷۵	سرمایه گذاری نیرو	۲,۱۰۵	۲۰	فولاد خراسان	۷,۶۷۷	(۳۱۹)
می شهید پسر	۱,۸۷۸	۷۲	کارت اعتباری ایران کیش	۷,۱۵۰	۱۳۶	نورد آلومینیوم	۳,۳۸۹	(۱۴۵)
سیمان غرب	۶,۸۰۰	۲۳۳	سرمایه گذاری سایا	۸۶۳	۱۶	کمک فنر ایندنام	۱,۰۱۰	(۴۲)
ایران نایر	۴,۲۲۷	۱۸۴	سرمایه گذاری نو فولاد (هلدینگ)	۳,۰۰۰	۱۳	قند و دوشنت	۱۸,۶۴۴	(۵۷۵)
سیمان هکشان	۶,۴۲۲	۱۷۱	رینگ سازی شهید	۳,۹۰۱	۴۷	خدمات انفورماتیک	۱۴,۳۸۹	(۲۹۶)
فرآورده های آسودر	۲,۴۷۷	۹۵	فخاری شمال	۳,۹۰۶	۵۹	ج - عمران توسعه فارس	۳۵۸	(۳۱)

<div> </div> 	<div> </div>
ترجمیم	انالله و انالیه راجعون
مهندس سیدکاظم وزیری هامانه (وزیر اسبق نفت) به سوگ مادر نشست.	
مراسم ختم آن مرحومه در تهران عصر یکشنبه مورخه ۱۳۹۲/۳/۱۲ از ساعت ۱۶ تا ۱۷/۳۰ در مسجد نور (میدان قاضی) برگزار می‌گردد.	

<div> </div> 	<div> </div>
انالله و انالیه راجعون	انالله و انالیه راجعون
با نهایت تأسف و تأثر درگذشت مرحومان مغفوره مادر و خواهر حاجیه بی‌بی‌ملکه خانم معزی و حاجیه بی‌بی پروین شریعت را به اطلاع کلیه دوستان و آشنایان محترم می‌رساند.	
به همین مناسبت مراسم بزرگداشتی به شرح ذیل برگزار می‌گردد:	
زمان: روز جمعه مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۰ از ساعت ۹ الی ۱۰/۳۰	
مکان: مسجد حضرت امیر(ع)	
نشانی: خیابان کارگر شمالی – روبروی پمپ بنزین – مسجد حضرت امیر(ع)	
از طرف خانواده‌های: شریعت –معزی –شیخ–نیرومند– شریعت جعفری –محیط اسپندار –کیوان–آفقه–قریشی –محسنی –قدرت آبادی و کلیه بستگان و آشنایان	
حضور شما سروران گرامی باعث شادی روح آن درگذشتگان و موجب تسلی خاطر بازماندگان خواهد شد.	

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای دکتر علی اصغر کاظمینی و دکتر علیرضا کاظمینی	جناب آقای دکتر علی اصغر کاظمینی و دکتر علیرضا کاظمینی
بدینوسیله درگذشت جناب آقای حاج حسینعلی کاظمینی بزرگ خاندان کاظمینی را تسلیت عرض می نمایم.	
به همین مناسبت مجلس ترحیمی روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۲/۰۳/۰۹ از ساعت ۱۶ الی ۱۷/۳۰ در مسجد رسول‌اکرم (ص) واقع در جهانشهر کرج منعقد می‌گردد. هیئت مدیره بیمارستان کسری کرج	
بازگشت همه بسوی اوست	بازگشت همه بسوی اوست
با نهایت تأسف درگذشت مادری مهربان و بانویی با ایمان، دوستدار اهل بیت خانم اورتقی(کلاهی) همسر شادروان حاج محمد کلاهی اول را به اطلاع بستگان و آشنایان می‌رساند.جهت شادی روح آن مرحومه مجلس ترحیمی روز چهارشنبه ۸ خرداد ماه ۱۳۹۲ از ساعت ۱۶/۳۰ الی ۱۸ در مسجد الغدیر واقع در بلوار میرداماد منعقد می‌گردد. حضور شما عزیزان موجب شادی روح آن مرحومه و تسلی خاطر بازماندگان خواهد بود.	
کلاهی‌اول-اروتقی –دستمالچیان-خادم‌حسینی –کاظمی علی‌اکبر- نیک نفس- لیاف- انصارین- همایونیه- رفیع‌زاده- علومی یزدی و سایر بستگان و اقوام	

<div> </div> 	<div> </div>
بانهایت تأسف و تأثر درگذشت ناگهانی شادروان جانابناخادم‌مصطفی مجیدی	بانهایت تأسف و تأثر درگذشت ناگهانی شادروان جانابناخادم‌مصطفی مجیدی
راه آگاهی می‌رساند.	
مجلس ختم آن عزیز از دست رفته روز چهارشنبه ۱۳۹۲/۳/۸ از ساعت ۱۶ الی ۱۷/۳۰ در مسجد حضرت ولیعصر(عج) واقع در خیابان خالد اسلامبولی (وزراء) برگزار می‌گردد. خانواده‌های: مجیدی –رادفر و سایر وابستگان	

<div> </div> 	<div> </div>
شماره: ۱۳۹۲/۱۱/۱۴۰ و ۱۳۹۲/۳/۲	شماره: ۱۳۹۲/۱۱/۱۴۰ و ۱۳۹۲/۳/۲
آگهی اصلاحی در ش رت ک شرت عمران مسکن ایران سهامی خاص، ثبت شده به شماره ۱۰۸۴۰ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۳۱۹۰۵۵	آگهی اصلاحی در ش رت ک شرت عمران مسکن ایران سهامی خاص، ثبت شده به شماره ۱۰۸۴۰ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۳۱۹۰۵۵
پیرو آگهی شماره ۱۳۹۱/۲/۲۳-۱۸۳۱۷ آقای حسین خورسندی به نمایندگی شرکت مادر تخصصی مالی و سرمایه‌گذاری سینا عضو هیأت مدیره و آقای مجتبی کمیلی به نمایندگی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی به سمت مدیرعامل و نائب‌رئیس هیأت مدیره می‌باشند که در آگهی ذکر شده اشتباه و به شرح فوق اصلاح می‌گردد.	
منصور آذری	منصور آذری
رئیس اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری اصفهان	رئیس اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری اصفهان

<div> </div> 	<div> </div>
بازگشت همه به سوی اوست	بازگشت همه به سوی اوست
به اطلاع دوستان و آشنایان میرساند مجلس ختم مرحوم جناب آقای دکتر علی اکبر سمیعی رئیس اسبق شورای عالی مالیاتی در روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۲/۳/۹ از ساعت ۱۶ لغایت ۱۷/۳۰ در مسجد نور واقع در میدان قاضی منعقد می‌باشد.	
جمعی از همکاران استاد سمیعی در وزارت امور اقتصادی و دارایی	جمعی از همکاران استاد سمیعی در وزارت امور اقتصادی و دارایی

<div> </div> 	<div> </div>
بازگشت همه به سوی اوست	بازگشت همه به سوی اوست
بانهایت تأسف و تألم درگذشت شادروان آقای منوچهر مشیدی را به اطلاع اقوام، دوستان و آشنایان می‌رساند. مراسم ختم آن مرحوم روز پنجشنبه ۱۳۹۲/۳/۹ از ساعت ۱۱ الی ۱۲/۳۰ در مسجدالرضاع(ع)واقع در خیابان نیلوفر منعقد می‌باشد.	
حضور دوستان و اقوام موجب تسلی خاطر بازماندگان خواهد بود.	
از طرف خانواده‌های: مشیدی، حسن اوغلی، قناعت، اعتباری، امیر سلیمانی و سایر بستگان	

<div> </div> 	<div> </div>
بازگشت همه به سوی اوست	بازگشت همه به سوی اوست
بانهایت تأسف و تأثر درگذشت بانوی باایمان و دوستدار اهل بیت علیه‌السلام بانو زهرا خانم اسکندانیان همسر شادروان حاج حمید جورابی را به اطلاع بستگان و آشنایان می‌رساند.	
مجلس ختم آن مرحومه روز پنج شنبه ۱۳۹۲/۳/۹ از ساعت ۱۶/۴۵ الی ۱۸/۱۵ در مسجدالرضاع(ع) واقع در خیابان خر مشهر میدان نیلوفر برگزار می‌گردد.	
خانواده‌های: اسکندانیان، جورابی، دشتی، زاوشی، حریرفروش، داوودی، کاظم‌زاده، طالب شهرستانی، دباج، تقوی بیات، مشیرپور، ملک‌زهدتاب و سایر خانواده‌های نسبی و سببی	

<div> </div> 	<div> </div>
یادبود	یادبود
هوالحی	هوالحی
	
چهلمین روز درگذشت مرحوم مغفور شادروان حاج سیدحسام درخشان گیوی را به اطلاع همشهریان و آشنایان محترم می‌رساند.	
به همین مناسبت مجلس ترحیمی در روز جمعه ۱۳۹۲/۳/۱۰ از ساعت ۱۵ الی ۱۶/۳۰ در مسجد نظام مافی واقع در خیابان آیت‌الله کاشانی بعد از جنت آباد برگزار می‌شود.	
حضور سروران گرامی موجب شادی روح آن مرحوم و تسلی خاطر بازماندگان خواهد بود.	
خانواده‌های: درخشان، خندلیب،اسلامی، محبی، صفوی، جلدی، مرسلی، امامی رضوی و سایر بستگان	

<div> </div> 	<div> </div>
العلماء باقون ما بقی الدهر	العلماء باقون ما بقی الدهر
	
در هفتمین سالگرد ارتحال عالم‌ربانی و خدمتگزار مرحوم مغفور آیت الله حاج سیدمحمد حسین علوی طباطبائی بروجر دی (قدس سره) یاد و خاطره آن فقید سعید، و همه بزرگ مردان دلسوخته‌ای را که در عرضه معارف اهل بیت معصومین علیهم السلام و خدمتگزاری مولای خویش حضرت حجة‌بن‌الحسن المهدی عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف صادقانه تلاش کردند گرامی می‌داریم	
زمان: جمعه ۱۰ خرداد ۱۳۹۲ مصادف با ۲۰ رجب ۱۴۳۴ ساعت ۱۱ صبح.	
مکان: حسینیه آن فقید سعید، خیابان ابوسعید، کوچه شهید بهروز.	
امناء و کارگزاران حسینیه علوی	

<div> </div> 	<div> </div>
در گرامی داشت بیست و پنجمین سالگرد انوشیروان لطفی	در گرامی داشت بیست و پنجمین سالگرد انوشیروان لطفی
بخوان به نام گل سرخ، در صحرای شب، که باغ‌ها همه بیدار و بارور گردند.	
بخوان، دوباره بخوان....	
بخوان به نام گل سرخ در رواق سکوت، که موج و اوج طنینش ز دشت‌ها گذرد، پیام روشن باران،	

<div> </div> 	<div> </div>
ز بام نیلی شب، که رهگذار نسیمش به هر کرانه برد، ز خشکسال چه ترسی؟ که سد بسی بستند: نه در برابر آب، که در برابر نور	ز بام نیلی شب، که رهگذار نسیمش به هر کرانه برد، ز خشکسال چه ترسی؟ که سد بسی بستند: نه در برابر آب، که در برابر نور
و در برابر آواز و در برابر شور...	و در برابر آواز و در برابر شور...
انوش عزیزم	انوش عزیزم

<div> </div> 	<div> </div>
پیام عشق و شور تو و یارانت جاری به هزار آینه، که اینک به همسرائی بادل‌ها و اندیشه‌ها تان می‌پند.	پیام عشق و شور تو و یارانت جاری به هزار آینه، که اینک به همسرائی بادل‌ها و اندیشه‌ها تان می‌پند.
و تا عاشقانه‌به‌هر زبانی باز گو شوند.	و تا عاشقانه‌به‌هر زبانی باز گو شوند.

<div> </div> 	<div> </div>
میترا	میترا
تسلیمت	تسلیمت
خانواده محترم مرحوم مهندس حسین خدایی‌فر	خانواده محترم مرحوم مهندس حسین خدایی‌فر
بانهایت تأسف و تأثر مصیبت وارده را به خانواده محترم خدایی‌فر تسلیت عرض نموده و برای شما بازماندگان گرامی از خداوند متعال صبر و شکیبایی آرزو نمیدیم.	
ساکتین ساختمان ۱۱۸	

<div> </div> 	<div> </div>
همکار گرامی جناب آقای حسن عظیمی	همکار گرامی جناب آقای حسن عظیمی
بانهایت تأسف و تأثر درگذشت پدر گرامیتان را به شما و خانواده محترمتان تسلیت عرض نموده، برای آن مرحوم رحمت و غفران الهی و برای شما و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت دارم.	
شعبه صحافی و افست ورق	شعبه صحافی و افست ورق

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای حسن عظیمی و جناب آقای احمد برزگر با غم و اندوه فراوان مصیبت وارده را به شما و خانواده محترمتان از صمیم قلب تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای شما صبر و برای آن مرحوم غفران الهی مسئلت داریم.	جناب آقای حسن عظیمی و جناب آقای احمد برزگر با غم و اندوه فراوان مصیبت وارده را به شما و خانواده محترمتان از صمیم قلب تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای شما صبر و برای آن مرحوم غفران الهی مسئلت داریم.
کارکنان دفتر نمایندگی روزنامه اطلاعات شعبه آزادی	کارکنان دفتر نمایندگی روزنامه اطلاعات شعبه آزادی

<div> </div> 	<div> </div>
همکار محترم	همکار محترم
سرکار خانم دکتر مرضیه رمضانزاده	سرکار خانم دکتر مرضیه رمضانزاده
بانهایت تأسف و تأثر درگذشت همسر گرامیتان را تسلیت عرض نموده سعادت و سلامتی سرکار عالی و خانواده محترم را از درگاه احديت خواستاریم.	
هیئت مدیره، پزشکان و پرسنل بیمارستان تخصصی مادران	هیئت مدیره، پزشکان و پرسنل بیمارستان تخصصی مادران

<div> </div> 	<div> </div>
خانواده محترم مرحوم استاد علی اکبر سمیعی	خانواده محترم مرحوم استاد علی اکبر سمیعی
بدینوسیله درگذشت استاد ارجمند شادروان دکتر علی اکبر سمیعی را تسلیت عرض نموده، سلامتی و طول عمر با عزت برای بازماندگان محترم را از ایزدمنان مسئلت می‌نمائیم.	
قاسمپور	قاسمپور

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای دکتر مسعود مردانی استاد گرامی	جناب آقای دکتر مسعود مردانی استاد گرامی
بانهایت تأسف و تأثر درگذشت پدر گرامیتان را از طرف خود وکلیه اساتید گروه بیماریهای عفونی و گرمسیری دانشگاه شهید بهشتی تسلیت عرض می‌نمایم.	
مدیر گروه بیماریهای عفونی و گرمسیری دانشگاه شهید بهشتی – دکتر پرویز وحدانی	مدیر گروه بیماریهای عفونی و گرمسیری دانشگاه شهید بهشتی – دکتر پرویز وحدانی

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای دکتر مسعود مردانی –استاد محترم	جناب آقای دکتر مسعود مردانی –استاد محترم
بانهایت تأسف درگذشت پدر گرامیتان را تسلیت عرض نموده و بقای عمر جنابعالی و خانواده محترم را از خداوند متعال خواستاریم.	
دکتر پرویز وحدانی – دکتر فریا موسوی‌پور	دکتر پرویز وحدانی – دکتر فریا موسوی‌پور

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای دکتر مسعود مردانی	جناب آقای دکتر مسعود مردانی
بانهایت تأثر درگذشت پدر بزرگوار تان را تسلیت گفته، سلامتی جنابعالی و خانواده محترم را از خداوند متعال مسئلت داریم.	
دکتر زهره امین‌زاده –دکتر احمد شریفیان	دکتر زهره امین‌زاده –دکتر احمد شریفیان

<div> </div> 	<div> </div>
همکار محترم جناب آقای دکتر مردانی	همکار محترم جناب آقای دکتر مردانی
بانهایت تأسف فوت پدر بزرگوار تان را تسلیت عرض می‌نمائیم.	
دکتر سیدر ضانور موسوی –دکتر محمدعابدی‌پور	دکتر سیدر ضانور موسوی –دکتر محمدعابدی‌پور

<div> </div> 	<div> </div>
بنام آنکه جان و جهان در ید قدرت اوست	بنام آنکه جان و جهان در ید قدرت اوست
جناب آقای دکتر عباس حیدری	جناب آقای دکتر عباس حیدری
فقدان همسر محترمه مکرمه آنجناب موجب تکرر خاطر گردید درگذشت آن مادر فداکار را به آنجناب و فرزندان محترم و خانواده داغدار و کلیه سیه پوشان ماتمش تسلیت می‌گوید. خدایش بیامرزاد و غریق محشتش کناد.	
شریک غم شما	شریک غم شما

<div> </div> 	<div> </div>
جمال راجی – جمشید امیری بیگو	جمال راجی – جمشید امیری بیگو

<div> </div> 	<div> </div>
آگهی تغییرات شرکت خوراک دام و طیور لیلخ سهامی خاص ثبت ۱۰۶۰	آگهی تغییرات شرکت خوراک دام و طیور لیلخ سهامی خاص ثبت ۱۰۶۰
برابر صورت جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخه ۹۲/۲/۲۸ اردشیر اسعدی مقدم – خاتمه‌یادان جهاناری – سرگل اسعدی مقدم به سمت اعضای اصلی هیات مدیره برای مدت ۲ سال تعیین گردیدند. شهرام پایزیدی و محمد صیاح صلاتی به‌سمت بازرس اصلی و علی‌ابدل شرکت برای مدت یکسال تعیین شدند.روزنامه‌کنترلانتشار اطلاعات جهت درج آگهی‌های شرکت تعیین گردید.	
برابر صورت‌جلسه هیات مدیره مورخ ۹۲/۲/۲۸ اردشیر اسعدی مقدم به سمت رئیس هیات مدیره و لادن جهاناری به‌سمت نائب رئیس هیات مدیره و اردشیر اسعدی مقدم به‌سمت مدیرعامل شرکت تعیین شدند.کیلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور شرکت به امضاء مدیرعامل همراه با مهر شرکت دارای اعتبار می‌باشند در غیاب مدیرعامل مشترک نائب رئیس با خاتم سرگل اسعدی مقدم (عضو هیات مدیره) دارنده حق امضاء همراه با مهر شرکت می‌باشند.	
رئیس تسنند شهر – محمدی زهنایی	رئیس تسنند شهر – محمدی زهنایی

<div> </div> 	<div> </div>
آگهی تاسیس شرکت آر مه فژ مانا (مسئولیت محدود)	آگهی تاسیس شرکت آر مه فژ مانا (مسئولیت محدود)
خلاصه تفازنامه: شرکت‌نامه و اساسنامه شرکت (ر مه فژمانا)توسئولیت محدود) که در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۷ تحت شماره ۲۱۷ و شناسه ملی ۱۰۳۰۰۳۰۶۸ – قرار دارد به شرح رسیده برای اطلاع عموم در روزنامه آگهی می‌شود.	
۱- موضوع شرکت سرمایه‌گذاری و بامشارت در احداث پروژههای ساختمانی و واگذاری مرتبط باشد در داخل و خارج از کشور و واگذاری همه دارایی‌ها به اشخاص ثالث ازطریق تسهیلات اجاره اعتباری – سرمایه‌گذاری در خرید، مشارکت در اخذ اعتبار گرفتن، اجاره، رهن، واگذاری و فروش اموال غیر منقول و سایر امور مرتبط سرمایه‌گذاری – انجام معاملات کلیه سهام و اوراق بهاداری که طبق قوانین و مقررات قانونی شرکت قابل خرید و فروش باشند – واگذاری، اجاره، عرضه، و فروش واحدها و شرکت‌های مورد سرمایه‌گذاری پس از آماده‌سازی و اعمال اصلاحات ساختاری مورد نیاز چه ازطریق بورس اوراق بهادار یا ازطریق سایر روش‌ها – خرید اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار دیگری که طبق قوانین و مقررات قانونی کشور قابل خرید و فروش باشند – انجام معاملات و بررسی‌های اقتصادی، فنی، مالی، مدیریتی و نظارت و پیگیری اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری و کلیه فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد شرکت‌ها و موسسه‌های علمی، مطالعاتی، فنی و مهندسی و اجرایی ذیربط – ارائه خدمات اقتصادی، پژوهشی، مطالعاتی، آموزشی و خدماتی – تسهیلات مالی و اعتباری بانکها و موسسه‌های مالی و اعتباری ازبانی و خارجی – فراسی، اجراء و نظارت در کلیه پروژههای عمرانی اعم از پل، راه و ساختمان و سد – طراحی، اجراء و نظارت در کلیه پروژههای کشاورزی و اراخه مجوز از مراجع ذیربط و دیپلما)	
۲- مرکز اصلی شرکت: استان تهران – شهر تهران – شهرستان اهر، پلورجیس – ۲۰ متر۲ چمران شرقی – خیابان آریه – طبقه ۱۹ – ۴۴۱۱۶۳۷۵۵	
۳- سرمایه شرکت: مبلغ یک میلیون ریال نقدی که تمام از اختیار مدیرعامل قرار گرفت.	
۴- اولین مدیران و ارکان حق امضاء آقای سید حسین احمدی به‌شماره ملی ۴۲۸۴۸۷۳۹۵۴ به‌سمت رئیس هیات مدیره آقای مسعود دودانگه به‌شماره ملی ۴۲۲۱۵۲۷۰۵ به‌سمت نائب رئیس هیات مدیره آقای احسان پناهی را به‌شماره ملی ۱۱۱۱۶۹۹۵۱۱ به‌سمت مدیرعامل برای مدت ۲ سال تعیین شدند. کلیه اوراق و اسناد بهادار و تعهدآور شرکت از قبیل چک، سفته – برات – قراردادها و عقود اسلامی (ازجمله رهنش) به مدیرعامل و کلیه اوراق و اسناد تعهدآور و اسناد تعهدآور با امضای مدیرعامل دارای اعتبار می‌باشند (مدیرعامل یا نائب رئیس هیات مدیره) به همراه اوراق عادی و نامه‌های آذاری با امضای (مدیرعامل یا نائب رئیس هیات مدیره) به همراه مهر شرکت معتبر است.	
۵- مدت شرکت: از تاریخ ثبت به مدت نامحدود می‌باشد.	

<div> </div> 	<div> </div>
عبدالیکایی	عبدالیکایی
رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان اهر	رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان اهر

<div> </div> 	<div> </div>
مسئول ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری واحد ثبتی ارومیه	مسئول ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری واحد ثبتی ارومیه

<div> </div> 	<div> </div>
مسئول ثبت شرکت‌های ارومیه	مسئول ثبت شرکت‌های ارومیه
مریم حسین دوستی	مریم حسین دوستی

<div> </div> 	<div> </div>
چهارشنبه ۸ خرداد ۱۳۹۲ – ۱۸ رجب ۱۴۳۴ – ۲۹ به ۲۰۱۳ – شماره ۲۵۶۴	چهارشنبه ۸ خرداد ۱۳۹۲ – ۱۸ رجب ۱۴۳۴ – ۲۹ به ۲۰۱۳ – شماره ۲۵۶۴
هوالبائی	هوالبائی
جناب آقای تراب احمدی	جناب آقای تراب احمدی
مدیریت محترم اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران	مدیریت محترم اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران
با کمال تأسف درگذشت عمو و پدر همسر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، از خداوند منان علو درجات تازه در گذشته و صبر و بردباری شما و خانواده محترم را مسئلت داریم.	

<div> </div> 	<div> </div>
انالله و انالیه راجعون	انالله و انالیه راجعون
برادر ارجمند جناب آقای تراب احمدی	برادر ارجمند جناب آقای تراب احمدی
مدیریت محترم اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران	مدیریت محترم اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران
با کمال تأسف و تأثر درگذشت عمو و پدر همسر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، از خداوند رحمان صبر و شکیبایی برای شما همکار گرامی و خانواده محترم و علو درجات برای شادروان مسئلت دارد.	
انجمن اسلامی و بسیج اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران	انجمن اسلامی و بسیج اداره کل امور مالیاتی جنوب تهران

<div> </div> 	<div> </div>
خانواده محترم روستایی	خانواده محترم روستایی
خبر درگذشت پدر گرامیتان مرحوم هوشنگ روستایی در ۲۰ فروردین ماه ۹۲ ما را بسیار متأثر ساخت، این ضایعه بزرگ را تسلیت عرض می‌نمائیم.	
هاشمی	هاشمی

<div> </div> 	<div> </div>
جناب آقای دکتر رضا امراللهی	جناب آقای دکتر رضا امراللهی
مصیبت درگذشت مرحوم دکتر سمیعی را به جنابعالی و خانواده محترم تسلیت عرض می‌نمایم. از خداوند متعال برای آن مرحوم رحمت و مغفرت و برای بازماندگان محترم صبر و اجر مسئلت داریم.	
شرکت انرژی گسترچم	شرکت انرژی گسترچم

<div> </div> 	<div> </div>
قابل توجه دانشمندان خدمات مجلس ترحیم و بزرگداشت	قابل توجه دانشمندان خدمات مجلس ترحیم و بزرگداشت
تالارها	تالارها
مرکز طبخ غذا	مرکز طبخ غذا
حکاکان	حکاکان
فیلمبرداران و عکاسان	فیلمبرداران و عکاسان
ظروف کرایه، ظروف یکبار مصرف و ...	ظروف کرایه، ظروف یکبار مصرف و ...
برای درج آگهی در صفحه ترحیم و تسلیت به شماره‌های زیر تماس بگیرید:	برای درج آگهی در صفحه ترحیم و تسلیت به شماره‌های زیر تماس بگیرید:
۶۶۷۳۷۳۸۸ * ۲۲۲۵۸۰۱۴	۶۶۷۳۷۳۸۸ * ۲۲۲۵۸۰۱۴
۲۹۹۹۴۲۴۹ * ۲۲۲۲۳۶۹۴	۲۹۹۹۴۲۴۹ * ۲۲۲۲۳۶۹۴
۲۹۹۹۴۲۶۱	۲۹۹۹۴۲۶۱

آگهی تغییرات شرکت مهندس اروم و آیدویل هاسی خاص به شماره ثبت ۱۰۵۵۵۲۳ و شناسه ملی ۱۰۲۲۰۱۵۵۵۲۳

به استناد صورت‌جلسه مجمع عمومی عادی به طور فوق‌العاده مورخ ۱۳۹۲/۲/۱۵ تصمیات ثبت‌اندا شد.

۱- اعضاء هیات‌مدیره تا تاریخ ۱۳۹۲/۲/۱۵ به شرح ذیل انتخاب گردیدند:

۱-۱- آقای محمدحسین یسویز به شماره ملی ۱۳۸۰۷۲۸۴۹۳۱۳۱۱

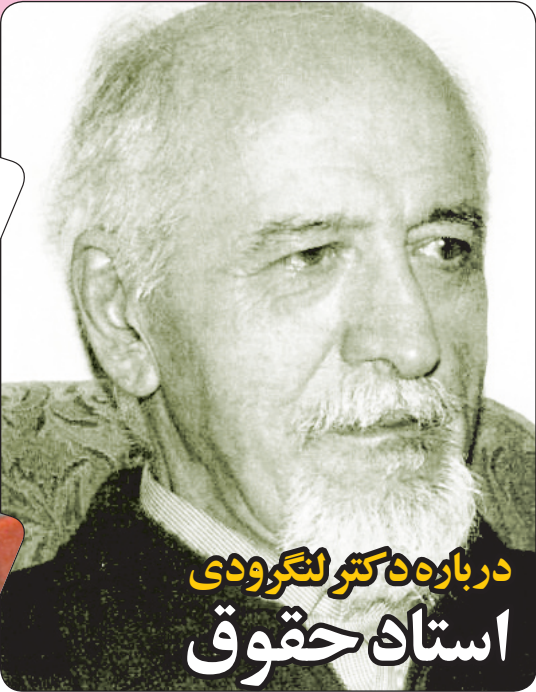

فرهنگ

• چهارشنبه ۸ خرداد ۱۳۹۲ • ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات • شماره ۲۵۶۰۴

درباره دکتر لنگرودی
استاد حقوق

دکتر مهدی دامغانی: بنده یکی از قدیمی ترین مخلصین دکتر جعفری لنگرودی هستم، از دوران خیلی جوانی و نرس ارادتمند ایشان بوده‌ام و ایشان هم به من محبت داشته‌اند. قوی ترین چهره‌ای که از جناب ایشان الان در ذهن من هست، جوان بلندبالای لاغر اندام مختصر مویی بر صورت رویده، در قبایی آبی کم رنگ و بسا عمامه کوچک، خیلی متین و موقر، حدود سال‌های ۱۳۲۱ و ۱۳۲۲ در مشهد مقدس است. آن ایام جناب دکتر در مدرسه دودر همان مدرسه‌ای که خودشان فرمودند در یک حجره فوقانی قسمت جنوب شرقی مدرسه که آن حجره اساسا حجره پربرکتی بود زندگی می کردند. (حجره آقای راشد و بعضی علما در آنجا بود و یکی از مفاخر خراسان، یکی اعظم حوزه، یکی از اساتید مسلم حوزه و اصلا استادالاساتید مرحوم آیت الله حاج میرزا مهدی اصفهانی رضوان الله علیه عصرها در آن حجره جلوس می فرمودند) خلاصه در آن حجره همه مردان سرشناس و محترم، متعبد، زاهد و عالم بودند، جناب دکتر در آن حجره اقامت داشتند، و در مدارج تحصیلی، البته جلوتر از بنده بودند، برای اینکه بزرگ‌تر از بنده بودند، ایشان آن وقت از اولین طلایی بودند که بعد از احیای حوزه علمیه مشهد مقدس به مشهد مشرف شده بودند و به اصطلاح خودمان در مشهد گل کرده بودند. اصطلاح گل کردن در حوزه‌ها این است که طلبه‌ای از یک جای دیگری بیاید و جلب توجه همه اساتید را بکند و در عین حالی که خودش متعلم هست معلم هم باشد. اساسا این سنت بسیار مرضیه و پسندیده‌ای در حوزه‌هاست که وقتی طلبه‌ای کتابی را درس می گیرد و تمام می کند و به کتاب بالاتر می رود آن کتاب را برای عده دیگر درس می دهد. وقتی که ما خدمت مرحوم ادیب مطول و مغنی می خواندیم آقای دکتر خودشان این دو کتاب را برای یک عده دیگر از طلاب جوان تدریس می فرمودند

چه کسی روزنامه نگاران شجاع را دوست دارد؟

مردی به نام فرامرزی

سپاه؛ و بالاخره خود من. احمد نفیسی به علت گرفتاری نتوانست بیاید، اما تلفن کرد که هر طور شده تا آخر شب خود را خواهد رساند که نرساند. نیامدن او از روی مصلحت نبود؛ واقعا گرفتار شده بود. او از رجال بی پروا و صریح‌اللهجه بود. سرانجام هم چوب‌زبان سرخش را خورد و چند سال به زندان افتاد. با آن که ده سالی می شد که با استاد عبدالرحمن فرامرزی همکار شده بودم، این نخستین بار بود که چند ساعت در کنار او می نشستم و به سخنانش گوش می دادم.

هم پرس و جو نکردم. همین قدر گفت که چند نفر از اهل قلم و از دوستان قلم جمع هستند. اسم عبدالرحمن فرامرزی کافی بود تا مشتاقانه دعوتش را بپذیرم. مدعوعین این مهمانی کوچک - آنطور که خودش می گفت - اینها بودند: عبدالرحمن فرامرزی، مدیر روزنامه کیهان؛ احمد نفیسی، شهردار تهران و از دوستان قلم (مدتی مدیر مجله «ایران‌آباد» بود)، منوچهر پیروز، معاون شهرداری، او هم از دوستان قلم؛ ناصر، مدیر روزنامه «ناصر یزد» و رئیس اداره نان تهران؛ عباس وافقی، دوست و همکار مطبوعاتی من در سپید و

دکتر بهزادی: سال‌ها

پیش از این بود. انقلاب سفید شاه تازه پا گرفته بود. مردانی که از سوم شهریور ۱۳۲۰ تا بیست و هشتم مرداد ۱۳۳۲ مبارزه کرده بودند، بعد از رفع نیاز یکی پس از دیگری خانه‌نشین می‌شدند. دوران تعریف و تملق فرارسیده بود. همه کارهای خسرو شیرین بود. رژیم تاب تحمل کوچکترین انتقادی را نداشت. در چنین حال و هوایی یک شب حسن فرامرزی روزنامه‌نگار معروف مرا برای شام به خانه‌اش دعوت کرد. او علت مهمانی را نگفت، من

در سال ۱۹۸۰ زیمبابوه به رهبری یکی از رهبران چریک‌ها اعلام استقلال کرد. در حالی که این جنبش‌ها روی کاغذ به خانواده‌ی قدیمی انقلاب ۱۹۱۷ تعلق داشتند، در واقعیت و ناگزیر، بسا توجه به تفاوت میان جوامعی که مورد نظر تحلیل‌های مارکس و لنین بودند و جوامع آفریقایی پس از استعمار، آشکارا به گونه‌های متفاوت دیگری تعلق داشتند. تنها کشور آفریقایی که در آن برخی از شرایط چنین تحلیلی وجود داشت سرمایه‌داری پیشرفته‌ی مهاجرنشین‌های آفریقای جنوبی از لحاظ اقتصادی و صنعتی بود که یک جنبش آزادیبخش توده‌ای فراتر از اختلافات قبیله‌ای و نژادی-کنگره‌ی ملی آفریقا- با کمک سازمان جنبش اتحادیه‌ی کارگری توده‌ای و حزب کمونیستی کارآمد در آن پایه حیات گذاشته بود. پس از پایان جنگ سرد حتی رژیم آپارتاید نیز مجبور به عقب‌نشینی شد. با این که کنگره‌ی ملی قدرت زیادی در میان برخی قبایل داشت، اما نفوذ آن با جنبش‌های دیگر (مثلا زولوها) ضعیف‌تر بود، موضوعی که تا حدی مورد بهره‌برداری رژیم

آپارتاید قرار گرفت. جنبش‌های «ملی» همه‌جا، به جز برای برخی از کادرهای روشنفکر تحصیل کرده و غربی شهری، اساسا مبتنی بر وفاداری و یا اتحاد قبیله‌ای بود، وضعیتی که به امپریالیست‌ها امکان می داد تا قبایل دیگر را بر ضد رژیم‌های جدید، به ویژه در آنگولا، بسیج نمایند. برای این کشورها مارکسیسم-لنینیسم فقط نسخه‌ای برای ایجاد کادرهای مضبط حزبی و دولت‌های خودکامه بود. عقب‌نشینی ایالات متحد از هند و چین موجب پیشروی کمونیسم شد. تمام ویتنام اکنون زیر حکومت بلامنازع کمونیستی قرار داشت و دولت‌های مشابه اکنون قدرت را در لائوس و کامبوج به دست گرفته بودند؛ در کامبوج حکومت کمونیستی تحت رهبری حزب «خمرهای سرخ» به قدرت رسید، ترکیبی ویژه و مرگبار از مانوئیسم قهوه‌خانه‌ای پاريس که ایدئولوژی رهبر آن یعنی پل پوت (۱۹۲۵-۱۹۹۹) بود و دهقانان مناطق عقب افتاده و مسلحی که هدف‌شان معطوف به نابودی تمدن منطح شهرها بود.

اوسید ابوالخیر:

بشرباسین گفت: ای پسر! خواهی که با خدای سخن گویی؟ گفتیم: خواهیم چرا نخواهیم؟ گفت: هر وقت که در خلوت باشی این گوی و بیش از این مگوی: بی تو، جانا فرار نتوانم کرد

سر سفن

کریم فیضی

رهاوردهای مشترک سایبریسم و دیجیتاليسم/۳

آیا دیجیتاليسم قبله دارد؟

عکس امروزه عاملی غیر مفید و حتی بی ارزش است. دست کم وفور عکس آن را به عاملی درجه چندم تبدیل کرده است. وقتی می‌توان در یک دقیقه فیلم، صدها فریم را یک جا ثبت کرد، چه معنایی دارد که یک فریم از یک فرد یا صحنه را به عنوان عکس برداریم؟ وقتی هزاران صفحه مطلب را می‌توان در جایی از یک گوشه یک کامپیوتر یا گوشی همراه به صورت زنده و فعال ذخیره کرد، چرا باید کاغذ و خودکار را بالای جان کرد؟ وقتی می‌توان مهم‌ترین و پیچیده‌ترین طراحی‌ها را در کمتر از یک ساعت در یک صفحه الکترونیک آغاز کرد و پایان داد، چه لزومی است به سیاه کردن صدها صفحه کاغذ و اندازه گیریهای دستی و چه و چه؟ چه نیازی است به نقاله و گونیا و مدادرنگی و پرگار و کاغذ مخصوص و امثال آن و چه نیازی است به خط‌کشی با خط‌کش و محاسبه‌های دشوار؟

دیجیتالیزم و سایبریسم در کوتاه‌ترین زمان ممکن، راه ما به سوی آن چیزی را که لازم داریم و می‌خواهیم، هموار می‌کنند و ما به ناگاه خود را در وسط آن چیزی می‌یابیم که دنبالش هستیم. از عکس تا فیلم و طراحی و نوشتن و خواندن و این یعنی آغاز دوره‌ای دیگر با اوصافی دیگر و رو به شرایطی نوتر.

وقتی در تک‌تک وسایلی که ۳۰ سال پیش مورد استفاده قرار می‌دادید تأمل می‌کنید، می‌بینید که به دست دیجیتاليسم، یا جای خود را به ابزاری دیگر داده است یا شکل تکامل یافته مدرن و مبتنی بر نظام دیجیتال آن آمده است. در حقیقت، با اتحاد دو عامل الکترونیک جزء و کل زندگی تحت الشعاع قرار گرفته است. دیگر نمی‌توان به سبک گذشته بود و به سیاق گذشته زیست. دیگر نمی‌توان انسان قبل بود و در چادر زندگی‌های سابق، تن به زندگی سپرد. دیگر نمی‌توان با قضایا و مسائل همچون گذشته روبرو شد. دیگر نه دوستی‌های گذشته ممکن است، نه دشمنی‌های گذشته. سکون و آرامش دهه‌های قبل، جای خود را به شتابی روزافزون داده است و حالا کسی را نمی‌توان یافت که بتواند بیرون از این قطار به شهر زندگی سفر کند. حالا، ما انسانهایی هستیم دیجیتال که چه بخوایم و چه نخواهیم تمام آنچه را که می‌گیریم و می‌دهیم، با شیوه‌های دیجیتال مبادله می‌کنیم. کسی از پایان این سیر اطلاع ندارد. همین مقدار دانسته است که این قطار، از روستاهایی که عبور کرده، دوباره عبور نخواهد کرد.

از همین جایی می‌توان وارد چند مبحث جدید شد، مثل: «بررسی مسخ و نسخ در دیجیتاليسم»، «دیجیتاليسم؛ پایان نوگرایی جویی تاریخی انسان»، «دیجیتاليسم نو؛ تحلیل یا واقعیت»، «دیجیتاليسم طریقتی بی دیر، بی پیر».

سخن را از کارل گوستاو یونگ، روانکاو بزرگ قرن بیستم (۱۸۷۵ - ۱۹۶۱) شروع می‌کنیم. او در یکی از جلسات سمینارهای چهار ساله‌اش درباره کتاب «چنین گفت زرتشت» - نوشته فردریش ویلهلم نیچه - در بحث از پدیده‌ای با عنوان «کهن نمونه‌ها» می‌نویسد: وقتی انسان بدوی با مشکلی روبرو می‌شد که خود نمی‌توانست حلش کند، نزد پیران فرزانه می‌رفت که شعورای بزرگان و ریش سفیدان را تشکیل می‌دادند. انسان وقتی نمی‌توانست به کارایی و صلاحیت خود تکیه کند، نزد آنان می‌رفت. در موارد بسیار خطیر و حساس هم به جادوگر مراجعه می‌کرد زیرا می‌پنداشت او با ارواح مشورت می‌کند و صلاح‌دید ارواح و رای نیروهای بشری یاری‌رسان است. پس کسی با توانایی‌های خارق‌العاده پشتیبان او ست. به این ترتیب در موقعیت‌های سرشار از خطر و ابهام که ذهن عادی نمی‌داند چه کند، نخستین واکنش رفتن به سراغ شکل کهن نمونه‌ای پیرفرزانه است (سمینار یونگ درباره زرتشت نیچه، ۷۹/)

بی هیچ مقدمه‌ای این سخن را می‌توان چنین آغاز کرد که انسان مدرن و مدرن‌تر از آن «انسان دیجیتال»، در کوران بحرانه‌ها و مشکلات و بن‌بست‌ها به چه کسی یا کجا مراجعه می‌کند؟ آیا پیری وجود دارد که بتوان از آن به عنوان پیر طریقت دیجیتاليسم و دیجیتال‌ها یاد کرد؟ دامنه سؤال را فراخ‌تر می‌گیریم: آیا دیر و معبدی وجود دارد که دیجیتاليسم روی به قبله آنجا بگذارد؟ آیا دیجیتاليسم قبله دارد؟ آیا انسان دیجیتال روی به قبله‌های می‌آورد، آنگونه که انسانهای گذشته روی به سوی آنها می‌آوردند و بار جسم و وزن روح را در آنجا بر زمین می‌نهادند و سبک می‌شدند؟ آیا دیجیتاليسم جایی را به رسمیت می‌شناسد که گره‌ها و به تعبیر قدمایی و امروزی «گیر و گور» هایش را به آستان آن ببرد و خواستار حل و رفعش باشد؟ اساسا آیا دیجیتاليسم آستان و آستانه‌ای را به رسمیت می‌شناسد؟ آیا جایی وجود دارد که از آن به عنوان کعبه و مسجد و معبد دیجیتاليسم یاد کنیم؟ شاید باز گشت همه این پرسش‌ها به یک پرسش اصلی‌تر باشد که کلید همه پرسش‌هاست و شاه‌کلید پرسش‌های بی‌پایانی که انسان دیجیتال با آنها روبرو ست و دیجیتاليسم به ناگزیر باید پاسخی برای آنها تدارک ببیند: امر مقدس یا امر متعالی در دیجیتاليسم چه جایگاهی دارد؟ آیا امر قدسی یا آن چیزی که «متا» خوانده می‌شود، در تلقی دیجیتاليسم چه شرایطی دارد؟

ادامه دارد

عکس

عکس‌های تاریخی
میرزا ابوالحسن جلوه
صفحه ۵

فلسفه

دیدگاه‌های فلسفی معاصر
«خود» در تفسیر دکتر خاتمی
صفحه ۲

درازه

آخرین نامه‌های دکتر مصدق
این قبیل امور عام‌المنفعه
صفحه ۳

جدید

ایده سواد رسانه‌ای
هفت مهارت
صفحه ۳

متن

همایی به روایت همایی
زندگی من
صفحه ۶

زمان

اسلامی شدن تدریجی جاده ابریشم
تجارت فرا آسیایی
صفحه ۷

هنر

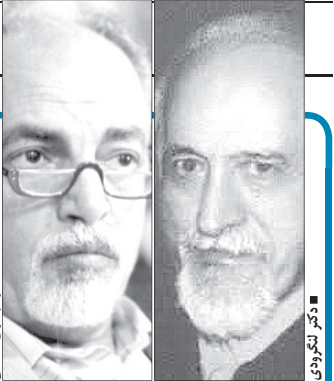
اینکمار برکن در ترجمه خسرو سینایی
روای فیلمسازی
صفحه ۴

آیین

درباره شهید قرنئ: قربانی قربانیان
... او رفت
صفحات ۴ و ۵

دکتر مهدی هوشین

ادامه از صفحه اول

چون بعضی اوقات، طلاب قسمت معانی بیان‌ش را می‌خوانند، بدیعی‌ش را نمی‌خوانند، ولی جناب دکتر آن وقت همه را خدمت جناب مرحوم ادیب تحصیل فرموده بودند و خودشان برای عده دیگر از طلاب تدریس می‌فرمودند و آن وقت خودشان ظاهر ا قوانین را تحصیل می‌فرمودند و واقعاً اگر جایی این شعر مشهور بجا خوانده شود برای جناب دکتر است که:

باش تاصبح دولتش بدمد

کاین هنوز از نتایج سحر است از همان وقت معلوم بود که آقای دکتر جعفری و هم مباحثه محترم و شریفشان جناب آقای پروفیسور عبدالجواد فلاطوری فعلی که آن وقت ما به نام آشیخ عبدالجواد ایشان را مورد مخاطبه قرار می‌دادیم از بزرگان و دانشمندان آینده خواهند شد. ذوق جناب ایشان متوجه اشرف علوم، فقه آل محمد(ص) شد و خدما‌تی که به این مکتب، ایشان کردند و حالا انشاء الله گفته خواهد شد و مبرهن است، و آقای دکتر فلاطوری متوجه فلسفه و حکمت متعالیه شدند، و الحمدالله ایشان هم در رشته خودشان به کمال رسیدند و از مفاخر مملکت ما هستند، و از پرچمداران بحق فلسفه اسلامی هستند. وقتی که در سال ۱۳۲۱ حوزه مشهد به همت باقیمانده بقیه‌السیف و در رأس آن‌ها آیت‌الله کفائی رحمت‌الله علیه فعال شد آقای دکتر بیشتر تلمذ سطح و خارج خود را خدمت مرحوم آشیخ‌هاشم قزوینی رحمت‌الله‌علیه گذاراندند و مرحوم آشیخ هاشم قزوینی توجه عمیقی به ایشان داشت و ما که در خدمت ایشان بودیم گاهی صحبتی می‌کردیم و یا بحثی می‌شد، ایشان ما را ارشاد می‌فرمودند و ما را ارجاع می‌دادند به جناب آقای دکتر جعفری،

یاد

چون کسی از علت بازداشت من اطلاع نداشت و مقامات دولتی تا آن وقت اجازه ن داده بودند که مردم از حقیقت امر مطلع شوند، به وکلای خود گفتم به هر وسیله‌ای شده باید موضوع را برای آگاهی مردم منتشر کنید. دکتر شاهکار،

داوطلبانه و با حضور آذر و شریعت زاده، جلسه‌ای در منزل خود تشکیل داد و برای اولین بار علل بازداشت مرا، که تا آن تاریخ پنهان نگاه داشته بودند، به

اطلاع نمایندگان مطبوعات داخلی و خارجی رساند.

این مصاحبه باعث شد که مردم برای اولین بار از چگونگی پرونده ناشیان‌های که به دستور الموتی و با اطلاع علی امینی علیه من تهیه شده بود مطلع شوند. بعد الموتی برای شاهکار پیغام فرستاد که با این کار پروانه وکالتش را لغو خواهد کرد. معلوم شد شاه

بی‌نهایت از این مصاحبه عصبانی شده بود.

یک روز دیدم نگهبانان به جنب و جوش افتاده‌اند. پرسیدم چه خبر است؟ با آب و تاب توضیح داده شد که امروز تیمسار ریاست شهربانی کل کشور برای بازدید بازداشتگاه تشریف می‌آورند. با تعجب گفتم حال که

یعنی به جناب آشیخ جعفر رشتی آن وقت، که به این نام می‌گفتند، و جناب آشیخ هاشم می‌گفتند شما اشکالاتان را با ایشان مطرح کنید و رفع اشکال کنید، یعنی مقدم حوزه بودند و مقدم طلاب، و در معارف اسلامی نه معارف اسلامی مصطلح امروزی بلکه

دوره دکتر چشوری نگرویی

استاد حقوق

آن مقدار معارف لطیفه‌ای است که منبعت و متخذ از علوم عالیه اهل بیت عصت و طهارت صلوات‌الله علیهم اجمعین است. آن ایام در مشهد منحصر بود به مرحوم آیت‌الله حاج میرزا مهدی اصفهانی که عصرها در مدرسه نواب جلسه‌ای داشتند و معارف اسلامی یعنی خداشناسی، یعنی علوم اهل بیت یعنی عشق به پیغمبر، عشق به ائمه اطهار را درس می‌دادند.

جناب آقای دکتر آن وقت، اختصاصی هم باز به مرحوم آیت‌الله اصفهانی داشتند که ایشان استاد همه اساتید بودند، یعنی در همان وقتی که جناب آقای دکتر جعفری و مثل بنده در همان جلسه می‌نشستیم، اعظم حوزه و اساتید ما مثل مرحوم آشیخ هاشم، مثل مرحوم آشیخ هادی کدکنی – که آقای دکتر خدمت آقای کدکنی هم مقداری فلسفه خواندند که بنده این سعادت را نداشتم – همان اساتید هم در درس مرحوم میرزا می‌نشستند و به اندازه خودشان کسب فیض می‌کردند. هر کس به قدر خودش در آن درس کسب فیض می‌کرد.

در این ایام به علت اینکه مدرسه یک مقدار شلوغ شده بود جناب دکتر ترجیح می‌دادند که در یک حالت آرامش بیشتری بتوانند به در سش‌شان برسند و و اقاما ما ایشان را یا در اتاقشان باید جستجو می‌کردیم، یا در حوزه درس، یا در آستان مقدس حضرت رضا صلوات‌الله علیه، جای دیگری دکتر را

نمی‌شد دید، یا در اتاقشان مشغول مطالعه و مباحثه و تدریس بودند، یا در حوزه مشغول تعلیم و فراگیری، و یاد ر مقام اظهار ارادت به آستان مقدس حضرت رضا در حال زیارت بودند، کم می‌شد ایشان را در مجلسی و یا مهمانی ای دید. کاملاً منقطع از خلق، مدرسه

هم به علت اقامه مجالس عز را در آن یک قدری شلوغ شده بود و وسط بازار هم بود با رفت و آمد زیاد، جناب آقای دکتر در سال ۱۳۲۶ به مدرسه‌ای که – حالا دیگر نمی‌دانم در اثر احداث فلکه بقایایش باقی مانده یا نه – یعنی مدرسه حاجی اسد تشریف بردند و درس‌های خارجشان را خدمت آقای آشیخ هاشم و یا مرحوم پدرم ادامه دادند.

به حدی که همه فضلا‌ی آن وقت خراسان، و اساتید، ایشان را عملاً به اصطلاح امروز فارغ التحصیل از آن حوزه می‌دانستند و تشویقشان کردند که به نجف اشرف یا قم بروند، چون آن ایام قم به مناسبت برکت وجود آیت‌الله العظمی آقای بروجردی رضوان‌الله علیه یک هیجان و تحرک بیشتری پیدا کرده بود. علمای ثلاثه‌ای آن وقت بودند یعنی مرحوم آقای حجت رضوان‌الله علیه و مرحوم آقای صدر رضوان‌الله علیه. آن‌ها هم وافی برای رفع احتیاجات علمی جناب آقای دکتر نبودند، از طرفی هم دلشان می‌خواست که جوانان اروپا رفته، حقوق‌دان‌ها و آن‌ها که مدعی حقوق‌دانی هستند و خاصه دستگاه قضای اداری ما یعنی عدلیه، با مبانی حقوق اسلامی بیشتر آشنا شوند. لذا در مقام برآمدند که حقوق اسلامی را برای این طبقه به نحو مطلوب‌تری عرضه کنند زمانی که از مشهد به تهران رفتند و در قم و در حوزه‌های آنجا شرکت می‌کردند در دانشکده حقوق هم اسم

ایشان از جریان اطلاع داشته باشند. گفتم غیر ممکن است دست به چنین کاری بزنم، شما تصور می‌کنید شاه اطلاع ن‌دارد که من در زندان هستم؟ شریعت زاده گفت پس اجازه بدهید من و دکتر شاهکار نامه‌ای به شاه بنویسیم. گفتم اگر چنین کاری بکنید شما را معزول خواهم کرد و بدین ترتیب موضوع متغی شد.

جریان بازداشت من همان وقت در جراید داخلی منعکس شد. در اینجا باید متذکر شوم که، با وجود تمام محدودیت‌هایی که در آن زمان نسبت به مطبوعات قائل می‌شدند و اظهار نظر صریح برای آنها ایجاد در دسر می‌کرد، معذک پاره‌ای از جرئت هر یک به نحوی از بازداشت من انتقاد نمودند. در اینجا به ذکر بعضی از آنها می‌پردازم. از آن جمله عباس مسعودی در یکی از سرمقاله‌های روزنامه اطلاعات، که قسمتی از آن در زیر درج می‌شود، تلویحاً از توقیف من انتقاد کرد.

... مثلاً در همین امر بازداشت و تعقیب ابتهاج، با اینکه ما مشخصاً ابتهاج را یک مرد قوی و مثبت می‌دانیم و همیشه نیز چه هنگامی که دارای مقامی بوده و چه وقتی که معزول به هر مناسبتی که پیش آمده از او به نیکی یاد کرده‌ایم، معهداً معتقدیم که می‌توان و باید از

همین بازداشت او استفاده منطقی بزرگی به عمل آید به این معنی که ابتهاج مظهر و سمبل یک طرز کار و تفکر مخصوص در زمینه امور اداری و اقتصادی ایران است. ابتهاج تا بوده یک نوع حرف زده و یک نوع عمل کرده و همیشه هم از نظریه و سلیقه خود دفاع کرده و عقب ننشسته است. حالا عدلیه مملکت به کارهای این شخص ایراد گرفته و او را به نام قانون و عدالت و مصالح مملکت گرفته و زندانی نموده است. اولاً این که دولت و دادگستری مخصوصاً باید مواظب باشند که اگر از این اقدام خود استفاده تبلیغاتی نمی‌برند لاقلاً ضرر تبلیغاتی متحمل نشوند و اجازه ندهند که در گوشه و کنار این اداره و آن دادگاه

نوشتنند. بنده از بسیاری از اساتید شنیدم که ایشان در دانشکده طوری درخشانده بودند که بسیاری از اساتید با جناب دکتر جعفری به عنوان دو مباحثه‌کننده و دو استاد و کسی که در مسائل علمی صاحب نظر هستند و بسیار نظرات دقیقی را از ایشان می‌شنوند. با ایشان برخورد می‌کردند و خوب رتبه اول را در دانشکده به دست آوردند و بعد در دوره دکتری و بعد در مطالعات عرضی، و بعد شروع کردند به تألیفات، خیال می‌کنم اولین تألیف ایشان غیر از کامل المیزان که در مشهد چاپ شد در تهران اصول فلسفه حقوق را که بیش از چهل سال است که در آمده است نوشتند. به صورت ظاهر آن موقع دانشجوی سال اول بودند که آن را نوشتند.

بدین لحاظ بود که بعضی از اساتید، آن‌ها که رفتند خدا رحمتشان کند و آن‌ها زنده‌اند خداوند سلامتشان بدارد – فهمیدند که با جناب دکتر جعفری نباید رفتار یک دانشجو را بکنند و بسیاری از اساتید از ایشان خواهش کردند شما سر کلاس نیایید برای امتحان بیایید ما نمره‌تان را می‌دهیم و زحمتی است برای شما که به کلاس بیایید و شاید هم در خارج اشکالاتشان را با ایشان حل می‌کردند و بعد هم الحمدالله چشمه فیاض طبع ایشان شروع کرد به تراوش و جوشش که من خیال نمی‌کنم در میان معاصرین ما مرد موفق‌ی مثل ایشان در تألیف داشته باشیم که اینقدر آثار پربرکتی عرضه کند.

«خود» در تفسیر دکتر خاتمی

با این فرض ما که تجربه خود فرد در این تجربه حاضر است، در واقع این باید عملاً به عنوان همین تجربه به عنوان یک کل باشد، زیرا تجربه خود هیچ جزئی ندارد که بتواند به عنوان تجربه خود بودن مقرر یا معین شود. لذا می‌بینیم که این تجربه عارفانه نه تنها یگانه گزینیه برای بر آوردن معیارهای تجربی خود می‌باشد، چنان که از دکارت و فلاسفه جدید اخذ می‌شود، بلکه همچنین یگانه گزینیه ممکن برای تحقق بخشیدن به این شهود عرف عامی است که خود به نحوی در هر تجربه‌ای حاضر است. لکن اگر چنان که عرف عام معتقد است، خود به نحوی در هر تجربه‌ای حاضر تجربه‌شود و اگر این تجربه عارفانه به عنوان تجربه مربوط به خود مشخص شود، آنگاه تجربه، خود باید به نحوی یک جزء یا جنبه‌ای از هر تجربه دیگری باشد. اما این بیشتر این سؤال را ایجاد می‌کند که چرا تجربه عارفانه غالباً حتی وقتی به نحو خاص مورد نظر است، توجه دیگران را جلب نمی‌کند. پاسخ این پرسش بلافاصله خود را مطرح می‌کند که این تجربه دقیقاً به این خاطر مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد که همواره به طور ثابت در تمام تجارب ما حاضر است. توجه ما به این معطوف می‌شود که برآنچه در حال تغییر است متمرکز شویم و در مقابل مطرح می‌کند که خود به عنوان امر ثابت و لایتغیر – که به نحوی در تمام تجارب ما حضور دارد – باز تاب یک آگاهی نهفته مبهم اما رایج از تجربه عارفانه است. از آن حیث که بر تمام تجارب ما سایه می‌افکند. اگر این تحلیل صحیح باشد این واقعیت که تجربه عارفانه غالباً تنها هنگامی مورد توجه قرار می‌گیرد که تمام محتویات دیگر آگاهی التفات و توجه ما را مشغول نکنند، دیگر مبهم نخواهد بود و آنچه ما انتظار داریم خواهد شد. در نهایت، اگر این تحلیل صحیح باشد انتظار خواهیم داشت که تجربه عارفانه آن را قابل توجه‌تر سازد و سطح وجودی‌اش را ارتقا بخشد.

لذا شناسایی تجربه عارفانه، خود تبیین ساده‌ای برای واقعیت بسیار مسئله آفرین متقابل پیشنهاد می‌کند که عرف آن را همچنان تأکید می‌کند که خود به نحوی در همه تجارب حضور دارد، حتی هنگامی که قادر نیست آن را جدا کند و حتی هنگامی که تحلیل عقلانی ما را متقاعد می‌سازد که این نمی‌تواند با هیچ کیفیت جربی در تجربه داده شود یا حتی هیچ نسبت یا مجموعه‌ای از چنان کیفیاتی به نحو انتزاعی تعلیل شود. این بدین خاطر چنین است که خود در تمام تجربه‌ها حاضر است تا به عنوان تجربه بدون کیفیت بدان توجه شود.

و آن راهرو و آن سرسرا بخصوص از دهان افراد مسئول شنیده شود که در تعقیب ابتهاج نظرات خاصی دخالت داشته و با روی توبه این و یا سفارش آن دیگری چنین و چنان شده است، بلکه باید گفت و عملاً قبولاند که این همان چیزی است که از دادگستری انتظار می‌رود. این همان مطلبی است که چند روز قبل اعلیحضرت همایونی به صراحت فرمودند که «آن دادگستری صحیح و سالم است که قوی و ضعیف را یکسان بداند و حتی خود من هم، گویان که من خود به خود بی‌نظر هستم، معهداً اگر من هم بخوام اعمال نفوذ کنم نگذارم.»

گفت

روایت

آرش تبریزی

■ **بازخوانی خاطرات دکتر عبدالهادی حائری-۱۴**

بازدید از فیضیه

شاه برای لوا‌یح ششگانه خود که یکی از آن‌ها مربوط به اصلاحات ارضی بود، رفتارندم کرد و به زنان هم حق شرکت داد. آیت‌الله خمینی در قسم و آیت‌الله میلانی در مشهد با اعلامیه‌هایی، آشکارا شرکت مردم را در رفتارندم تحریم کردند. دو روز پس از رفتارندم –روز ۸ بهمن ۱۳۴۱– سپهبد عزیزی وزیر کشور گفت که خواست بانوان داشتن حق رأی است و دولت نمی‌خواست که به بانوان پاسخ منفی دهد. بنابراین، بدانان اجازه شرکت در رفتارندم داد، ولی رأی آنان خوانده نخواهد شد و در نتیجه رفتارندم اثری نخواهد داشت. در خور نگرش است که در جایگاه‌های اخذ آراء در مشهد که مورد بازدید امید قرار گرفت، دو جعبه در کنار یکدیگر قرار داده بودند. بر روی یکی از آن‌ها نوشته بود: «موافق» و بر روی دیگری «مخالف». در جلو این دو جعبه هم فردی ایستاده بود و «چهار چشم» به صندوق‌ها و مردمی که بدان‌ها نزدیک می‌شدند نگاه می‌کرد. روشن است که کسی زهره آن را نداشت که به صندوق «مخالف» نزدیک شود. ستیز علما و پخش اعلامیه بر ضد شاه و دولت ادامه یافت. آیت‌الله حاج آقا حسن قمی نیز از جمله ستیزه‌گران ضدشاه و دولت در مشهد بود. شاه هم در سخنرانی‌های خود مستقیماً بدانان حمله می‌برد و آنان را «ارتجاع سیاه» می‌خواند. در درازای این رویدادها علما و طلاب قم به شیوه‌هایی گوناگون مورد تهدید قرار می‌گرفتند. روز ۲ فروردین ۱۳۴۲ که مصادف با روز وفات حضرت امام صادق(ع) بود، شماری از مردان ناشناس با شسعار «جاوید شاه» به مدرسه فیضیه قم یورش برده، مردم و طلاب حاضر در آن جا را کتک زدند. خاله‌زاده‌های من، علی آقا و آقا مصطفی داستان‌هایی اندوهبار در این زمینه نقل می‌کردند. چهار روز پس از آن رویداد، خودم از مدرسه فیضیه دیدن کردم و پیرامون آن، در دفتر چه خاطراتم چنین نوشتم:

«به مدرسه فیضیه رفتم؛ یک پاسبان در کنار در مدرسه ایستاده بود و کسانی که را «افراد متفرقه» می‌خواند، راه نمی‌داد. من با آن که خود را جزء «افراد متفرقه» می‌دانستم، با لطف‌انف الحیلی وارد مدرسه شدم. مدرسه را مانند یک جبهه جنگ، جنگی شکست یافته دیدم. شیشه‌های حجره‌ها شکسته بود؛ درخت‌ها از بین رفته بود؛ اموال و اثاثه درون حجره‌ها تاراج شده بود. درهای حجره‌ها باز مانده بود و کسی در آن‌ها دیده نمی‌شد. منظره بسیار وحشتناکی بود. در این حادثه پیشانی یکی از دوستان بسیار شریف و باصداقت من، آقا جعفر سخت آسیب دیده بود.»

در پی این رویدادها، آیت‌الله خمینی لبه مبارزه با دولت را تیز تر ساخت تا آن که توسط مأموران دولت دستگیر و بازداشت شد و در پی آن، حادثه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ رخ داد و جان شماری فراوان از مردم تهران و قم قربانی گردید. نامبرده و آیت‌الله قمی در حدود سه ماه در بازداشت به سر می‌بردند. آیت‌الله خمینی پس از آزادی از بازداشتگاه، باز هم انتقاد از دولت و برنامه‌های آن را پی گرفت.

در همان روزها که از مسأله حق رأی به زنان سخن می‌رفت، خودبه خود سخن از برابری حقوق زن و مرد نیز به میان می‌آمد. گفت‌وگو و زمزمه در این زمینه مطرح بود که دولت طرحی درباره برابری حقوق زن و مرد فراهم کرده و بر سر آن است که آن را از تصویب مجلس بگذارند. و واکنش در برابر این مسأله بود که در یک شب در بهار سال ۱۳۴۳ خورشیدی آیت‌الله حاج شیخ مرتضی حائری در مسجد امام در قم به منبر رفته سخت به دولت حمله برد و از برابری حقوق زن و مرد به عنوان این که با اسلام ناسازگار است، سخت انتقاد کرد. باید یادآوری کرد که قانونی که زنان و مردان را در همه زمینه‌های حقوقی و جزایی برابر بشمارد به تصویب نرسید ولی در پاییز همان سال که انتخابات دوره بیست و یکم مجلس شورای ملی و دوره چهارم مجلس سنا چهره بست، سه زن به مجلس شورای ملی و دو زن به عنوان سناتور انتصابی به مجلس سنا راه یافتند.

پس از گشایش مجلس سنا و شورا که به روز ۱۴ مهر ۱۳۴۲ رخ داد، من در یادداشت‌های خود چنین آوردم:

«انتخاب زنان بر خلاف قانون اساسی است و در این نکته هیچ شکی نیست. اگر بخوانند زنان را به مجلس بفرستند، باید نخست قانون را تغییر دهند. انتصاب دو زن به عنوان سناتور اشکال بیشتری دارد، زیرا برای سناتور شدن مردها شرایطی در قانون پیش‌بینی شده که هیچ یک از آن‌ها زنان را در بر نمی‌گیرد. به گونه‌ای نمونه، سناتورها باید از میان امیران بازنشسته ارتش، و کیلان بر سابقه دادگستری، استادان سابقه‌دار دانشگاه و یا کسی که دست‌کم سه بار به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شده باشد، انتخاب یا انتصاب شوند. هیچ یک از این پیشنهادها شامل حال این دو زن سناتور انتصابی یعنی خانم شمس الملوک مصاحب و خانم دکتر منوچهریان نمی‌شود.»

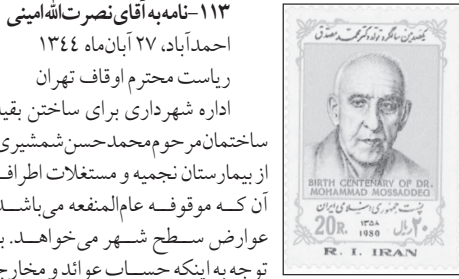
هم‌زمان، بسیاری از واعظان اسلامی نیز به پیروی از آیت‌الله خمینی به انتقاد از دولت می‌پرداختند، ولی دستگیر و زندانی می‌شدند.

در راه ایران

آخرین نامه‌های دکتر مصدق/ ۲۰

این قبیل امور عام‌المنفعه

بیمارستان نجمیه و موقوفات آن همه ساله با آن اداره محترم ارائه داده می‌شود و به تصویب هم رسیده است، تمنا دارد یک برگ گواهی در این باره مرقوم فرمایند که بیمارستان نجمیه و مستغلات اطراف آن از پلاک شماره ۱۸۳۲ الی ۱۸۲۹ موقوفه عام بوده و قانوناً از پرداخت عوارض سطح شهر و غیره معاف خواهد بود.

متولی بیمارستان نجمیه و موقوفات آن

۱۱۴- جواب به نامه سید محمدعلی کشاورز صدر
احمدآباد، ۲۰ اسفندماه ۱۳۴۴

خدمت جناب آقای کشاورز صدر وکیل محترم دادگستری قربانت شوم[۱]، مرقومه محترمه مورخ ۱۵ جاری عز وصول ارزانی بخشید و توجهاتی که نسبت به عرایضم فرموده‌اید موجب نهایت امتنان گردید. نظر بنده این بود اول عقیده جنابعالی رادر خصوص وجه التزام استفسار کنم و بعد از روی کمال اطمینان به حقانیت خود استدعا کنم درصدد مطالبه وجه التزام برآیند بر فرض اینکه محکوم شوم ایرادی بربنده وارد نیست چونکه انجام این کار را از یک وکیل مبرز مملکت درخواست کرده‌ام که عرض کنم این انبار چقدر به موقوف ضرر زده و خواهد زد چونکه با بودن این انبار نمی‌شود ساختمان جدید را بنحوی شروع کرد و مبلغی وجه که هدیه مرحوم مغفور شمشیری و متعلق به خود موقوفه است بالاتکلیف مانده و می‌ترسم وقت بگذرد و از تأخیر کار ضرر زیادی به موقوفه وارد شود.

این است که استدعا دارم هر چه زودتر پیش نویس وکالت‌نامه را به اسم خودتان مرقوم و لطف فرمائید که بنده آن را پاک‌نویس و امضاء و تقدیم نمایم. در خاتمه تشکرات خود را از الطاف مبذوله تقدیم می‌کنم و سلامت جنابعالی را خواهانم.

۱۱۵- نامه دکتر مصدق به مهندس سیف‌الله معظمی
احمدآباد، ۲۷ اسفندماه ۱۳۴۴

قربانت شوم؛ کارت محترم عزوصول ارزانی بخشید. از اظهار لطف و تبریکاتی که برای سال جدید به این اقل هم و طنان اهداء فرموده‌اید نهایت امتنان حاصل گردید. خواهانم که این سال به جنابعالی از هرجهت خوش بگذرد و از مسافرتی که برای ایام عید فرموده‌اید خوش و سلامت برگردید و بنده را همیشه مورد توجه قرار دهید و به اظهار لطف و مرحمت شادم بفرمائید. ارادتمند:

۱۱۶- جواب به نامه‌ی سرهنگ جلیل

بزرگمهر

احمدآباد، ۲۸ اسفندماه ۱۳۴۴

قربانت شوم؛ مرقومه محترمه عز وصول ارزانی بخشید و تبریکات سال جدید را که به این اقل هموطنان اهداء فرموده‌اند موجب نهایت امتنان گردید. خواهانم که در این سال به جنابعالی و متعلقان بسیار خوش بگذرد و سالهای بسیار در کمال صحت و خوشی درک این اعیاد را بفرمائید.

از حال بنده بخواید از روی حقیقت به این زندگی راضی نیستم و از خدا می‌خواهم که مرا هرچه زودتر خلاص و راحت کند. متأسفانه تاکنون این دعا مستجاب نشده و معلوم نیست چه وقت مورد شفقت قرار گیرد. خدمت سرکار علیه‌خانم و آقازادگان خود عرض تشکر و سلام دارم و از خداوند بقا و سلامت همگی راخواهانم.

۱۱۷- نامه به مهندس احمد مصدق
۱۲ تیرماه ۱۳۴۵

قربان احمد عزیزم؛ کاغذ شما رسید و ... مالک قریه می‌آمدند مذاکراتی کرد، ولی من او را ندیده‌ام. گمان کنم معامله‌ای صورت بگیرد. اگر هر وقت شما را دیدم شرح مذاکرات را که مفصل است خواهم گفت یک نسخه از سند از قیمومیت شما نسبت به خدیجه که حاضر شده، می‌فرستم. خداوند به شما طول عمر کرامت کند که از این دختر ناتوان سرپرستی کنید.

۱۱۸- نامه به آقای ایرج افشار
احمدآباد، ۱۰مهرماه ۱۳۴۵
قربانت گردم، کتاب «سواد و بیاض» مرحمتی جنابعالی عز وصول ارزانی بخشید و چند روزی بنده را به خود مشغول نمود. حقیقت این است که بسیار خوب جمع آوری شده و بنده کتابی در موضوع خود به این جامعی ندیده‌ام. سلامت و توفیق جنابعالی را در این قبیل امور عام‌المنفعه‌خواهانم و تشکرات صمیمانه خود را تقدیم می‌نمایم.

ادامه دارد

در این زمان هنوز این گروه نام معین و تشکیلات منظمی نداشتست. احمد ملکی که در آغاز عضو آن جمعیت بود دربارهٔ نام گروه در کتاب «تاریخچه جبهه ملی» چنین نوشت:

«روزی که این عسده که در آن زمان به «متحصنین دربار» معروف بودند نزد مصدق به احمدآباد رفتند، دکتر فاطمی طی نطق مؤثری گفت اکنون که فوائد کار دستجمعی بر عموم روشن شده، خوب است این عده برای انجام کارهای مهم سیاسی و مملکتی دست به دست هم داده و به نام «جبهه ملی» تحت نظم و دیسیپلین شروع به مبارزه برای پیشرفت اهداف مختلف ملی بنماییم.»

دکتر مصدق که تا آن موقع تمام پیشنهادهای دوستان و مریدان خود را برای تأسیس حزب سیاسی رد کرده بود، این بار پیشنهاد تشکیل یک جبههٔ سیاسی مرکب از افراد، احزاب و گروه‌های مختلف را پذیرفت و آن روز بعد از بحث و مذاکرهٔ

مفصل، نام «جبهه ملی» مورد تصویب قرار گرفت.

با آنکه روزنامهٔ «شاهد» دکتر بقائی هم از دکتر مصدق طر فدراری شدید می‌کرد، عملاً روزنامهٔ باختر امروز ارگان جبهه ملی شناخته شد. هدف جبهه ملی ایجاد حکومت ملی به وسیلهٔ تأمین آزادی انتخابات و آزادی افکار اعلام شد. ضمناً مقرر گردید اساسنامه و آیین‌نامهٔ جبهه ملی نیز تهیه شود، که دکتر فاطمی در تهیه و تصویب آن نقش مهمی داشت.

دکتر فاطمی به عضویت کمیسیون تبلیغات جبهه ملی در آمد. سایر اعضای این کمیسیون، روزنامه‌نگاران وابسته به جبهه و از این قرار بودند: دکتر مظفر بقائی مدیر روزنامهٔ «شاهد»، حسن صدر مدیر روزنامهٔ «قیام ایران»، عباس خلیلی مدیر روزنامهٔ «اقدام»، احمد ملکی مدیر روزنامهٔ «ستاره»، جلالی نائینی مدیر روزنامهٔ «کشور»، عمیدی نوری مدیر روزنامهٔ «داد» و مهندس زیرک‌زاده مدیر روزنامهٔ «جبهه».

تلاش دکتر فاطمی در این زمینه چنان چشمگیر بود که احمد ملکی در کتاب خود نوشت: «این حقیقت بر هیچکس پوشیده نیست که در آن ایام گرداندۀ واقعی و حقیقی جبهه ملی دکتر حسین فاطمی بود که کمیسیونهای جبهه را اداره می نمود، و باید انصاف داد که شب و روز کار می کرد و در سایهٔ همین کار و فعالیت بود که پیشوای جبهه ملی [دکتر مصدق] را اکاملاً در دست خود داشت.»

در آن زمان اعلامیه‌ها، بیانیه‌ها و قطعنامه‌های جبهه ملی به وسیلهٔ دکتر فاطمی تهیه و تنظیم می‌شد.

مبارزهٔ جبهه ملی برای آزادی انتخابات دورهٔ شانزدهم سرانجام به این نتیجه رسید که در تهران هشت تن از اعضای جبهه ملی به مجلس راه پیدا کردند. مهمترین اقدام اقلیت در مجلس تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت بود که در روز هفدهم

بدید

شناخت گرایش‌های مالکان و گردانندگان رسانه‌ها، چگونگی توسعه رسانه‌ها در طول زمان، چرایی تکرار برخی از مطالب خاص در حالی که دسته‌ای دیگر از مطالب هر گز دیده نمی‌شوند و تأثیرات این مطالب رسانه‌ای، برای شما دشوار خواهد بود. با در اختیار داشتن ساختارهای دانش گسترده و پیشرفته، خواهید توانست گسترهٔ وسیع مسائل مربوط به رسانه‌ها را درک کنید و در نتیجه، «تصویر بزرگی» را ببینید که نشان می‌دهد چرا رسانه‌ها مسیر کنونی را در پیش گرفته‌اند.

مهارت‌ها، ابزارهایی هستند که فرد از طریق تکرار و تمرین، آنها را ارتقا می‌دهد. آنها مانند عضلات هستند؛ هرچه بیشتر آنها را تمرین دهید، قوی‌تر می‌شوند. بدون تمرین، مهارت‌ها ضعیف می‌شوند.

مهارت‌هایی که بیشترین ارتباط را با سواد رسانه‌ای دارند، عبارتند از: تجزیه و تحلیل، ارزیابی، طبقه‌بندی، استقرار، استنتاج، ترکیب و انتزاع. این مهارت‌ها تنها منحصر به کارهای سواد رسانه‌ای نیستند؛ بلکه در تمام فعالیت‌های روزمرهٔ خود در زندگی از آنها بهره می‌گیریم. همه ما در هر یک از این مهارت‌ها، سطحی از توانایی را در اختیار داریم. از این رو، چالش سواد رسانه‌ای، کسب این مهارت‌ها نیست، بلکه چالش ما این است که در استفاده از هر یک از این مهارت‌ها هنگام رویارویی با پیام‌های رسانه‌ای بهتر عمل کنیم. در ادامهٔ این بخش، هر یک از این مهارت‌ها را تعریف می‌کنم و شیوهٔ به کارگیری آنها در یافت سواد رسانه‌ای را نشان خواهم داد.

تجزیه و تحلیل: بخش‌بندی پیام به اجزا و مبانی معنی‌دار **ارزیابی:** برآورد ارزش هر یک از اجزاء؛ عمل برآورد از طریق مقایسهٔ عناصر پیام با معیارهای در دسترس صورت می‌پذیرد.

طبقه‌بندی: تعیین عناصری که از برخی جهات مشابه هستند؛

تعیین چگونگی تفاوت گروهی از اجزا با گروه‌های دیگر.

استتقر: استنباط الگوها از روی مجموعه کوچکی از عناصر، سپس تعمیم نمونه به تمامی عناصر موجود در مجموع.

استنتاج: به کارگیری اصول کلی برای تشریح جزئیات.

ترکیب: تلفیق اجزا و رسیدن به ساختاری جدید.

انتزاع: ارائهٔ توصیفی خلاصه، واضح و دقیق برای فهم و دریافت ماهیت پیام در شماری اندک از کلمات در مقایسه با پیام اصلی.

تجزیه و تحلیل، یعنی بخش‌بندی پیام‌ها به اجزا و مبانی معنی‌دار.

۳

روزگار

اسفند۱۳۲۹ – یک روز بعد از ترور سپهبد رزم‌آرا – در کمیسیون خاص نفت به تصویب رسید.

دکتر محمد مصدق در تاریخ هفتم اردیبهشت ۱۳۳۰ پیشنهاد نخست‌وزیری را که از سوی جمال امامی شده بود پذیرفت. در ۱۲ اردیبهشت هیأت دولت خود را معرفی کرد و در تاریخ ۱۵ اردیبهشت دکتر حسین فاطمی را به معاونت نخست‌وزیری برگزید.

این انتخاب پاداشی بود از سوی دکتر مصدق به دکتر حسین فاطمی به خاطر تلاشهای شبانه‌روزی او به جهت ملی کردن صنعت نفت. بعدها خیلی از افراد مدعی شدند که ملی کردن صنعت نفت

پایه‌گذاری دکتر حسین فاطمی در هیأت دولت

ابتکار آنها بود، اما دستخط دکتر مصدق به همهٔ تردیدها خاتمه بخشید. او نوشت: «اگر ملی‌شدن صنعت نفت خدمت بزرگی است که به مملکت شده، باید از آن کسی که اول این پیشنهاد را نمود سپاسگزاری کرد و آن کس شهید راه وطن دکتر حسین فاطمی است که روزی در خانهٔ جناب آقای نریمان پیشنهاد خود را داد که عمدهٔ نمایندگان جبهه ملی حاضر در جلسهٔ آن را به اتفاق آراء تصویب نمودند. رحمه‌الله علیه که در تمام مدت همکاری با این جانب حتی یک ترک اولی هم از آن بزرگوار دیده نشد.

دکتر محمد مصدق»

با آنکه در آغاز کار، هر دو مجلس شورای ملی و سنا سعی داشتند با دکتر مصدق برخورد پیدا نکنند، اما معاونت دکتر فاطمی در هر دو مجلس با مخالفت نماینده‌ها و سناطورا ه‌روبرو شد. هر دو گروه ادعا می‌کردند کسی که در روزنامهٔ خود بدفعات به مجلس شورا، به مجلس سنا، به نمایندگان مجلس شورا و به نمایندگان مجلس سنا اهانت کرده، نباید در هیأت دولت شرکت کند. اما هم در مجلس شورای ملی و هم در مجلس سنا عده‌ای به موافقت فاطمی وارد میدان شدند و سر انجام هر دو مجلس، فاطمی را تأیید کردند.

انتخاب دکتر حسین فاطمی به عنوان معاون نخست‌وزیر و سخنگوی دولت در حقیقت یکی از بهترین انتخابهای دکتر مصدق بود. در آن زمان ملی کردن صنعت نفت ایران از مهمترین وقایع جهان – بعد از جنگ جهانی دوم – بشمار می‌رفت.

در آن سالها این همه منابع نفت کشف نشده بود تا نیاز دنیا از نفت ماکم شود. نفت ایران و پالایشگاه عظیم آبادان نقش مهمی در حفظ تعادل بین تولید و مصرف انرژی در جهان داشت. به این علت بعد از ترور رزم‌آرا، ملی شدن صنعت نفت و نخست‌وزیری دکتر مصدق گروه گروه خبرنگاران نشریات معتبر جهان و نماینده‌های خبرگزاری‌های مهم به ایران می‌آمدند تا از نزدیک از حوادث ایران

ایدهٔ سواد و سوادهای هفت مهارت

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

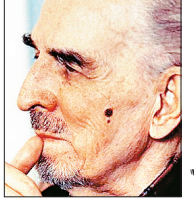
دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

دکتر حسین فاطمی، پایه‌گذار سواد رسانه‌ای

اینگمار برگمن در ترجمه خسرو سنایی/۳ رویای فیلمسازی

شما فیلم «فریادها و نجواها» را دیده‌اید. حدود شش ماه من دائماً تصویر سه زن را در ذهنم داشتم، که در یک اتاق سرخ‌رنگ با لباس‌های سفید به این سو و آن سو می‌زدند. نمی‌توانستم بفهمم که چرا آن زن‌های لعنتی آن‌جا بودند. سعی کردم آن‌ها را از ذهنم پرت کنم بیرون، سعی کردم شروع به نوشتن کنم، سعی کردم بفهمم به یک‌دیگر چه می‌گفتند؛ چون زمره می‌کردند. ناگهان متوجه شدم که آن‌ها در حال تماشای زن دیگری بودند که در اتاق پهلویی در حال مُردن بود. آن وقت بود که فیلمنامه شروع به شکل گرفتن کرد، اما حدود یک سال طول کشید. خیلی عجیب است، فیلمنامه همیشه با یک تصویر شروع می‌شود که نوعی درگیری و تنش در آنست و بعد کم‌کم

اینگمار برگمن

شکل آن کامل می‌شود.

– **پس از آن که فیلمنامه‌تان را کامل کردید، آیا سلی مدت فیلمبرداری هم به ساختن و پرورش شخصیت‌ها ادا‌دم می‌دهید؟**

برگمن: نه! من همیشه بازایرگان حرفه‌ای کار کرده‌ام. هرگز با غیر حرفه‌ای‌ها کار نکرده‌ام. شما غیر حرفه‌ای همیشه می‌تواند خودش باشد، و یکا را در دو دقیقه قرار می‌دهید و به آن موقعیت یک بُعد خاصی می‌بخشید؛ مثل کاری که شیکاگو در فیلم «دزد دو چرخه» کرد. اما اگر با بازیگران حرفه‌ای و باتجربه کار می‌کنید باید قبلاً نظرات مشخص باشد و تصمیم گرفته باشید، که قرار است شخصیت‌ها دقیقاً چگونه باشند. ما پیش از شروع کار در استودیو، بحث‌های لازم را باهم می‌کنیم. فقط این آزادی را داریم که باهم باشیم و تبادل نظر کنیم. این خیلی خوبست. اما تمام مدت باید یادمان باشد که از ابتدا چه خواسته‌ایم!

خیلی خطرناک است که راهمان را عوض کرده، ناگهان شروع به بدیهه‌سازی کنیم. البته، در استودیو هم می‌توان بدیهه‌سازی کرد؛ ولی بیش از آن که این کار را بکنید، باید کاملاً آماده شده باشید؛ چون حاصل یک بدیهه‌سازی روی بدیهه‌سازی دیگر همیشه خیلی بد است. عاقبت کار اقتضا می‌خواهد بود، اگر کاملاً آماده شده باشید و بداند چکار می‌خواهید بکنید، اگر حاصل بدیهه‌سازی‌تان خوب نشد، می‌توانید به جای اول برگردید؛ و البته این اتفاق همیشه می‌افتد. فکر می‌کنم الهام‌پذیری و شور و شوق و چیزهای شبیه این‌ها خیلی زیبا هستند؛ ولی من آن‌ها را نمی‌پسندم. من به نظر من وقتی که در استودیو هستیم باید نظرهای مشخص و فاطمی داشته باشیم.

– **به بازیگران چه می‌گویید؟ آیا با آن‌ها تمرین می‌کنید؟**

برگمن: نه، نه، نه، نه، به هیچ وجه! نه. هیچ حرفی نمی‌زنم. قبل از آن که فیلمبرداری شروع شود، جمع می‌شویم و کلی باهم حرف می‌زنیم و به نوعی بحث و تبادل نظر می‌کنیم؛ ولی وقتی که در استودیو هستیم، فکر می‌کنم حرف‌های عجیب و غریب به یک‌دیگر می‌زنیم؛ فقط جملات کلیدی را مطرح می‌کنیم، چون خیلی ضروری است که زیاد حرف نزنیم. نگه داشتن این ارتباط درونی یک کار خلاق است.

– **آیا به آن‌ها درباره پیام فیلم حرفی می‌زنید؟**

برگمن: نه، به هیچ وجه، نه، نه، نه. می‌توان گفت که من در مورد پیام‌ها و نمادها و چیزهای مشابه، هیچ اطلاعی ندارم. همیشه از این که مردم درباره پیام فیلم از من پرسند تعجب می‌کنم؛ چون وقتی که فیلم می‌سازم فقط می‌خواهم با آدم‌های دیگر در ارتباط باشم و برایشان داستانی تعریف کنم. با فقط با این‌ها باشم. بر احساساتشان تأثیر بگذارم و هر حسی را به آن‌ها منتقل کنم. بعضی وقت‌ها وقتی که خودم پیامی بدهم، همه چیز خراب می‌شود. بنابراین من اصلاً درباره این مسائل صحبت نمی‌کنم. اما فقط حرف‌های حرفه‌ای می‌زنیم؛ «دقت کن، کنده تپش! مجله نکن.» می‌دانم، مهم‌ترین عضو برای کارگردان و بازیگران – گوش – است؛ که بتواند حرف‌های یک‌دیگر را گوش – کند. خیلی بیش می‌آید که وقتی صحنه‌ای را تماشا می‌کنم، چشم‌هایم را می‌بندم و گوش می‌کنم، چون اگر صداها به گوشم درست بیایند من صحنه هم درست نخواهد بود. خیلی عجیب است.

– **شما اغلب واقعیت و رؤیا را در فیلم‌هایتان در هم ادغام می‌کنید. آیا فکر می‌کنید که واقعیت و رؤیا، از شما جدا می‌شوند یا بخود راه دارند.**

برگمن: بله، برای من، بدیهه‌سازی در بهترین شکلش، خیلی شبیه دیدن یک رؤیاست.

سرلشکر س. ر. لشکرزاده

بیش از یک ساعت شمردم و داستان کتاب به نیمه رسیده بود که...ضربات مشتیی که بی‌دریی به در کوبه می‌خورد مرا به خود آورد...

به لنگینگر ا‌می‌رسیم...
کویه نارید بود، چراغ خواب هنوز کورسو می‌زد. صدای خرخر همسفر دیرکم به گوش می‌رسید. آهسته پرت پنجره را کنار زدم. در بیرون روستایی صبحگاهی دشت و صحرای پوشیده از برف را رسیدید کرد بود.م به خود تهییج زدم:خدای من، صبح شد...

بار دیگر مهانداری دیگر با‌مشت به در کویه کوفت: در واگن رستوران صبحانه کار نکرده‌ام. اما! با عجله لباس پوشیدم و خودم را به کویه دوستانم جهانپائونی و ضعی‌پور رساندم. آنها هم تمام شب در خواب بودند. غذای چرب و نرم سکو و مختلفات آن و گرم‌ای کویه ما را آمدویش کرد بودند؟ نه. این طوری خیلی به استانه‌ای جاسوسی بغیه ش‌ب فکر کردم برای آن خواب بر من غلبه پلیسی‌شاید پیدا می‌کند.دلخو و دمق صبحانه خوردم. ساعتی بعد قطار به ایستگاه لنگینگر رسید و با‌تومیلیهای که انتظار مارا می‌کشید به‌هتل رفتم. بر سر صدای زیاد عبور کرد. گفت: اینهمه دو... قطار سوم و چهارم را هم...در حالی که با کمال قدرت با خواب مبارزه می‌کرد. م در فاصله زمانی

می‌اندیشیدم، ناگهان فکری از خاطرم گذشت.

در میان مهانداران ما یک نفر بود که فرانسه «سرلشکر قرنی» تقریباً با هیچکس در اینجا گفتگو و معاشرت نمی‌کند. تنها کار او چندین ساعت به‌دوروی در محوطه زندان و بعد رفتن به سلول انفرادی بسیار کوچکش است. آنجا کتاب می‌خواند و نیایش می‌کند.

آن روز طلی دقایقی که من با برادرم صحبت می‌کردم، سرلشکر قرنی مرادید و شناخت. وقتی به‌طرفش رفتم مرا از غوش کشید. بعد از چند کلمه تعارف سنتی، موضوعی را که مدت هشت سال در وجودم عقده شده بود مطرح کردم، ماجرای تیسمر قرنی مرا به ستاد ارتش دعوت کردند. غیر رولهایی را که در جریان سفر به شوروی به ما دادید نزدیک بود سر ما را به پا بدهد؛ خیلی جالب صورت می‌گذاشت و به خواب می‌رفت.

آن روز صبح من هنوز در اتاقم بود که «ایوان» آمد و با د‌است به در ات‌سانا کویید که زودتر حاضر شوم. در را باز کردم. دیدم در راه‌رو هیچکس نیست. آنهست دست در جیب کردم و دسته اسکناسهای روسی را بیرون آوردم و به سوی او دراز کردم. نظر من این بود اگر او به اسکناسهای درشت طمع کرد، بگویم اینها را به تو هدیه می‌دهم و بعداً...نه همان ساعت بیرون آوردم و به سوی او دراز کردم. یک پرتورده از تصویر داشته بودی که البته چون مقاومت کرد چویش را هم خورد. تا وقتی که برادر من در زندان قصر بود هفته‌ای د‌کی دوبار به دیدن او می‌رفتم. در آنجا سرلشکر قرنی را هم می‌دیدم. نخستین بار که به زندان قصر رفتم، قرنی در گوشه‌ای از محوطه باغ «بیماران روانی»

– دکتر محمد کاظم حسینیان

... او رفت

وزارت دفاع مدت خدمت نظام را از دو سال به یک سال تقلیل داده بود. سرلشکر قرنی از این تصمیم بلند تاراضی بود. به من گفت:

– در‌یادار مدنی (وزیر دفاع آن زمان) بدون مشورت با من مدت خدمت نظام را نصف کرد. باین دستور همهٔ سربازان و وزبیدهٔ ما مرخص می‌شوند. از سوی دیگر ناچارم وعده‌ای از افسران دوره دیده و با تجربه را باز نشسته یا پاکسازی کنیم. باقی می‌ماند یک عده سرباز و افسر تازه‌کار. البته من به صداقت و فداکاری آنها ایمان دارم، ولی ما همسایه‌هایی داریم که نسبت به اراضی ما چندم‌اشتهایی دارند. باید خیلی زود به فکر مقابله با آنها باشیم.

او در اواخر سال ۵۷ حملهٔ عراق به ایران را پیش‌بینی می‌کرد و نگران شایعاتی بود که در آن روز‌ها دربارهٔ تضعیف و حتی انحلال ارتش می‌شد و من هر خبری از سرلشکر قرنی به دست می‌دادم. سر رسید. از مسازوزنامه‌نگاران به عنوان خدمتگزاران وطن می‌خواست از ارتش حمایت کنیم. می‌گفت روزنامه‌نویسان هم مانند نظامی‌ها باید به یک هدف بایندیشند: حفظ استقلال و عظمت کشور. سخانش بی‌انگه‌تار به‌دعوت کردند. غیر از من چندتن از روزنامه‌نگاران دیگر هم بودند؛ بعضی از چهارها آشنا، بعضی از چهارها نا‌آشنا.

سرلشکر قرنی وارد شد و با همه دست داد. به با تئیر درشت می‌نوشتند چندتن از روزنامه‌نویسان ایرانی که قصد داشتند با وارد کردن رولهایی جعلی به اقتصاد اتحاد جماهیر شوروی لطمه وارد کنند دستگیر شدند.

با شنیدن سخنان من به فقهه‌ه خندید؛ خنده‌اش صفا و پاکی نوجوانان پاکدل را داشت. با لحنی آمیخته با تمسخر گفت: از این رژیم توقع بیشتر از این را داشتی؟

حرف پر معنایی بود، ولی دیگر آب از سر گذشته بود. قرنی تا چندماه دیگر در زندان قصر ماند. در اواخر سال ۱۳۴۳ از زند. قبل از او سرلشکر دفتری و سرتیپ مسعودی هم آزاد شده بودند. برادر من بعد از همه آزاد شد. من دیگر از قرنی خبری نداشتم، جز اینکه می‌شنیدم سخت

می‌خواست حرف‌های مرا بشنود، قلم را و با مسائل و مشکلات مردم آشنا بود. به اتفاق خدمت‌های خود، به تیرف بران را از اوضاع انتقاد مسردی آگاه و بی‌غرض بود. او برسای روزنامه‌نگاران یک طبقه بزرگ قائل بود: «انتقاد». می‌گفت دولت رادیو دارد، تلویزیون دارد، قشون دارد، تانک دارد، توپ دارد، تفنگ دارد، فشنگ دارد. روزنامه‌ها دیگر نباید به‌گونه‌ی دولت شوند. طبقه مطبوعات به عنوان سخنگوی مردم، انتقاد است.

اما این عقیده استاد بود؛ دولت‌ها این عقیده را نداشتند. به این جهت وقتی بعد از ۲۸ مرداد خواست از کارهای دولیان انتقاد کند، برایش مشکل ایجاد کرد. آن شب نمی‌دانم چطور شد که من به استاد گفتم: «کاش شاه به جای این همه تشکیلات و دستگاه‌ها که برای آگاه شدن از افکار و عقاید مردم در دست کرده، از شما می‌خواست روزی یک دو ساعت به دربار بروید و درباره اوضاع مملکت صحبت کنید». فرامرز از شنیدن سخنان من به فقهه خندید. او هر وقت می‌خندیدند دندان‌های طلایش ظاهر می‌شد. گفت: «اگر شاه

همگی باید تمام خود را بکار گیریم تا دوران اقامت علیحضرتین در اینجا با آرامش همراه باشد!

خنده‌دار نیامده بود. گرچه من هم در آن هنگام توجه نداشتم که «رومولوس» مرغدار، را مشاهده عدم توانایی خود در اداره امور، حداقل از کار کناره بگیرد و تن به باز نشستگی بدهند.

در حالی که عسقم مطالعه کتاب بودم، پرسش مسافر بغل دستم را به خود آوردم. او که لباسی تیره به تن داشت و از لحظه پرواز حتی یک کلمه سخن نگفته بود، بدون هیچ مقدمه‌ای ناگهان رو به من کرد و راجع به سرمدیاد که می‌خواندم پرسید. من هم البته با علاقه فراوان مطمئن آنچه را خوانده‌م درم برایش شرح دادم، ولی چون بر خلاف انتظار هیچ خنده‌ای در او ن‌رساندم؛ و در آنجای بعد از خریدن روزنامه «تیره وزرشر سایات‌نگ» به دنبال باربر پیری که جمدان‌ها هم را حمل می‌کرد – تا کنار سکوی قطار رفتم –

– «بله، اتالی در یک هتل ذخیره کرده‌ام، ولی به زودی باید آ‌اتمانی برای خود پیدا کنم.»

چون می‌بایست مدتی در انتظار می‌ماندم تا قافار عازم برن از راه می‌رسید، روی نیمکت

سکوی شماره ۱۰ را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

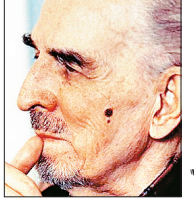
فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

فکرم را به‌خود اختصاص دادم. در آنجا

اینگمار برگمن در ترجمه خسرو سنایی/۳ رویای فیلمسازی

شما فیلم «فریادها و نجواها» را دیده‌اید. حدود شش ماه من دائماً تصویر سه زن را در ذهنم داشتم، که در یک اتاق سرخ‌رنگ با لباس‌های سفید به این سو و آن سو می‌زدند. نمی‌توانستم بفهمم که چرا آن زن‌های لعنتی آن‌جا بودند. سعی کردم آن‌ها را از ذهنم پرت کنم بیرون، سعی کردم شروع به نوشتن کنم، سعی کردم بفهمم به یک‌دیگر چه می‌گفتند؛ چون زمره می‌کردند. ناگهان متوجه شدم که آن‌ها در حال تماشای زن دیگری بودند که در اتاق پهلویی در حال مُردن بود. آن وقت بود که فیلمنامه شروع به شکل گرفتن کرد، اما حدود یک سال طول کشید. خیلی عجیب است، فیلمنامه همیشه با یک تصویر شروع می‌شود که نوعی درگیری و تنش در آنست و بعد کم‌کم

اینگمار برگمن

شکل آن کامل می‌شود.

– **پس از آن که فیلمنامه‌تان را کامل کردید، آیا سلی مدت فیلمبرداری هم به ساختن و پرورش شخصیت‌ها ادا‌دم می‌دهید؟**

برگمن: نه! من همیشه بازایرگان حرفه‌ای کار کرده‌ام. هرگز با غیر حرفه‌ای‌ها کار نکرده‌ام. شما غیر حرفه‌ای همیشه می‌تواند خودش باشد، و یکا را در دو مومنتی قرار می‌دهید و به آن مومنت یک بُعد خاصی می‌بخشید؛ مثل کاری که شیکاو در فیلم «دزد دو چرخه» کرد. اما اگر با بازیگران حرفه‌ای و باتجربه کار می‌کنید باید قبلاً نظرات مشخص باشد و تصمیم گرفته باشید، که قرار است شخصیت‌ها دقیقاً چگونه باشند. ما پیش از شروع کار در استودیو، بحث‌های لازم را باهم می‌کنیم. فقط این آزادی را داریم که باهم باشیم و تبادل نظر کنیم. این خیلی خوبست. اما تمام مدت باید یادمان باشد که از ابتدا چه خواسته‌ایم!

خیلی خطرناک است که راهمان را عوض کرده، ناگهان شروع به بدیهه‌سازی کنیم. البته، در استودیو هم می‌توان بدیهه‌سازی کرد؛ ولی بیش از آن که این کار را بکنید، باید کاملاً آماده شده باشید؛ چون حاصل یک بدیهه‌سازی روی بدیهه‌سازی دیگر همیشه خیلی بد است. عاقبت کار اقتضاچ خواهد بود، اگر کاملاً آماده شده باشید و بدانید چکار می‌خواهید بکنید، اگر حاصل بدیهه‌سازیتان خوب نشد، می‌توانید به جای اول برگردید؛ و البته این اتفاق همیشه می‌افتد. فکر می‌کنم الهام‌پذیری و شور و شوق و چیزهای شبیه این‌ها خیلی زیبا هستند؛ ولی من آن‌ها را نمی‌پسندم. من به نظر من وقتی که در استودیو هستیم باید نظرهای مشخص و فاطمی داشته باشیم.

– **به بازیگران چه می‌گویید؟ آیا با آن‌ها تمرین می‌کنید؟**

برگمن: نه، نه، نه، نه، به هیچ وجه! نه. هیچ حرفی نمی‌زنم. قبل از آن که فیلمبرداری شروع شود، جمع می‌شویم و کلی باهم حرف می‌زنیم و به نوعی بحث و تبادل نظر می‌کنیم؛ ولی وقتی که در استودیو هستیم، فکر می‌کنم حرف‌های عجیب و غریب به یک‌دیگر می‌زنیم؛ فقط جملات کلیدی را مطرح می‌کنیم، چون خیلی ضروری است که زیاد حرف نزنیم. نگه داشتن این ارتباط دورنی یک کار خلاق است.

– **آیا به آن‌ها درباره پیام فیلم حرفی می‌زنید؟**

برگمن: نه، به هیچ وجه، نه، نه، نه. می‌توان گفت که من در مورد پیام‌ها و نمادها و چیزهای مشابه، هیچ اطلاعی ندارم. همیشه از این که مردم درباره پیام فیلم از من پرسند تعجب می‌کنم؛ چون وقتی که فیلم می‌سازم فقط می‌خواهم با آدم‌های دیگر در ارتباط باشم و برایشان داستانی تعریف کنم. با فقط با این‌ها باشم. بر احساساتشان تأثیر بگذارم و هر حسی را به آن‌ها منتقل کنم. بعضی وقت‌ها وقتی که خودم پیامی بدهم، همه چیز خراب می‌شود. بنابراین من اصلاً درباره این مسائل صحبت نمی‌کنم. اما فقط حرف‌های حرفه‌ای می‌زنیم؛ «دقت کن، کنده تپش! مجله نکن.» می‌دانم، مهم‌ترین عضو برای کارگردان و بازیگران – گوش – است؛ که بتواند حرف‌های یک‌دیگر را گوش – کند. خیلی بیش می‌آید که وقتی صحنه‌ای را تماشا می‌کنم، چشم‌هایم را می‌بندم و گوش می‌کنم، چون اگر صداها به گوشم درست بیایند من صحنه هم درست نخواهد بود. خیلی عجیب است.

– **شما اغلب واقعیت و رؤیا را در فیلم‌هایتان در هم ادغام می‌کنید. آیا فکر می‌کنید که واقعیت و رؤیا، از نظر حسنیاتی به‌طور جدا دارند.**

برگمن: البته، برای من بدیهه‌سازی در بهترین شکلش، خیلی شبیه دیدن یک رؤیاست.

س.ر. هدایت

بیش از یک ساعت شمردم و داستان کتاب به نیمه رسیده بود که...ضربات مشتیی که بی‌دریی به در کوبه می‌خورد مرا به خود آورد...

کویه نازیک بود، چراغ خواب هنوز کورسو می‌زد. صدای خرخر همسفر دیرکم به گوش می‌رسید. آهسته پرت پنجره را کنار زدم. در بیرون روستایی صبحگاهی دشت و صحرای پوشیده از برف را رسیدید که بودم. به خود تهییج زدم:خدای من، صبح شد...

بار دیگر مهانداری دیگر باامش به در کویه کوفت: در واگن رستوران صبحانه کار نکرده‌ام. اما با هجوم آورده بود، با خود برو و من هیجان‌زده گفتم: این یک...

اگر کسی صدای عبور دو قطار از مقابل هم را در محام واقع نشیده باشد، در فیلمهای سینمایی حتماً شنیده‌است؛ صدای مشخصی است که در شنیده‌ایجاد نوعی هیجان و حرکت می‌کند. برای بقیه شب فکر کردم برای آن خواب که بر من غلبه پلیسی شباهت پیدا می‌کند.دلخو و دمق صبحانه خوردم. ساعتی بعد قطار به ایستگاه لنینگراد رسید و با تانومیلیهای که انتظار مارامی کشید به هتل رفتم. سر صدای زیاد عبور کرد. گفتم: اینهم دو...

قطار سوم و چهارم را هم...در حالی که با کمال قدرت با خواب مبارزه می‌کردم... در فاصله زمانی

روزنامه‌نگاری تازه‌کار و مخالف دولت بود. اختلاف بین سال و مسکات و موقعیت اجتماعی بین ما فاصله ایجاد می‌کرد. من همیشه به ی‌غ‌ب‌غ یک شاگرد به استاد نگاه می‌کردم. در مراسم، مجالس و مهمانی‌ها که او را می‌دیدم، من سلام می‌کردم، او پاسخ می‌داد، و اگر فرصتی می‌شد چند کلمه احوال‌پرسی و شنیدن متلک‌های او درباره سانسور... اما آن شب وضع تغییر کرده بود. سسید و سیاه شهرت و تیزاز پیدا کرده بود. استاد، مضطرب شده و دستگاو بود.

مجلس صمیمانه و بی‌ریا بود. حتی منوچهر پیروز با آن که در آن جمع از دولتی‌ها بود، تا آنجا که به خاطر دارم مانند همیشه در کنار روزنامه‌نگاران قرار گرفته بود و از دولت و دستگاه انتقام می‌کرد... اما طبق معمول همه مجالس، که دیدار حمن فرامزی در آن حضور داشتند، رشته کلام مدت در دست او بود.

بقیه سا رغبت و رضا سکوت می‌کردند تا از بیانات شیرین استاد لذت ببرند.

عبدالرحمن فرامزی فقط نویسنده‌ای چیره‌دست و نکته‌سنج نبود، خوش صحبت

امپراتوران ایران و روم هرگز آتقدر عاقل نبودند که شبیه «رومولوس» مرغدار، را مشاهده عدم توانایی خود در اداره امور، حداقل از کار کناره بگردند و تن به باز نشستگی بدهند.

در حالی که غرق مطالعه کتاب بودم، پرسش مسافر بغل دستم مرا به خود آورد. او که لباسی تیره به تن داشت و از لحظه پرواز حتی یک کلمه سخن نگفته بود، بدون هیچ مقدمه‌ای ناگهان مرا به روم برد و در راجع به سرمد پیداد که می‌خواندم پرسید. من هم البته علاقه فراوان به موضوع آنچه را خوانده‌مدم برایش شرم داشم، ولی چون بر خلاف انتظار هیچ خنده‌ای در او مشاهده نکردم، به مقابل خندیدم که شاید کا د شوخ مشربی نیست. لیکن بعدها کتاب پابند مشاهده کردم، ابتدا به نظرم رسید که این کتاب نمی‌دانستم و نیز به عنوان آخرین امپراتور ایران ۱۲ سال بعد شبیه «رومولوس» مرغدار و آخرین امپراتور روم را چشم از جهان خواهد پوشید. ولی البته آخرین

آیینه

درباره شهید قرنی؛ قربانی قربانیان

... او رفت

می‌دانیدشیم، ناگهان فکری از خاطرم گذشت. در میان مهانداران ما یک نفر بود که فرانسه «سرلشکر قرنی» تقریباً با هیچکس در اینجا گفتگو و معاشرت نمی‌کند. تنها کار او چندین ساعت به‌طور ی‌غ‌ب‌غ، یک روزی و بعد رفتن به سلول انفرادی بسیار کوچکش است. آنجا کتاب می‌خواند و نیایش می‌کند.

آن روز طلی دقایقی که من با برادرم صحبت می‌کردم، سرلشکر قرنی مرادید و شناخت. وقتی به‌طرفش رفتم مرا از غوش کشید. بعد از چند کلمه تعارف سستی، موضوعی را که مدت هشت سال در وجودم عقده شده بود مطرح کردم، ماجرای تیسمار قرنی مرا به ستاد ارتش دعوت کردند. غیر رولهایی را که در جریان سفر به شوروی به ما دادید نزدیک بود سر ما را به پا بدهد؛ خیلی جالب صورت می‌گذاشت و به خواب می‌رفت.

آن روز صبح من هنوز در اتاقم بودم که «ایوان» آمد و با داست به در اتناش کویید که زودتر حاضر شوم. در را باز کردم. دیدم در راهرو هیچکس نیست. آهسته دست در جیب کردم و دسته اسکناسهای روسی را بیرون آوردم و به سوی او دراز کردم. نظر من این بود اگر او به اسکناسهای درشت طمع کرد، بگویم اینها را به تو هدیه می‌دهم و بعداً...نه همان ساعت بیرون آوردم و به سوی او دراز کردم. یک روزی که ی‌غ‌ب‌غ از نصیری داشته بود، به‌طور برادر من در این توطئه تعلق یک «لمعه» بود، که البته چون مقاومت کرد چویش را هم خورد. تا وقتی که برادر من در زندان قصر بود هفته‌ای دکی دوبار به دیدن او می‌رفتم. در آنجا سرلشکر قرنی را هم می‌دیدم. نخستین بار که به زندان قصر رفتم، قرنی در گوشه‌ای از محوطه باغ «بیماران روانی»

به نشینان سخنان من به فقهه‌ه خندید؛ خنده‌اش صفا و پاکی نوجوانان پاکدل را داشت. با لحنی آمیخته با تمسخر گفت: از این رژیم توقع بیشتر از این را داشتی؟

حرف پر معنایی بود، ولی دیگر آب از سر گذشته بود. قرنی تا چندماه دیگر در زندان قصر ماند. در اواخر سال ۱۳۴۳ از زند. قبل از او سرلشکر دفتری و سرتیپ مسعودی هم آزاد شده بودند. برادر من بعد از همه آزاد شد. من دیگر از قرنی خبری نداشتم، جز اینکه می‌شنیدم سخت

وزارت دفاع مدت خدمت نظام را از دو سال به یک سال تقلیل داده بود. سرلشکر قرنی از این تصمیم بلند تاراضی بود. به من گفت:

– درباردار مدنی (وزیر دفاع آن زمان) بدون مشورت با من مدت خدمت نظام را نصف کرد. باین دستور همهٔ سربازان ورزیدهٔ ما مرخص می‌شوند. از سوی دیگر ناچارم وعده‌ای از افسران دوره دیده و با تجربه را باز نشسته یا پاکسازی کنیم. باقی می‌ماند یک عده سرباز و افسر تازه‌کار. البته من به صداقت و ذکاوری آنها ایمان دارم، ولی ما همسایه‌هایی داریم که نسبت به اراضی ما چشمداشتهایی دارند. باید خیلی زود به فکر مقابله با آنها باشیم.

او در اواخر سال ۵۷ حملهٔ عراق به ایران را پیش‌بینی می‌کرد و نگران شاعباتی بود که در آن روزها دربارهٔ تضعیف و حتی انحلال ارتش می‌شد و من هر خبری از سرلشکر قرنی به دست می‌دادم. سر رسید. از مسازوزنامه‌نگاران به عنوان خدمتگزاران وطن می‌خواست از ارتش حمایت کنیم. می‌گفت روزنامه‌نویسان هم مانند نظامی‌ها باید به یک هدف پیانددیشتند: حفظ استقلال و عظمت کشور. سخانش بیگناهان به دعوت کردند. غیر از من چندتن از روزنامه‌نگاران دیگر هم بودند؛ بعضی از آنها چهره‌ها آشنا، بعضی از چهره‌ها نا آشنا.

سرلشکر قرنی وارد شد و با همه دست داد. به با تیزتر درشت می‌نوشتند چندتن از روزنامه‌نویسان ایرانی که قصد داشتند با وارد کردن رولهایی جعلی به اقتصاد اتحاد جماهیر شوروی لطمه وارد کنند دستگیر شدند.

از روز سرلشکر قرنی یک کله دیگر هم از مطبوعات وارد و تولیزبون داشت. می‌گفت: همه اسم مرا «قرنی» می‌نویسندو رادیو و تلویزیون از یک خیابان، و نامی در کتابها که اغلب آن را هم غلط می‌نویسند باقی نمآند، ولی او از آن مرانی می‌کند. نام «قرنی» است، از نواده‌های «الوس» قرن هفتم.

این کله او دربارهٔ نسام خانوادگی‌اش بود. اما طی این مدت که برای نوشتن شرح زندگانی او به منابع مختلف مراجعه می‌کردم، دیدم اسم کوچک او هم جدا اختالف نوشته شده است. ارتشید باز نشسته در دوست در کتابهای خود نامش را جایی «سرلشکر محمدولی قرنی» و در جای دیگر

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

«سیدمحمدولی قرنی» نوشته است. در کتابی که با عنوان ماجرای کودتای قرنی اخیراً منتشر شده، نام او ازتلال ولی‌الله قرنی» چاپ شده و در جایی دیگر «محمد» تنها و جای دیگر «ولی» اما تقریباً همه جا «قرنی»!

در اوایل سال ۱۳۵۸ هنگامی که ارتش ایران از هر سو هدف قرار گرفته بود، سرلشکر قرنی یک برنامه همبستگی مردم با ارتش ترتیب داد. سربازان در خیابانهای پایتخت رژه می‌رفتند و شعار می‌دادند: ارتش فدای مردم...

و گروهی از مردم در پاسخ آنها می‌گفتند: – مردم فدای ارتش...

هدف سرلشکر قرنی از این کار، بردن ارتش به میان مردم و بالا بردن هویت سربازان بود. چندی بعد شنیدم که از سمت خود استعفا کرده. دربارهٔ علت استعفا شایعه زیاد بود و حقیقت کم. و بعد، دست یک جوان که گفته بود عضو فرقهٔ زکات‌اش به ترو زشید.از شنیدن خبر کشته شدن او متأثر شدم. حیف بود. او می‌توانست در روزهای جنگ با عراق مؤثر باشد. گرچه جوانان ذکا دار ایرانی به آن روزها عمل پوشاندند و دشمن را از کشور بیرون ریختند.او رفت و ارتش ایران یک فرماندهٔ ذکا دار و با ایمان را از دست داد. پانزده سال بعد از مرگ او از ی جز زیادی در خاطره‌ها، پلاکی بر دیواری از یک خیابان، و نامی در کتابها که اغلب آن را هم غلط می‌نویسند باقی نمآند، ولی او از آن مرانی می‌کند. نام «قرنی» است، از نواده‌های «الوس» قرن هفتم.

این کله او دربارهٔ نسام خانوادگی‌اش بود. اما طی این مدت که برای نوشتن شرح زندگانی او به منابع مختلف مراجعه می‌کردم، دیدم اسم کوچک او هم جدا اختالف نوشته شده است. ارتشید باز نشسته در دوست در کتابهای خود نامش را جایی «سرلشکر محمدولی قرنی» و در جای دیگر

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

نگارستان

یادداشتی از دکتر سیروس برادران شکوهی

قهرمانانه زیستن یا مردن؟♦

اسفند ماه سال‌های نهضت ملی نفت، سرمای زمستان زهر از کف می‌برد. بخاری، به زور می‌سوخت و کلاس‌ها نه در دبستان پسرانه فرماغفرانیان،زنده‌باد نظام صمدی،راه‌امدیر لندبالا و فارسی زبان مدرسه در کنار مرحوم «میرفرخرای» ناظم مدرسه، روی پلکان کنار زنگ مدرسه به دست هستم. روزها، هفته و هفته‌ها، ماه و ماه‌ها سال و سال‌ها گشته و به حساب سال‌های صاحبقرانی نزدیک به دو قرن هست که نه تنها خسته و کسل نشده‌ام، بلکه هر وقت پریشان و افسرده خاطر و نگران انجام دهم و بعد از تعطیلات دیر و غیبت و تکلیف و شاخه‌های صحن پر درخت مدرسه را نشکینم و در مسیر خانه داد و فریاد راه نیابندازیم... و اما مدیر، در صحبت‌های خود هیچ اشاره‌ای به این مقولات نکرد. شمرده و استعماگری را در غروب نشاند و سربلند و خود را فخریم و مفتخر یافتمد که به فجر صادق رساند که خلق‌های اقدام او بر قهرمانی اش پس...! لحظه لحظه حیات او، گام به گام حرکت او، دم‌ماد، ده‌های او، گرم گشته است. برای قهرمانان ترتیب کرونوسوژی تاریخی و ارائه تاریخ تولد و فوت، سئوات تحصیلی، مدارک و مدارج و مناصب و مراتب، لازم نیست، او با این که نگران و مضطرب احوال شامافرزانان ایران است و بغین او را خواهید دید که چگونه دست به مبارزه بزرگی زده و راه سگلاخ قریه به قریه، شهر به شهر ایران زمین زادگاه اوست و سیم‌های می‌بماید را به کشید. مردم در این میان با شهر تیزتر مناسبات سیاسی و فرهنگی و رابطه معنوی خاصی داشت. اوج فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی او با انقلاب تریزیز پیش رفت،۴ مصدق، غیور بود و تریزیز‌ها غیورپرور. نگاه گذرا بر سر خط فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی و علمی او گواه صادقی است بر قهرمانانه

زیستن او. گفتند، مصدق قهرمان تاریخ و سال‌ها قتل‌داد حال‌ها بود، از درستی گفتند. اما عیار جلدی لحظه لحظه زندگی و حیات تاریخ ایران در عمر خود بود. با استبداد و استعمار و استعمار دشمن نبود. به وجود «آرمیناژ اسمیت» مستشار انگلیسی مشبه که وجوشو از مظاهر قرارداد مشنوم‌الاث‌۱۹۱۹ ده‌هائ‌قدر سرگردان بود که با وجود «میلیسپو» مستشار آمریکایی- قرارداد ۱۹۱۹ را به پساد آورد که شجخ جان‌پورو ما «شیخ محمد خیابانی» هم جان بر سر مخالفت با آن نهاده؛ نه انگلیس، نه آمریکا، نه روسیه و نه جبهت‌پرست‌هاو آمیتیاژ کار دشمنشاه می‌نیز به سوسیالیست آمده‌است، و من فکر می‌کنم حتماً سرهنگ وزیری را که در همان هتل شما

اقامت دارد ملاقات کرده‌اید».
انده دارد

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

باین

هر روز با جمالزاده

در این شهر با یک تاجر ایرانی که در زوربخ زندگی می‌کرد و برای پدرم چندین نامه فرستاده بود، تماس گرفتیم که نامش را الان به یاد ندارم. ایشان نهایت محبت را به ما کردند. مردی بود در حدود چهل سال و بسیار به ادبیات ایران علاقه‌مند بود. او اتموبیل و راننده داشت و روزها من و پدرم را به اطراف زوربخ به تماشای می‌برد. بعد از چند روز از ایشان خداحافظی کرده و به طرف برن پایتخت سوئیس روانه شدیم. هتل ما نزدیک ایستگاه ترن بود. بعد از ورود به برن پدرم خواست که با سفیر ایرانی وقت تماس بگیرم. سفیر کبیر، وزیر مختار وعده دیگری از سران سفارت فوری به هتل ما برای دیدن او آمدند. سفیر ایران ما را برای شام دعوت کرد. روز بعد دوباره من و پدرم برای دیدن شهر برن پایتخت سوئیس روانه جاهای دیدنی شدیم. سه روزی در برن بودیم و از آنجا به قسمت ایتالیایی زبان سوئیس، شهر لوکارنو و بعدلوانو حرکت کردیم. این دو شهر خیلی برای پدرم جالب بودند؛ زیرا تمدن ایتالیایی، زبان و طرز اندیشه ایتالیایی روی شهر تأثیر گذاشته بود. در این دو شهر، مردم خونگرم‌تر بودند. هر دو شهر زیباتر و پُر از موسیقی بود. اطراف دریاچه درختان و گل‌های زیبایی کاشته بودند. رستوران‌ها همیشه پر از آدم بود. صدای موسیقی و خنده و شادی این شهر را از شهرهای آلمانی زبان سوئیس متمایز می‌کرد. در اینجا یک روز پدرم این موضوع را متوجه شد و مدتی برایم دربارهٔ فرهنگ‌های مختلف و تأثیر زبان روی این فرهنگ‌ها صحبت کرد.

بعد از دیدار از قسمت ایتالیایی زبان سوئیس به طرف ژنو، قسمت فرانسوی زبان آن مملکت رفتیم. در ژنو همهٔ محصلان ایرانی به دیدن پدرم آمدند. در اولین شب ورود ما، مجلس کنفرانسی برایش تشکیل دادند. هیچ وقت آن شب را فراموش نمی‌کنم. پدرم بعد از مدتی صحبت با شاگردان ایرانی به آنان یادآوری کرد که ایران در تاریخ درازش مورد حمله و هجوم زیادی قرار گرفته است ولی تنها چیزی که موجب بقای ایران شده است، زبان و ادبیات فارسی بوده است. به آنها تذکر داد که فراموش نکند که این تنها چیزی است که توانسته

است استقلال ایران را حفظ کند.

در ژنو به او خیلی خوش گذشت، به خصوص که با دوست دیرین خود آقای جمالزاده هم دیداری تازه کرد. در مدت کوتاه اقامت ما در ژنو، آقای جمالزاده هر روز با ما بود. البته باید گوشزد بکنم که به خاطر دوستی که بین پدرم و جمالزاده بود، قبل از ورود پدرم به سوئیس، من همیشه مورد محبت آقای جمالزاده و خانمش گبی بودم. اغلب غروب‌ها به منزل ایشان می‌رفتیم و پای صحبت شیرین آن دانشمند می‌نشستم.

از ژنو با قطار راه‌آهن به پاریس حرکت کردیم. در اوایل بهار بود و هوای پاریس بسیار دلنشین. پدرم از هواپیما اصلاً خوشش نمی‌آمد و تا آنجایی که مقدور بود از پرواز با هواپیما دوری می‌کرد. همیشه می‌گفت سوار شدن روی چیزی که در هوا معلق است کار درستی نیست. در پاریس یک هتل کوچک که دکتر مهدی بهار که حالا محصل دانشگاه طب بود، برای ما گرفته بود. دو اتاق پهلوی همدیگر و خوشبختانه در یک کوچهٔ ساکتی قرار داشت.

دکتر بهار امتحان داشت ولی از یکی از دوستانش خواهش کرده بود که راهنمای ما شود. آن مردم جوان و مهربان هر روز صبح به هتل می‌آمد تا با هم به دیدن پاریس برویم. در پاریس هم عده زیادی از محصلان ایرانی هر روز به دیدن پدرم می‌آمدند. او همیشه به حرف‌های آنها گوش می‌داد، بعدبه آنها نصیحت می‌کرد که به مملکت خود برگردید و فراموش نکنید که در خارج همیشه خارجی هستید.

یک ماه در پاریس ماندیم. یکی از روزها پدرم نمرهٔ تلفنی را به من داد و گفت این نمره پروفیسور ماسه است. به ایشان تلفن کن و قرار ملاقات بگذار. من می‌دانستم که این دو مرد قبلاً باهم مکاتبه

داشتند. تلفن کردم و با پروفیسور ماسه صحبت کرده، قرار براین شد که برای آوردن آقای ماسه به ایستگاه مترو در شانزلیزه بروم. پدرم همیشه از این استاد طوری صحبت کرده بود که نمی‌دانم چرا من تصور می‌کردم، پروفیسور ماسه مردی بلند قد، چهار شانه و قوی هیکل است.

بالاخره روز موعود رسید و به ایستگاه مترو برای دیدن ایشان رفتم. بعد از چند دقیقه مرد بسیار کوتاه و لاغر اندامی به طرف من آمد و با فارسی بسیار روان به من گفت «آیا شما پروانه بهار هستید.»

کتاب قدیمی در حدیقه

فرهنگی و فرهنگی

به خاطر جذابیت عالی بدویان، لذت‌گرایی معتدل اصلاح‌گردید. البته ذهنیت فلسفی جدی نیز در این اصلاح نقش داشت، هر چند به نظر می‌رسد که این تأثیر محدود باشد و تاحدی می‌توان آن را به عنوان یک امر غیر ارادی و نتیجه «قسمت» تلقی کرد. گنجینه فساد ناپذیر و برجستگی‌های فرهنگ عقلایی مورد توجه فرمانروایان، عقلاء و قضات بغداد، شیراز و قریطه زیر نظر آنان قرار گرفت.

اما تقویت و گسترش علوم و ارزش فراگیری نزد آنان به خاطر ویژگی ذاتی پادشاهان یعنی غرور و خودبینی نبود، بلکه دانش واقعاً در نزد آنان جایگاه رفیعی یافته بود. آنها با تلاش شخصی خووبرای بهبود جامعه دنبال فرهنگ‌سازی بودند. چه قبل و چه بعد از آن، تاریخ هرگز وجود امپراطوری‌ای به آن عظمت که در عین حال شیفته کسب دانش باشد، سراغ ندارد. به نظر می‌رسد که یادگیری دانش به عنوان حرفه اصلی در زندگی آنان در آمد. خلفاء و امیران از دربار خود به سوی کتابخانه‌ها می‌شتافتند. آنها حتی برای اینکه در جلسات شرکت کرده و در مورد مسائل ریاضی با علماء به بحث بنشینند، اوضاع و احوال حکومتی که اغلب باعث سوءمدیریت در کشورشان می‌شد را، فراموش کردند. کاروان‌ها پر از دست‌نوشته و نمونه‌های گیاه‌شناسی بود که از بخارا تا دجله ۵هـ از مصر تا آندلس جمع‌آوری می‌شدند. سفرایی به قسطنطنیه و هند فرستاده شدند تا به دنبال شناسایی کتاب و تماس گرفتن با اساتید فن باشند. از نویسندگان یونانی یا معلم‌های ریاضی سرشناس به عنوان کارشناس مالیاتی در امپراطوری استفاده می‌شد. در کنار هر مسجدی، یک مدرسه برپا بود، وزراء در ساخت کتابخانه‌ها، اهداء کالج‌ها، دادن بورسیه به دانش‌آموزان بی‌بضاعت و در عین حال با استعداد، فعال بودند و اساتید هم در این زمینه به آنها کمک می‌کردند. طلاب از هر نژاد و مذهبی بر دیگران ترجیح داده می‌شدند و اغلب به عنوان نمایندگی دولت به استان‌ها فرستاده می‌شدند و مورد استقبال قرار می‌گرفتند. در سفرهای خلفاء، همواره چندین استاد و شتری پر از کتاب همراه بودند، آن هم نه در قرن ۱۵ بلکه بسیار جلوتر.

بالاخره تحت تأثیر ظهور فرهنگی

استاد همایی به روایت استاد همایی: پدرم در کودکی شاگردعبدالغفار بوده و وقتی من به مکتب او رفتم دیگر پیرمردی بود سالخورده، وی بسیار شریف و نجیب و فاضل و ادیب و خوشنویس بود. در ادبیات عرب و فن عروض و معانی بیان تا خواندن نهج البلاغه و مقامات حریری و نیز در خوشنویسی از شاگردان برجسته و وفادار جدم همای شیرازی بود و تا آخر عمر هر قدر می‌توانست نسبت به اعقاب او خدمت می‌کرد.

همان روز اول صفحهٔ اول دیوان حافظ را باز کرد و من همانطور که در خانه نزد پدر و مادر آموخته بودم صبح کامل و با صدای رسا خواندم:لا یا ایُّها السَّاقی ادرکاسا و ناولها/ که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

استاد مرا تحسین‌ها کرد و عیال خود را صدازد و از او خواست اسفند بیاورد. اسفند آوردند و آتش کردند. برای پدرم پیغام فرستاد که قدر این کودک را بدانید.باری چندی بدان مکتب رفتم. پس از آن در سال ۱۳۲۶ پدر مرا همراه برادر بزرگترم به مدرسهٔ حقایق – در خیابان مشیر – فرستاد. رئیس و مؤسس مدرسه مرحوم سید محمد حقایق شیرازی بود. بالای در ورودی مدرسه روی گچ به خط نستعلیق درشت نوشته شده بود:در مکتب حقایق پیش ادیب عشق/ هان ای پسر بکوش پدر شوی

عده‌ای از محترمین سادات خاتون آبادی و اعیان محله به آن مدرسه می‌آمدند. عصرهای جمعه هم در یکی از تالارهای بزرگ مدرسه انجمن شعرا دایر می‌شد به نام «انجمن حقایق». پدرم طرب و عمویم سها به آن انجمن می‌رفتند و گاه مرا نیز همراه خود می‌بردند. قیافه‌های بعضی از آن شعرا و حکایاتی که بین آنها رد و بدل شده هنوز در خاطرم مانده است.

در سال ۱۳۲۷ق. مرا باز همراه برادر بزرگترم به مدرسهٔ قدسیه فرستادند در محلهٔ درب امام. مؤسس و مدرسه قدسیه امیرزا عبدالحسین بود از فضلا و خوشنویسان اصفهان (متولد در ۱۲۸۷ ق. متوفی در ۱۳۶۶). معلمان آنجا برادرانش امیرزا حسین (۱۳۶۷–۱۲۹۳ ق.) و امیرزا ابوالقاسم و امیرزاهمدی بودند. میرزا حبیب‌الله همشیره زادهٔ قدسی نیز معلم ابتدائی بود. اما پس از چندی از معلمی کناره گرفت. خلاصه مدرسهٔ مزبور غیر خود آقایان قدسی معلم دیگر نداشت. تنها میرزا عبدالجواد خطیب هفته‌ای یکی دو روز برای تعلیم خط نستعلیق به آن مدرسه می‌آمد. اما پس از گسترش مدرسه و افزایش شاگردان ناچار به تعداد معلمان افزودند و از جملهٔ آنان بود مرحوم امیرا عباس نحوی که چندی در آن مدرسه صرف و نحو عربی تدریس می‌کرد.

رکن عمدهٔ مدرسه بعد از مدیر، برادرش امیرزا حسن بود که از خود مدیر کوچکتر و از برادرهای دیگر بزرگتر بود وی علاوه بر خوشنویسی موروثی از تحصیل کرده‌های فاضل مدرسهٔ نیم آورد بود. مقدمات عربی را بسیار خوب تدریس می‌کرد. در غفت و پاکدامنی و حسن نیت و خیرخواهی در حق شاگردان مستعد بی‌نظیر بود. این مرد نسبت به این حقیر بسیار توجه داشت و من قسمتی از نحو و صرف مقدماتی خود را پیش آن بزرگوار خواندم. استاد خط نسخ من نیز بود، خدایش بیامرزاد.

وقتی به مدرسهٔ قدسیه رفتم، قسمت معظم جامع المقدمات را از صرف و نحو و منطق، پیش پدرم و مرحوم شیخ ابوالقاسم عراقی از دوستان پدرم که از طلاب فاضل ساکن مدرسهٔ ملاعبدالله بود خوانده بودم. در مدرسه قدسیه امیرزا حسن ابتدا عوامل ملاحسن و سپس صمدیهٔ و پس از آن سیوطی و حاشیه ملاعبدالله را به من درس داد. هم او و هم پدرم هر دو تکلیف کرده بودند که اشعار الفیه را از حفظ کنم. مرحوم امیرزا حسن زمینهٔ درسی را که به من می‌داد بالا گرفته بود. شرح میرسید علیخان را بر صمدیه می‌آورد و بسیاری از دقایق آن را برای من می‌گفت و برایم املاء می‌کرد و هنوز از آن نوشته‌ها در میان اوراقی که از آن دوران نگاه داشتمام موجود است. برای اقسام تاء در عربی بیست و چند قسم برشمرده بود که همه را من ضبط کردم و با خط ریز در حاشیهٔ صمدیهٔ خود نوشتم و هنوز آن نسخه را دارم. حساب سیاق و ترسل را که پیش پدرم و در مکتب میرزاعبدالغفار شروع کرده بودم، در مدرسهٔ قدسیه تکمیل کردم.

اعراب(مسلمانان) و مغربی‌ها بود که رنسانس واقعی رخ داد. جایگاه زایش مجدد اروپا در ایتالیا نبود، بلکه در اسپانیا بود. اما جالب این که این رویدادها بارشد عقل‌گرایی و فعالیت‌های تمدنی در بغداد؛ مصر، تولدو، قریطه مصادف گردید. در همین مقطع زمانی بود که حیات جدیدی شکل گرفت و دوره نوینی در تکامل بشر آغاز گردید. از زمانی که فرهنگ تأثیر خود را بجای گذاشت، حیات جدید شروع به زایش نمود. این حقیقت بارها و بارها مورد تائید و تاکید قرار گرفته است. اما با وجود این توسط عده‌ای با سر سختی نادیده گرفته و تحقیر می‌شد.

تمدن

وابستگی اروپا به هند تا ۶هـ هیچ جایی در فرایند تاریخ مسیحیت پیدا نکرد و جعلیات تأثیر خود را بر تمام مفاهیم و انگاره‌های بعدی تحمیل نمود. حتی گیبون۷ نیز اسلام را حقیر می‌شمرد چون تحت تأثیر مسیحیت بود. باید اذعان کرد که تا قرن گذشته، توجه‌ای به دانش اصیل فرهنگ و تاریخ اعراب(مسلمانان) ابراز نگردیده است. کتاب‌ها و رساله‌هائی که در مورد زندگانی محمد(ص) و اسلام که در اروپای قرن هجدهم نوشته شدند، اکنون به عنوان آثار ادبی نگریسته می‌شوند. در حال حاضر، با در دسترس قرار گرفتن اطلاعات دقیق‌تر و گسترده‌تر، تاریخ قرون وسطی به ما چیزی فراتر از شناخت میهن پرستانه و جانبدارانه از فرهنگ اسلامی بدست می‌دهد. تاریخ زایش مجدد اروپا از بربریت، بدون هیچ گونه مرجعی در حال نوشته شدن و منتقل شدن است، اما استثناهایی هم وجود دارد. پیروزی‌های صلیب ۸بر مسیحیت ۹ و گرفتن اسپانیا از مراکش، تأثیر تمدن عرب بر غرب – تاریخ ملکه دانمارک بدون هملت از جمله آن استثناهایی هستند که در نوشتن آن تاریخ مورد استفاده قرار گرفته است. دکتر اسبونر تایلور ۱۰ به دو کتاب شاهکار در مورد تحول ذهن قرون وسطی بدون آنکه به وجود فرهنگ اسلامی اشاره‌ای کند، دست یافته است.

این امر که تمدنی فعال و درخشان در کنار و در رابطه دائم با مردمان وحشی وجود داشته بدون آنکه آن افراد تأثیری بر آن داشته باشند، یک شاهکار و امری معجزه‌آسا به نظر می‌رسد. این حقیقت که هیچ‌گونه تعلیقی در مورد حقوق طبیعی در رابطه میان اسلام و اروپا ایجاد نشده به راحتی قابل مشاهده است. هر چند، تلاش‌هایی برای سرکوب، تحریف و ضربه زدن به آن رابطه صورت گرفته است ولی گستره و اهمیت آن قطعاً چیزی فراتر از آن است که بتوان امروزه آن را با کمک جزئیات نشان داد. احتمال زیادی وجود دارد که تمدن مدرن اروپا برای اعراب (مسلمانان) هر گز مطرح نبوده است، اما قطعاً می‌توان گفت که برای اروپائیان، فرهنگ اسلامی، از تمامی مراحل قبلی تکامل بشر فراتر رفته بوده است. لذا اگر چه جنبه‌ای از رشد اروپا بدون تأثیر اسلام نبوده، در هیچ جا به اندازه علت رشد قدرت اروپا، چنین نفوذی بر جسته و شفاف نمی‌باشد. در حقیقت نیروی متمایز و عالی جهان مدرن و منبع عالی پیروزی آن، ریشه در روحیه علمی و علوم طبیعی‌ای دارد که در فرهنگ اسلامی بسط یافته است.

باید قبول کرد که، با وجود سکوت توطئه آمیز مورخان، نویسندگانی هم وجود دارند که به دنبال طر‌فداری از فرهنگ اعراب هستند و تاحدی، دستاوردهای علوم در دوران اسلامی را بیش از حد بزرگ جلوه داده‌اند. در رد چنین اغراقی باید گفت که علوم عربی، هیچ گونه نبوغ چشمگیر و فوق‌العاده‌ای بدست نداده و به کشف عظیمی نایل نشدند. اما با اینکه علم نجوم اعراب (مسلمانان) از کشفیات نیوتن و کوپرنیک پیشی نگرفت، اما این دو دانشمند در حقیقت بر دوش آن دانشی که نزد مسلمانان بود، به کشفیات خود نائل شدند.

اگر چه پیچیدگی نظام بظلمبوسی مکررآمورد حمله‌اخترشناسانمراکشی (مسلمانان)قرارگرفت، و هر چند که زکریای رازی، مدارهای سیاره‌ای را به شکل بیضی معرفی کرد، هر چند، مدار مشتری در جداول فارابی به صورت بیضوی ارائه شده‌اند، هر چند که محمد بن موسی در کتاب‌های خود درباره حرکت ستارها و نیروی جاذبه که قانون جاذبه همگانی است، مطالبی گفته است، اما این اطلاعات در آن زمان به دستاوردهای مفیدی که باعث اصلاحات بنیادین در بطن علوم کاربردی شود، منجر نگردید. کشف حرکات دورترین نقاط مدار خورشید توسط البتانی و تغییرات ثانوی حرکت ماه توسط ابوالوفا، از جمله خدماتی می‌باشند که مسلمانان انجام دادند. البته این روابط باز هم تأثیر عمیقی بر فرایند تحقیقات ایجاد نکردند و بعدها توسط تیکوبراهه، مجدداً کشف شدند. گفته می‌شود این سینا، میزان الحارره داشته است و ابن یونس از پاندول برای اندازه گیری زمان استفاده می‌کرده است، اما هیچ کدام از این وسایل که به طور مستقل توسط گالیله معرفی شدند، نمی‌تواند به عنوان عامل مؤثر در رشد علم تلقی گردد.

البته این یک جنبه از بحث است. وابستگی علوم مسا به علوم اعراب (مسلمانان) در دوران اسلامی فقط به تئوری‌های انقلابی و کشفیات غامض محدود نمی‌شود. با وجود این، علم امروزی، دین بیشتری به فرهنگ اسلامی دارد، در حقیقت وجود علم امروز مرهون آن فرهنگ است. جهان قدیم، همان طور که دیدیم، جهان ماقبل علم بود. اخترشناسی و ریاضیات نزد یونانی‌ها، هرگز به عنوان یک عنصر اجتماعی – فرهنگی در نیامد.

یونانیان، علوم را سیستماتیک، تئوریزه و تعمیم دادند، اما راه‌های عاقلانه برای پرورش و تحقیق، جمع‌آوری دانش مثبت، روش‌های محاسباتی علوم، مشاهده دقیق و طولانی، تحقیق تجربی برای خلق و خوی یونانیان، غریب بود. تنها در زمان اسکندر بود که به کار علمی در جهان کلاسیک قدیم، توجه می‌شد. آنچه را که ما علم می‌نامیم، در اروپا، حاصل روحیه جدید تحقیق، استفاده از روش‌های جدید بررسی، تجربه، مشاهده، اندازه گیری و توسعه ریاضیات به نحوی است که برای یونانیان ناآشنا بود.

چوب‌برها

ابتدا به در کارگاهشان که همیشه باز بود، می‌آویختم و آنها را تماشای می‌کردم. به قدری با سرعت و مهارت چوبها را قطعه

قطعه می‌کردند که

این کار توجه مرا جلب کرد و به‌نظم بسیار جذاب آمد. دیری نگذشت که به آنها پیوستم. چوب‌برها الوارهایی را که برای تکه‌تکه کردن و بریدن انتخاب می‌کردند، از کتتر اتچی‌هایی که کارشان خراب کردن ساختمان‌های قدیمی بود می‌خریدند و سپس آن‌را با گاری به کارگاه می‌آوردند و روی هم توده می‌کردند. این کار یک روز وقت آنها را می‌گرفت. سپس یک‌روز نیز آنها را اره می‌کردند و روز سوم را به قطعه قطعه کردن آن با تبر تخصیص می‌دادند. روزهای جمعه و شنبه مخصوص فروش چوب‌ها به کسانی بود که برای بخاری منزل یا روشن کردن آتش احتیاج به آن داشتند. اما مسئله فروش برای من جالب توجه نبود و بیشتر به کار دسته جمعی که آنها کنار یکدیگر در کارگاه می‌کردند علاقه‌مند بودم.

آنها مردانی ساکت و مهربان بودند که اندکی کمتر از چهل سال از سنشان می‌گذشت، اما قیافه و حرکاتشان خیلی متن‌تر نشان می‌داد، ارباب (یکی از آنها که ما او را به این نام صدا می‌کردیم) مانند اشخاصی که مرض قند می‌گیرند نوک دماغ قرمز رنگی داشت و در لثه بالایش به‌جز یک ریشهٔ کرم خورده دندان دیگری یافت نمی‌شد. معذک صورتش گریایی نچیانه‌ای داشت. لبخند او بسیار مضحک بود و هر وقت تبسم می‌کرد آن یک ریشهٔ دندان کرم‌خورده بطریزی غریب به چشمم می‌خورد. هنگامی که برای خوردن چسای فنجان اضافی نداشتیم، او یک قوطی خالی شیر را بر می‌داشت، آن را آب می‌کشید و در حالی که لبخند می‌زد می‌پرسید «چطور است؟ یک‌نفر می‌تواند از آن استفاده کند.» مرد دیگر گرچه قابل تحمل بود، اما خیلی ساکت و آرام به نظر می‌رسید. او صورتی زرد رنگ و لبانی کلفت داشت و صدایش بسیار آرام بود. در حدود ساعت یک بعدازظهر ارباب به من نگاه می‌کرد و با لهجه مخصوص اهالی «ولز» می‌گفت:

«تا حالا کله‌جوش «ولسی» که با پوره پنیر درست می‌کنند خورده‌ای؟» من جواب می‌دادم: «خیلی وقت‌ها مادرم درست می‌کرد.»

آن وقت او در حالیکه نیشخندی به لب داشت و صدایی زوزه‌مانند از گلویش خارج می‌شد دو پنس به من می‌داد و من به‌خواربار فروشی «اش» در گوشه میدان می‌رفتم. صاحب مغازه مرا دوست داشت و همیشه سنگ تمام با من معامله می‌کرد.

یک پنی پتیر از او می‌خریدم، و با یک پنی دیگر نیز نان می‌گرفتم. پس از اینکه پتیرها را می‌شستم و بریزری می‌کردیم، قدری آب با نمک و فلفل به آن می‌افزودیم. گاهی نیز ارباب یک تکه دنبه‌خوک با یک پیاز قاچ کرده هم داخل آن می‌انداخت. و این غذا با یک قوری چای گرم بسیار مطبوع و اشتها انگیز می‌شد. گرچه هرگز از آنها تقاضای پول نکردم، در پایان هفته ارباب شش پنس به من داد که تعجبی مطبوع در من ایجاد کرد.

جو، مرد زردرو، غشی بود و هر بار غش می‌کرد ارباب کاغذ سوخته جلوی دماغش می‌گرفت تا حالش به‌جا آید. گاهی ضمن غش دهانش کف می‌کرد و زبانش را گاز می‌گرفت، در این مواقع، بعد از آنکه حالش خوب می‌شد، بسیار خجلت زده و رقت‌انگیز به نظر می‌رسید.

چوب‌برها از ساعت ۷ صبح تا ۷ شب و گاهی نیز دیرتر کار می‌کردند. هر بار که کار آنها تمام می‌شد و در کارگاه را بسته به منزل می‌رفتند من سخت افسرده می‌شدم. یک شب ارباب تصمیم گرفت ما را به موزیک هال جنوب لندن دعوت کند و برایمان آن شب بلیط‌های دوطبی که ردیف صندلی‌های آن در راهرو بود گرفت.

امروز در تاریخ

درگذشت خواجه نصیر توسی

«بسال ششصد و هفتاد و دو، به ذیحجه — به روز هجدهم،
اندر گذشت در بغداد»

روز در گذشت خواجه نصیر الدین طوسی حکیم،
فضا شناس و ادیب ایرانی در شعری که در بالا آمد و
به تقویم قمری است مشخص شده است. وی برای انتقال مابقی
کتابها و ابرازها را رصد کردن ستارگان به بغداد رفته بود که در
انجام در ۲۸ ماهه سال ۱۲۳۳ میلادی (مطابق سال ۶۵۲ هجری
قمری) در ۷۶ سالگی درگذشت.

ابو جعفر نصیر الدین محمد (خواجہ نصیر الدین) در جہرود (استان قم) بہ دنیا آمد و در توس و نیشابور تحصیل کرد و سال ہا در آشیانہ ہا (دژ ہای کوہستانی) اسماعیلیہ می زیست. یکی از دلائل اقامت او در این آشیانہ ہا بہ ویژہ در میمون دژ، مطالعہ کتاب ہای موجود در این دژ ہا و استفادہ از ابزار ہای رصد ستارگان بود. بہ علاوہ، ناصر الدین عبدالرحیم ابی منصور رئیس وقت اسماعیلیہ در ہشتان از او خواستہ بود کہ چند کتاب را از عربی بہ فارسی ترجمہ کند.

یکی از این کتابها که تالیف ابوعلی مسکویه بود «الطهاره» عنوان داشت که خواجه نصیر الدین آن را پس از ترجمه و تفسیر خود افزون مطلب، به «اخلاق ناصری» تغییر عنوان داد. تالیفات دیگر او عبارتند از: اساس الاقتباس (در علم منطق)، معیار الشعار (در عروض و قافیه)، اوصاف الاشراف (در تصوف)، تحریر اقلیدس (در هندسه) و ....

رکن الدین خورشاه رئیس بعدی اسماعیلیه پس از تسلیم شدن به هلاکو خان، خواجه نصیر الدین را به این ایلیخان مغول معرفی کرد. خورشاه به اندرز خواجه، تسلیم هلاکو شده بود تا خونریزی کمتری صورت گیرد و کتاب های موجود در دژها از میان نرود. هلاکو خان که همانند سایر سران مغول به مطالعه احوال ستارگان و نجوم علاقه داشت از خواجه خواست که در مراغه، ایلی رصدخانه بسازد و آن را شخصاً از محل درآمد اوقاف اداره کند که این رصدخانه به «ریح ایلیخانی» معروف است. خواجه نصیر ۲۲ سال با مغولان همکاری داشت.

دیگر رویدادهای ۲۹ می

۱۸۶۷ء: پادشاہ اتریش عنوان امپراتور اتریش - ہنگری (مجارستان) بہ دست آورد زیرا کہ مجارستان بہ نوعی ضمیمہ اتریش شدہ بود۔

۱۹۴۰: در جریان جنگ جهانی دوم، نیروهای آلمان تصرف بلژیک را تکمیل کردند و «لیل» را در فرانسه متصرف شدند.

قالب امروز

برداشت توت فرنگی در استان مازندران /عکس: بهروز خسروی- فارس

سُر ایه

دل در بر من، زنده برای غم توست
بیگانه غیر و آشنای غم توست
لطف است که می کند غمت با دل من
ورنه، دل تنگ من چه جای غم توست

داستان کوتاه

آن طور که هستی

مرد با نامزد مورد علاقه خود ازدواج کرد. او جشنی مجلل گرفت همه استان و اقوام به جشن پر شکوه ازدواج دو زوج خوشبخت دعوت شده اند. همه می دانستند که داماد چه قدر پسر رادوست می دارد و اکنون که بقی شده به عشقش برسد، تاجه اندازه شحال است؟ جشن تمام شد و آن ها خانه خود رفتند. زن رو به مرد کرد و گفت: عزیزم، در مجله خواندم، بهترین برای اینکه اختلافی در زندگی نباشد، این است که تمامی عیوب و اذطره یکدیگر می بینیم یادش است به او سپس برای حل آنها به گفت و گو می بینیم. آیا تو موافق این کار هستی؟ مرد ل کرد. صبح فردا بر سر میز صبحانه، گفت: من فهرست خودم را تهیه

اگر اشکالی نداشت به‌اشد ان ریخونام،
سپس دفتر بزرگی را آورد. چندین
صحه آن را نوشته بود. زن شروع به
اندن عیوب مرد کرد و هنگامی که
شش تمام شد، سرش را بالا آورد و
که مرد در حال گریستن است. زن
میدچه شده؟ حالا تو فهرست عیوب
بخوان.

مرد گفت: من لیستی ندارم. تو انطوری که هستی برایم خوب و آبی، تو برایم دوست داشتنی هستی. من خواهم هیچ تغییری نکنی. دنیا برای من خراب شد. کاغذ را پاره کرد، سر نیز گذاشت و او هم با گریه همسرش را فرستاد.

منبع: shortstoriesshort.com

چهل سال پیش...

تمامی مطالب از روزنامه اطلاعات، روز سه شنبه ۸ خرداد ۱۳۵۲،
(برابر با ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۹۳، ۲۹ می ۱۹۷۳) نقل شده است

ایران و آلمان در آستانه بزرگترین معاملات نفتی

دومین جلسه مذاکرات نمایندگان شرکت ملی نفت با نمایندگان هفته گذشته در اروپا تشکیل شد و سومین جلسه آن هفته آینده در تهران منعقد میشود. مذاکرات نفتی دو کشور از بدو کلی و اصولی گذشته وارد جزئیات امر شده است.

افای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد در سفر هفته آینده به آلمان، هیئتی از مدیران و کارشناسان طراز اول نفت و گاز و پتروشیمی همراه خواهد داشت. یکی از مسائل مهم این مذاکرات موضوع نفت و گاز و پتروشیمی خواهد بود.

در مورد نفت بعد از مذاکرات دکتر اقبال زول که در موقع تشکیل شد. مشارکت آلمان در پالايشگاه ۵۰۰ ميليون دلارى در ايران، و احداث خط دوم لوله گاز که برای آن سرمايه اى حدود ۵۰۰ تا ۷۰۰ ميليون دلارى پيش بينى ميشود، اولين همکاری جدى نفتى ايران و آلمان تلقى ميشود، اما يک بار بزرگتر در اکتشاف و توليد فلات قاره ايران سرمايه گذاری تخصصى کردولى ناکام و ناموفق عقب نشست و از آن پس برکر تقاضاهائى بعمل آورد که رقبای ديگر بخصوص ژاپن که در صحنه را بر وى تنگ کرده و نگذاشتند برنده شود. طری که اکنون مورد مذاکره شرکت نفتى آلمان است در دو قسمت جداگانه مورد بررسى است. طرح اول مربوط به نفت، طرح دوم مربوط به گاز است.

برنامه‌های وسیع شیلات جنوب

مجمع عمومی شرکت سهامی شیلات جنوب ظرف یکی دو هفته آینده تشکیل خواهد شد. در این جلسه پنج نفر بنیادی هیئت مدیره شرکت سهامی شیلات ایران که اخیراً از سمت خود مستعفی شدند انتخاب خواهند شد.

همانطور که دیروز اعلام کردیم تیمسار سپهبد اسماعیل باجی وزیر اسبق کشاورزی و سفیر ایران در هلند، به سمت پُس هیئت‌مدیره و مدیرعامل و تیمسار سپهبد حسنعلی یثیعی به سمت بازرس شرکت انتخاب شدند. خبر ناگوار ما از ارسا می‌دهد که تغییرات شرکت شیلات جنوب در نظر ما اهمیت زیادی تلقی شده است. خلیج فارس و بحر عمان نظر ما هی و محصولات دریائی یکی از منابع بزرگ ثروت نی ایران محسوب می‌شود. دولت برای جبران کمبود گوشت در داخل کشور علاقمند است محصولات دریائی جنوب در براسر کشور توزیع شود و از آن گذشته بعضی از انواع این محصولات که بازار جهانی خوبی دارد بخارج صادر گردد. این دلایل تغییراتی که در شرکت شیلات جنوب صورت گرفته و در روزهای آینده اعلام‌لا در سطوح دیگر شرکت امه خود اها یافت.

زیر خارجه هند مطلبی علیه ایران در بغداد نگفته است

سخنگوی وزارت خارجه ديشب اعلام كرد كه در چند روز
خير خبر گرايهاي آسوشيتدپرس، يونائتدپرس و فرانس پرس،
اساس خبر منتشره وسيله خبر گراي و مطوعات عراق
التهارات و در باره ايران در يك مصاحبه مطبوعاتي در بغداد به
خير خبر خارجه هند نسبت داده بودند، هند 5 بعد از ظهر ديروز
وزارت خارجه حاضر و آن مطالب منتشره از طرف خبر گراي
كه بر اساس خبر انتشار يافته از طرف خبر گراي عراق در باره
التهارات وزير خارجه هند را تكذيب كرد. سخنگوی وزارت
خارجه گفت سفير هند در ملاقات ديروز اضافه نمود كه وزير
خارجه هند حتي روز بعد از انتشار خبر مربوط به مصاحبه خود در
مطوعات عراق، توسط سفير هند در بغداد، درباره مطالبی كه نقل
التهارات و با تغييرات و تحريفات انتشار يافته بود به وزارت
خارجه حق اعتراض كرد.

فریقائیہا، اسرائیل را مجازات میکنند

ادیس ابابا - کنفرانس سران کشورهای آفریقایی دیشب
ملا کار تهیه قطعنامه را در باره خاور میانه پایان داد.
ن قطعنامه درخواست شده است که اگر اسرائیل از تخلیه
مرزهای اشغالی خودداری کند. کشورهای قاره آفریقا
مجازات های سیاسی و دیپلماتیک علیه آن کشور دست
ن خواهند زد. یک مقام نزدیک به کنفرانس گفت که قطعنامه
بویط به خاور میانه شامل دو تصمیم مهم میباشد. از یکطرف
شورهای آفریقایی یک هیئت پنج نفری را برایست ژنرال
کاؤن، و به شورای امنیت اعزام خواهد داشت و از طرف
دیگر با ارسال پیامهایی از کشورهای آفریقایی درخواست
نهاد شد که در شورای امنیت از مصر پشتیبانی کنند.

جدول سود و کو

مانون های حل جدول سودو کو:

در هر سطر و ستون باید اعداد ۱ تا ۹ نوشته شود، بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

در هر مربع 3×3 اعداد ۱ تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

6	1	5	3	9	8	7	2	4
7	2	4	6	1	5	3	9	8
2	9	8	7	2	4	6	1	5
5	6	1	8	7	3	9	7	2
9	3	7	5	6	2	8	4	1
8	4	7	1	9	8	5	6	3
2	5	6	9	8	1	7	3	4
1	7	3	4	5	6	2	8	9
4	8	9	2	3	7	1	5	6

حل جدول شماره ۷۹۰

			1		3	6		
	4	2	9			8		
1							7	
		7	3	2		1	6	
	2	4		6	1	5		
	5							6
		1			9	4	3	
		1	4		6			

شماره ۳۳۰۴

جدول شرح در متن

طراح: غلامحسین باغبان

پایتخت ایسلند	نخستین	حک کننده تیم فرانسوی	مرور شد طرف رختشویی	نام سازی اشاره به نزدیک	س	بدر سیستان و بلوچستان	از آثار بوعلی سینا	خوردنی تابستان	چ
↓	↓	↓	←	↓	↓	←	↓	↓	←
			باغبان	منسوب به این جهان		کلید برخی سازها			←
			سورچران	حرف تعجب		الکل سفید			←
				↓		گوشه ورزشی			←
		پرند های با پایهای بلند				←			←
		شبیور بزرگ جنگی		ساکن محله		←			←
	حرف دهن کجی نام زنانه					حرف ندا			←
	↓	↓			کج و مایل	پراکندگی			←
					↓	نان کاغذی			←
و	پشیمان				↓	از هم گسیخته			←
	↓	خرس آسمان				چهار پای بارکش			←
		فوری				←			←
		ترس و بیم							←
		پیمان							←
چند ضلعی						بن غش			←
↓		بند دست				پنج ترکی			←
		عصبانی و خشمناک				نت مخمور			←
		گوشت آذری				←			←
		کودکان! گوسفند				اثر سپهراب سپهری			←
		↓				دستور			←
		حرف خوردنی جلو و پیش				←			←
		↓				منجم آمریکایی			←
						لیکن			←
						تزار روسیه			←
		مرد بی زن				←			←
		↓				پ			←
		رهبر حزب				←			←
		ل				←			←